

DUȘAN BAISKI

**PĂȘĂRI PĂTRATE
PE CERUL DE APUS**

Marineasa

Dușan Baiski

PĂSĂRI PĂTRATE PE CERUL DE APUS

– proză scurtă –

**Editura MARINESSA
Timișoara, 2016**

© Dușan Baiski și Editura Marineasa
ISBN 973-631-293-3

Consilier editorial: Viorel Marineasa.

Tehnoredactor: Dorin Davideanu.

Coperta: Reproducere după un tablou de Andrei Medinski

Dedic această carte fostului meu profesor de limba și literatură română de la Școala Generală din Cenad, domnului Gheorghe Doran, un dascăl cum, din nefericire, puțini mai sunt în ziua de astăzi!

Păsări pătrate pe cerul de apus

Un stol de vrăbii se certa pe afișierul rotund de lângă Primărie. Pe afișier, sub cărămizile de pe care căzuse mortarul - un singur afiș. Iar pe afiș, sub inițialele M.A.I., de la Ministerul Afacerilor Interne, scria cu majuscule: „Pe toată durata zilei de duminică se interzice cumpărarea a cel mult de două baloane de persoană. Cei care vor fi prinși în caz contrar vor fi drastic amendați.” Nu semna nimeni. Persoanele care se opreau să citească aproape că dădeau cu nasul de jumătatea de coală albă. Cei ce apelaseră măcar o singură dată la secretarul Primăriei pentru vreo copie de buletin sau certificat de naștere ghiceau imediat că era vorba de mașina de scris a Primăriei. Era singura din sat. Iar culoarea indigoului folosit nu lăsa loc de nici un dubiu pentru apropiată secretarului. Era indigoul folosit de Otto pentru multiplicatul bancurilor porcoase. Același afiș fusese lipit cu făină și apă chiar și pe ușile celor patru birturi ce mai rămăseseră în localitate. Nu se întreba nimeni de ce, dacă era un anunț al Primăriei, lipsea șampila. În mod limpede, nu era anunțul Primăriei, ci al Miliției. Care Miliție nu punea ștampile pe orice hârtie.

De-a lungul gardului din fier forjat al uneia dintre cele patru bisericii, o sumedenie de vânzători ambulanți mai mult sau mai puțin tuciurii își întinseseră încă de dimineată nimicurile pe tarabe. Trecuse binișor de ora prânzului și satul părea mort. Pe străzi, nici o mișcare. Arareori, câte-o pisică se încumeta să străbată în goană șoseaua principală. Ioji, proprietarul caruselului cu lanțuri instalat în fața Căminului cultural, călărea un scaun cu spătar și scuipa semințe. Ionela, cea de-a doua nevestă a sa, socotea ceva de zor și, din când în când, muia creionul chimic cu vârful limbii. Nu departe de ei, șezând în fund, cu spatele sprijinit de gardul bisericii, stătea Bandi cel Tuciuriu. Era un bătrânel într-adevăr foarte tuciuriu, cu două baloane umflate ale căror sfori erau ancorate de cureaua lui de la pantaloni și cu alte baloane, dezumflate, galbene, albastre, verzi și roșii, întinse pe o bucată de hârtie în fața sa.

Dinaintea magazinului mixt, un chipiu. Sub chipiu cotidianul „Scînteia”, iar de la „Scînteia” în jos, o pereche de pantaloni și una de pantofi negri. Pe deasupra ziarului se puteau vedea, destul de des, ochii căprui ai plutonierului Bercică, șeful de post.

Dinspre pichetul de grăniceri se auziră comenzi scurte. În câteva minute, pe șosea se iviră alergând cadentat doi soldați însoțiți de un sergent. Ajunși în dreptul tarabelor, schimbă alergatul cu mersul la pas. Aveau arme pe umeri. După ce depășiră zona comercială, începură iar să alerge. Bercică lăsă ziarul în jos și privi la ceas. „Au întârziat la gară”, gândi satisfăcut. Îi va raporta deseară la companie. Poate și la primăria. Să pună problema acolo unde trebuie. Două erau punctele nevralgice pe unde puteau să apară potențialii infractori de frontieră: șoseaua și calea ferată.

- Ce-ți mai face porcul, nea Bercică...?

Vrăbiile gureșe de pe afișierul de lângă Primărie își luară zborul ciripind speriate. Bercică împături ziarul. Pe șosea, clătînându-se, Mișa, cel poreclit Pizdici, porcarul satului. Avea fața mai roșie ca de obicei. Parcă-i luase foc. Bărbatul se ținea de o bicicletă de damă, cu plase de protecție la roata din spate. Din buzunarul sacoului se ținea gâtul unei sticle de un sfert.

- Nu i-au picat belciugele?

Plutonierul simțea că ia și el foc. Terchea-berchea de pe drum se trezise tocmai acum să-l întrebe de animal. Simțea ochii tuturor celor de dinaintea bisericii și Căminului cultural măsurându-l din cap până-n picioare.

- Te-oi chema, n-ai grijă... Dar du-te mai repede că te-asteaptă muiera și de aud că iar ai făcut scandal, te-am ras... Hai, dă-i drumul, că-ncurci circulația.

- Da' să mă chemi neapărat, dom' șef. Că poate să-ți dărâme și postul. Nu-i de glumă. Și eu...

- Du-te, bre, că trec mașinile și te calcă, du-te!

- Nu-ți fă probleme, dom' șef, că nici Mimi nu-și face. Ajung io ș-acasă, dacă-i musa-i... da' să mă chemi... că nu oricine știe să pună belciuge...

Mișa se pierdu în josul străzi, ținându-se de bicicletă. Șeful de post făcuse „Scînteia” sul și tot lovea cu ea de picior. Îi ardeau tâmpile. Simțea privirile țiganilor de la tarabe ațintite asupra sa. Știa de ce nu aveau aceștia clienți. Știa și ei. Știa și Bandi cel Tuciuriu, singurul furnizor de baloane care primise autorizație de vânzare pentru ziua respectivă. Acesta din urmă nu avea voie să vândă unei singure persoane decât maximum două baloane. La început se bucurase aflând că va fi unicul vânzător de asemenea produse, dar de vreo două ceasuri îl blestema pe Bercică de zor. Însă numai în gând. Pe stradă, țipenie. Nici un balon vândut. Îi stătea pe limbă să-i spună plutonierului: „Păi bine, bre, chiar de Rusalii să nu lași oamenii să se bucure de baloane?” Însuși Bercică se născuse într-o zi de Rusalii, undeva în Bărăgan. Acolo aflase pe urmă, când se făcuse mare, că exista în țară o regiune tare bogată, unde oamenii o duc bine și, când terminase școala, tare mult se bucurase aflând că va fi repartizat la post tocmai în Banat. Părinții îi povestiseră ce harnici au fost bănățenii când au fost duși în Bărăgan să facă la gospodăria colective și sate noi-nouțe, în plin câmp. Ajuns în Banat, prinsese ciudă pe bănățeni. „Ie-te ai dracu'... ce case au și au venit tocmai la noi să ne facă colectivă...!”

Dinspre gară se auzi un șuier de locomotivă. Bercică se neliniști. Va avea mai mult de lucru decât de obicei. Era convins că a sosit cu trenul un puhoi de neamuri, așa cum se întâmplă întotdeauna de Rusalii. În câteva minute și piața se va umple de lume. Prin lume, potențiali infractori, frontieriști... Nervi, înjurături, bastoane, implorări de iertare, uneori intervenții... În soldați nu avea nici o încredere. Cedau la un banal de pachet de țigări sârbești. Sau la o duzină de gume de mestecat. Dintr-un punct de vedere era pe deplin liniștit. Cu două baloane nu se putea ridica în aer nici măcar un bebeluș de trei zile, darămite un adult de câteva zeci de kilograme. La ultima ședință, generalul fusese deosebit de limpede: „În zona de frontieră nu se mai admit mai mult de două baloane de căciulă. Nu mai vreau să aud că iar a fugit careva agățat de snopul de baloane. E clar?” Generalul avea dreptate. De când cu fuga acelei gimnaste peste graniță, dusă de vânt cu cele câteva duzini de baloane peste Mureș, superiorii suflau și-n iaurt.

De-atâta lovit de picior, din „Scînteia” nu mai rămăsese aproape nimic. Vântul zburătăcea de colo-colo bucățelele de hârtie. Lumea ar fi trebuit să ajungă deja de la gară. Dacă nu cumva or fi luat-o pe alte ulițe. Deși, în mod obișnuit, se adunau cu toții aici, dinaintea bisericii. Mai cu seamă că, după slujbă, popa se transforma în fotograf și-i poza cu neamurile. Privi spre cer. Vântul bătea dinspre sud și când bate dinspre sud, dinspre sârbi, aduce furtună. Când bate dinspre nord, dinspre unguri, aduce ploaie. Acest lucru îl știa de la săteni. Se felicită că reușise să lipească afișe prin tot satul. Otto, secretarul Primăriei, mârâise când aflase ce sarcină i se pune în cărcă, dar în cele din urmă, se apucase să multiplice textul la mașina de scris. Mai cu seamă că șeful de post, bătându-l pe umăr, îi spusese că știe despre patima lui Otto de a născoci bancuri politice bune.

Vântul se întetise. Direcția de bătaie era tot mai îngrijorătoare. Generalul nu putea decât să aibă dreptate. Câteva baloane bune, un vânt precum acesta și... direcția peste graniță. De gimnastă auzise și el, Bercică. Era pe vremea aceea șef de post într-o comună învecinată. A urmat imediat rocada și astfel a ajuns șef de post aici, pe unde fugise prăpădita aceea. Și totuși nu era pe deplin convins că putuse să fie adevărat. Un văr de-al său lucra la Fabrica de cauciuc și-i adusese într-o sâmbătă vreo patruzeci de baloane. Le-a umflat pe toate și le-a legat de Leo, cîinele-lup pe care-l moștenise de la fostul șef de post. Baloanele nu doar că nu l-au ridicat pe Leo, ci s-au lăsat cu toate în jurul câinelui, pe pământ, lipsite de orice vlagă. O săptămână întreagă după aceea l-au durut plămâni de la atâta umflat. Când s-a liniștit, a încercat din nou. De astă dată cu fum de țigară. A fumat două pachete de „Carpați” fără filtru până a reușit să umfle toate baloanele. Le-a legat din nou de patruped. Diferența a fost că toate au stat atunci ridicate în aer, însă Leo alerga liniștit prin curte cu tot cu ele. „În condiții speciale, câteva duzini de baloane pot ridica în aer și un adult!”, a spus generalul. Bercică nu aflase care anume erau acele condiții speciale. Prin urmare, nu știa ce să mai creadă. Era însă convins că trebuia să fie deosebit de vigilent. De la oameni te poți aștepta la orice, își spunea el deseori.

Îl neliniștea lipsa sătenilor. La slujba de Rusalii nu se arătase nici măcar preotul. Nici vreo babă chinuită de reumatism. Și nici crâșnicul, să deschidă lăcașul. Acum își dădu seama că nu azise deloc clopotele. Aruncă pe caldarâm ultima fâșie ce-i mai rămăsese din „Scînteia”. Vântul o purtă iute sub un podeț.

Dinspre strada gării se auziră pași tropăind pe caldarâm.

- Un, doi, trei, patru, un, doi, trei, patru, stângu', stângu', stâng, drept, stângu'...

Pașii se auzeau tot mai aproape. Trebuiau să fie soldații care se întorceau de la gară, din misiune. Bercică nu mai clipea. Strada continua să fie pustie. De soldați nici urmă. Se îndreptă spre colțul ce dădea în strada gării. Ajunse. Țipenie. Se întoarse în zona tarabelor. Se apropie suspicios de Bandi cel Tuciuriu.

- Câte baloane ai vândut până acum?, îl întreabă scurt.

- Nic măcar unul de prăsilă, se vaită țiganul. Ce mi-ați făcut, don șef... că dacă spuneți de trei baloane, poate mai vindeam ceva, don șef...

- Dă-le încoace pe toate. Câte ai? Dă și sacoșa încoace. Vă arăt eu vouă frontieră, fire-ați ai dracu să fiți de boanghine...

Vreți să fugiți, ai? Dă totul încoace! Măine vii la post după procesul-verbal. Ți le dau înapoi. Astăzi se interzice orice vânzare.

Smulse sacoșa din mâna țiganului și porni grăbit spre post.

- Nea Bercică!

Se opri ca trăsniț. Iar dobitocul acela de Mișa Pizdici. Ținea pe bicicletă un obiect destul de mare, ce părea a fi făcut din hârtie.

- Ce-i, bre, Mișa, ce este?

Nici nu mai avusese putere să-l beștească așa cum acesta o merita pentru sâcăiala sa. Lăsa jos sacoșa luată de la Bandi cel Tuciuriu.

- M-au trimis să vă întreb dacă nu vreți să mergeți și matale cu ei.

- Cu cine?

- Păi... cu oamenii din sat. Că ei s-au dus.

- Unde s-au dus?

- Dincolo.

Mișa făcu discret semn spre graniță.

- Cum s-au dus?

- Mi-au dat să vă aduc asta.

Mișa se chinua să desfacă o sfoară din jurul șeii bicicletei. În cele din urmă reuși. Îi întinse șefului de post ceea ce părea a fi un zmeu uriaș, așa cum îi făcuse acestuia tatăl său, în Bărăgan, pe vremea când era mic. Ridică ochii spre cer. Vântul se întetise. În partea de apus a satului, pe cer, i se păru că zărește un stol uriaș de pasări pătrate.

Portretul

Închise ochii și-și roti foarte încet capul. Atât de încet încât să-și poată da seama dacă ceea ce auzea era căderea picăturilor de ploaie, pe pervazul ferestrei, ori a celor din calorifer strecurându-se printre cepurile de rugină din interior. Coapsa dreaptă, cea pe care stătea, îi amorțise și-i provoca o tot mai pronunțată senzație de disconfort. Se întoarse pe partea cealaltă și și-o masă cu încrâncenare. Apoi își ciuli iar urechile, doar-doar și-o da seama de sursa afurisitelor de picături. Da, gândi, așa o fi și cu picăturile chinezești. Și acelea cad, cad, însă nimeni nu știe de unde. Dar de ce i-o fi răzând pe chinezi pe cap?, se întrebă, surprins de propria-i nedumerire.

- Trăiască Mao...! - exclamă el deodată. Rasa galbenă...Anul două mii...Ăștia vor face ordine...Vom sfârși cu toții-n geamantane... - îngăimă..

Coapsa dreaptă i se dezmoțise și îl durea. Iar sunetul picăturilor căzând îi sfredelea acum creierul. Întredeschise ochii. Primul lucru pe care-l văzu fu însă un gândac lunguiet, de culoare maronie, încremenit pe piciorul scaunului. De afară năvăli zgomotul puternic al unui motor de helicopter. Câteva secunde numai, fiindcă dispăru la fel de repede pe cât apăruse.

„Sper să scap - gândi Theo, urmărind cu mintea zborul aparatului. Pe Etienne l-au dus tot cu unul dintr-ăsta. Sărmanul Etienne! Îmi închipui ce-o fi fost atunci în sufletul lui, în clipele acelea groaznice.”

Gândacul se deplasase câțiva centimetri în sus și încremenise din nou. Theo întinse mâna după sticla cu apă. Bău cu înghițituri mari, precipitate, aproape o jumătate de litru. Nu știa cum îi ajunsese aceasta în apropiere. Nu-și amintea de o pusese el însuși ori altcineva.

„Etienne are dreptate! Trebuie să fim uniți. Sigur că da... egalité, fraternité, unanimité...la dracu!” Dădu cu pumnul în pardoseala acoperită cu linoleum.. „Înainte nu-și făceau toate lichelele de cap. Era ordine și disciplină. Nu mișca nimeni în front. Nici măcar ...papa de la Roma...Doamne iartă-mă!” Apucă unul din papucii de casă de lângă el și lovi cu sete în piciorul scaunului. În locul gândacului rămase o pată umedă și o elitră neagră-maronie. Restul se lipise de talpa încălțării.

Se ridică în șezut. Dar, în aceeași clipă, năpădindu-l o durere surdă, înăbușitoare, se prinse cu palmele de cap. Se masă ușor ținând ochii închiși. Își adună mai bine sub ceafă pernița de scaun. Pe urmă porni să-și treacă palmele pe lângă tâmpile, fără a le atinge. Așa făcea întotdeauna când avea vreo trecătoare durere de măsele. Citise asta într-una din revistele de popularizare a științei, „Magazin” sau „Flacăra”, nu mai știa nici el prea bine. Ceva cu restabilirea echilibrului bioenergetic. Văzuse în Piața Operei, pe la vânzătorii ambulanți, o mulțime de cărți de parapsihologie. „Nici nu e de mirare că-n spitalul de glumeți de pe Văcărescu este mai mare înghesuială decât în colivia cu ciorditori de pe Popa Șapcă. - își zise. Acum te și miri cine cumpără asemenea cărți. Ba, mai mult: cine are acces la asemenea cărți! Toți nedez...”

- Canaliile!

Întinse mâna după sticla cu apă. Era, de fapt, o sticlă de lapte, una dintr-acelea cum nu mai văzuse demult, de pe vremea președintelui împușcat la Crăciun. Un timp adunase în ea bani. Monede de trei și de cinci lei. Nu apucase să o umple deoarece, între timp, se schimbaseră banii. Un argument în plus pentru bombăneală. Numai că nu la bani îi zburase adineaori mintea, ci la cu totul altceva. Bău câteva înghițituri.

- Puteau să mă angajeze dacă ar fi vrut. Dar a fost totul o mascaradă. Acum e ca și-nainte. Pile, asta e. Care merit...cum adică eu nu merit!?

Își ciuli iar urechile. Auzea din nou picăturile. De data aceasta mult mai clar. De parcă se găsea într-o peșteră.

„Trebuie să-i scriu lui Etienne o scrisoare. Să-i spun că sunt de acord...Doar uniți putem învinge. Ăștia nu ne vor da niciodată dreptate. Ne vor trage pe sfoară și atât. Singurul nostru drept va fi să ne lăsăm trași pe sfoară. Da...să ne lăsăm trași pe sfoară. Ca niște ardei pentru boia. Exact ca niște ardei pentru boia.”

- Și ce dacă mă consider roșu?! - exclamă ridicându-se într-un cot.

Își revăzuse pentru o clipă întreaga copilărie. Undeva, într-un sat pe jumătate nemțesc. Numai că vecinii lui fuseseră unguri. În fiecare an, Pișta baci atârna în spatele casei, întinși pe sfoară de cânepă, mii de ardei, iar primăvara, când se uscau, făcea din ei boia. Apoi vindea praful acela cu lingurița, chiar și la uliță, iute ori dulce, după gustul clienților. „De rămâneam acolo, la Etienne, îl ajutam, făceam o echipă trăsnet. N-ar fi mișcat un patron în front.”

- Da, dar eu am ascultat de alții, m-am întors acasă, ce să caut eu printre străini, de ce să mă-ngroape un popă de-al lor când eu, vezi Doamne, îl plătesc pe popa al meu de aici, plătesc locul de veci în cimitir deja de nouă ani...Nu, pe popă nu-l mai plătesc. Nu mi-a mai fost de Bobotează de vreo cinci ani, da' de politică se ține...I-am zis: Bă, Ștefane, ăăă, Etienne, nu umblă nici la voi câinii cu covrigi în coadă. Da, exact așa i-am zis.

Oftă. Își adusese aminte de chefurile din apartamentul lui Etienne. De fapt, era o simplă cămăruță pe Route des Franchises, cu o baie cu duș și cu o bucătărie cât o cutie de chibrituri, despărțită de restul cu o ușă-armonică, din carton presat. Îi defilară prin minte lacul, Grădina Engleză, faleza cu tineri...Tinerii aceia îi păruseră dubioși. Parcă trăiau pe altă planetă. Pe unul îl văzuse la împărțitul serin-gilor gratuite, lângă supermagazinul „Croisette”. I-a fost limpede că adunătura aia ce se holba la lebede și cânta anemic la gitară se droga. Da, totul numai spoială, farbă, cum ar zice bunicu-său, fie iertat. Afară-i vopsit gardul...Lozinci...Timpurile se schimbă, dar lozincile rămân.

Picăturile se auzeau ceva mai tare. Încercă iar să se dumirească de unde vine sunetul. Zadarnic. Din poziția aceea direcția era înșelătoare.

- Mao, trăiască tovarășul Mao...mau, maaaau....

Întinse din nou mâna după sticla cu apă. Nu reuși s-o apuce și aceasta se răsturnă pe podea. La început gâlgâind, lichidul se scurse cu repeziciune pe podea.

- La naiba! - exclamă, simțind ud sub el.

Se întoarse pe partea celalată. Renunțase la ideea de a mai bea apă.

- Poate Mao...nu, nu Mao...mau...mauu...Țepeș ar fi făcut dreptate. Le-ar fi sucit gâtul ca la puii de găină...Am știut să răspund la tot ce m-au întrebat. Dar a fost totul așa de formă...se știa de la bun început cine va prinde postul...Adică ce, eu nu puteam să aștept dimineața doctorii în poziție de drepti, și să-i salut, și să le deschid ușa, și...și...fir-ai tu să fii...

Își amintise de portret. Primul gând fu să meargă în sufragerie, să-l dea jos de pe perete și să-l distrugă. Să-l facă mii de fărâme.

- M-ai făcut să cred în tine, dar m-ai nenorocit. De ce te-oi fi ales, nu știu. Nu voi ști niciodată...Sfinte Mao, că bine le-ai făcut, da, bine le-ai făcut, bătrâne...La zid cu ei, ca și cu niște câini...Nu, că vouă vă plac câinii...Am văzut eu într-o poză cum frigeau niște chinezi un câine într-o tigaie uriașă. O tigaie ca o pălărie de paie, chinezească, conică, întoarsă cu fundul în sus...Pfu!, fir-ați ai dracului cu spurcăciunile voastre cu tot! - bombăni.

„Ce vei face când se află spitalul-n carantină și vine un tată gră-bit nevoie mare să-și vadă odrasla nou-născută? Păi...ce să fac, îl opresc, nu-i dau voie să intre. Că și-n armată, când am fost, s-a întâmplat să fie odată o gripă mare și cei din infirmerie primeau de mâncare prin geam. Dar dacă tatăl îți bagă în buzunar o bancnotă de zece mii de lei. Ori chiar una de zece mărci. Ce faci atunci...Păi...atunci, nici atunci nu-i dau voie să intre, că doar ați văzut ce s-a întâmplat la spitalul acela din Brăila, când au murit vreo zece copii. Dar dacă-ți dă o sută de mărci? Păi...atunci mă duc la doctorul de gardă și văd ce zice ăla. Că...destul, destul...dumneata șovăi și noi nu ne putem juca cu viețile micuților, a zis directorul spitalului. De n-aș fi auzit de la femeia de serviciu că la concurs s-a înscris și cumnatul contabilului-șef de la spital, aș fi crezut. Să nu-mi spună nimeni că a fost un concurs cinstit. Pile, asta e...pile... Mare hahaleră și Etienne. Toată ziua-bună ziua să fim uniți, dar m-am cam lămurit eu ce ți-e și cu unirea asta. Este foarte ușor să tot predici lozinci dintr-astea când ai burta plină. O faci chiar din plăcere, să nu te-ngrași. Este ca un fel de sport. Unire este cât au ei de lucru. Când nu mai au - nici nu te mai cunosc. Inventează războaie...Eu și politica...N-am fost bun nici pentru utece”.

Aici Theo mințea. Se simțise într-al nouălea cer când l-au făcut pionier. Umbla cu cravata la gât și atunci când trebuia să meargă la înmormântările din cartier, îmbrăcat în diac. Și întotdeauna când o întâlnea pe Maricica, șefa de detașament, o întreba când mai au ședință, de ajunsese fata să-l ocolească, să treacă pe cealaltă parte a uliței. Mai târziu, când l-au făcut și utecist, se gândea chiar la o posibilă carieră de secretar de partid în satul lui de origine. Femei, băutură, bucate, totul la picioarele lui. Cine avea curajul să înfrunte un ditamai secretar de partid, mai ales că-n hotarul localității se afla și o pădure plină cu vânat de soi și, se știe foarte bine, tovarășii au fost întotdeauna mari amatori de vânătoare și chiolhanuri. N-a mai ajuns să fie făcut membru de partid. În glumă, zice-se, i-au pus colegii în servietă niște piese și l-au găsit cu ele cei de la poarta fabricii unde lucrase. Au vrut să-l dea afară, dar au renunțat nici el nu-și poate explica de ce și cum. Însă l-au dat afară la un an după Revoluție. Pe motiv de lipsă de comenzi pentru producție. „Mizerabilii! Nu m-au iertat. Aștia nu iartă niciodată. Că mi-a zis mie secretarul de partid pe fabrică: Numai Dumnezeu iartă. Da, Etienne, ai dreptate, trebuie să recunosc. Împotriva ăstora trebuie să fim uniți. S-au schimbat vremurile, dar ăștia au rămas pe loc și o duc la fel de bine...Cred că directorului spitalului nu i-a plăcut mutra mea, nu că șovăi. Totul a fost o mascaradă. Să nu se prindă ăia de sus că treaba este aranjată și pos-tul deja ocupat.”

Întinse mâna după sticla cu apă aproape fără să-și dea seama ce anume face. Nu o găsi la locul ei. Abia în clipa când dădu cu degetele de linoleumul ud își aduse aminte că recipientul se răsturnase mai adineaori. Strămbă nervos din nas. Iar picăturile acelea blestemate îl deranjau acum parcă și mai mult, îl călcau deja pe nervi. Ca și stomacul, de altfel, propriul lui stomac cuprins de flăcări.

„Portretul!”

Se ridică în șezut. Pe urmă, prinzându-se de masă, reuși să se scoale în picioare. Din nou aceeași senzație insuportabilă că bucătăria o ia la vale, chiar dacă acum spre dreapta. Se duse sprijinindu-se de perete până în sufragerie. Portretul era la locul său, în ramă. Se așeză pe unul din scaunele din încăpere. De aici nu se mai auzeau clipocitul acela insuportabil. Pentru a se convinge se înapoie în bucătărie și se duse la geam, lângă nenorocitul de calorifer. Afară era soare. Nici urmă de ploaie. Cățiva puștani băteau mingea de ușa de tablă a unui garaj.

Se întoarse brusc pe călcâie. Picăturile se auzeau din cu totul altă parte. Privi nedumerit în jur. Apoi spre chiuveță. Robinetul nu fusese bine închis. Atâta tot. Nu strânse rozeta. Se mulțumi doar să o privească, să înjure, după care se duse iarăși în sufragerie, atras parcă de un magnet.

Se uită la portret. „Ștefa...pardon...Etienne, îți voi scrie cât de curând. Acuma sunt hotărât. Trebuie să fim uniți. Mai cunosc eu pe unul tot atât de nemulțumit ca mine. Poate îi caut și pe ăia de au fost cu mine la așa-zisul concurs de la spital. O să vin la tine să vedem cum trebuie să începem...” Gândul i se dizolvă în imaginea ce-i apăruse în ochii minții. Se întinse pe divan, să viseze într-o poziție lejeră.

- Fără avion! Cu orice altceva, chiar și pe jos, dar fără avion. În ultimii ani, astea cad ca muștele! - bombăni.

„Sper că Etienne s-a mutat din chichineața aia păcătoasă, plină de gongi. Cred că de-acolo, de la el, le-am și adus p-astea maronii, ce-mi mișună prin bucătărie. Atunci zicea că e pe cale să câștige procesul cu Edith și să-și primească înapoi casa din pozele pe care mi le-a tot arătat. Undeva pe malul lacului. Splendid...Dar cine-i mai poate crede pe străinii ăștia? Și Marinela, înainte de a pleca în America, îmi tot spunea că mă-sa are un hotel al ei. Și când s-a dus și mi-a trimis pozele, nu era decât o prăpădită de baracă, așa cum au constructorii de hidrocentrale de pe la noi, Doar că avea și etaj. Mare scofală. La americani rar o casă de piatră, ca pe la noi, o casă cum își fac ăștia, cu tumulețe și briz...”

- Trebuie să învingem, orice ar fi! - exclamă.

Pentru o clipă văzuse negru dinaintea ochilor. Își amintise iarăși de concurs, de locul pe care-l pierduse, de portret, de Franța, de Etienne. Și totul într-o singură clipă. Ca înainte de moarte. „N-am să ajung niciodată...” Nu-și termină gândul. Fiindcă nu putea concepe că totul era pierdut, că nu mai avea absolut nici o șansă de acum în-colo. „Nici n-am nevoie de ajutorul tău, Etienne. Mă voi descurca și singur. Îi voi aduna pe toți la mine acasă și vom hotărî ce avem de făcut. Noi suntem mulți și ei puțini.

Le voi arăta, de ce nu...și carnetul. Eu nu l-am ars și nici nu l-am distrus. L-am păstrat. Că nu se știe niciodată. Și ce dacă nu este roșu? Atâta au putut și ăia...ăia...” Dacă după Revoluție făcuse vreo greșală, atunci era vorba de faptul că se grăbise să se înscrie într-un partid din cele de buzăr, care a fu-zionat apoi cu unul mai mare, și acesta o parte ruptă dintr-altul, și mai mare. El n-a acceptat și l-au dat afară. Nu le-a dat carnetul înapoi. Plătise pentru el. „Poate-l vând pe la piața de vechituri. Știu pe unul care face colecție de carnete de partid. Cică se vând bine. Să dea Cel de Sus. Dar până atunci poate să-mi mai fie de folos. O să li-l arăt, să-i conving că pot să le fiu șef, să-i conduc. Prima și prima dată vom merge cu toții la directorul spitalului. Nu, nu-i vom face nimic. Doar să-i spunem că totul a fost aranjat, că a fost o farsă, o poveste de adormit copiii. Nu suntem atât de orbi să nu ne dăm seama...Dacă ne dă afară... Atunci...”

- Atunci mergem la piața de vechituri și cumpărăm o bombiță de la frații de la Răsărit ori de pe dincolo, de pe la vecini, că le-or fi rămas destule după război, și...pac...pac...!

Pic...pic...pic! Clipocitul picăturilor în chiuveta din bucătărie se auzea până în sufragerie.

- Da, asta am să fac!

Sări în picioare. Numai că efortul fusese mai mare decât putea acum duce. Trebuia rapid să se sprijine de masă, să nu cadă. Se re-culese, apoi se duse și umplu o cană cu apă. După care strânse rozeta până când simți că, de mai insistă, va rămâne cu robinetul în mână și apa va țâșni în tavan. Bău pe nerăsuflăte, cu înghițituri mari. Lichidul avea un gust mizerabil, de clor. De afară se auzi iarăși un helicopter. „Sărmanul Etienne! Unde l-a adus prăpădita aia de Edith a lui... Zicea că și-n helicopter au trebuit să-l țină de mâini, să nu-și smulgă perfuziile. Nu, nu merită femeia să te sinucizi pentru ea.” Zgomotul motorului se pierdu undeva în direcția Spitalului Județean.

Dora, de la ea i se trăsese totul. Totul. Începând cu farsa colegilor de fabrică, atunci, când l-au găsit la poartă cu piesele în servietă. Și după Revoluție, când s-a încurcat Dora cu fostul secretar de partid. Tresări. Abia acum făcuse legătura dintre datul lui afară pe motiv că „n-avem comenzi pentru producție” și relația dintre Dora și ex-tovarășul Vasilescu. „Poate și acum, la concurs, și-a băgat dracul coada” - gândi. „Dar de ce-aș mai crede că ...nu, nu...” Privi spre portretul atârnat deasupra divanului. Pe Dora o văzuse ultima dată prin februarie. Purta pe ea o blană de vulpe polară, așa cum își dorise dintotdeauna iar el unul nu-i putuse oferi. I-a oferit-o probabil domnul Vasilescu, ex-tovarășul secretar de partid și actual patron al firmei de import-export „Romaringo Impex Co”.

„Recunoaște, domnule...domnule Theo, că ești gelos, că ești invidios...”

- Unde ești tu, Mao...Măine îi caut. Suntem destui pentru a trece la acțiune. După ce-l vizitam pe directorul spitalului, mai vedem ce e de făcut. Inșă asta este prima noastră sarcină. Trebuie să ne facem singuri dreptate. Ar trebui să pregătesc un statut. Îl mai am pe acela vechi, dinainte de Revoluție, când mi l-au dat să-l studiez. Îl am și pe ăsta de după Revoluție. Din două fac unul bun. Iar dacă trebuie, mai caut unul sau două. Nicolae are mașină de scris. Poate va vrea și el să ni se alătore. Îi promit o excursie în Franța, la Ștefan... Etienne. Nu cred că va refuza. Și-așa a mai schimbat vreo trei partide. Francezii sunt alături de noi...

Tăcu. I se ivise iar în minte chipul cu zulufi al Dorei. Chipul ei drăgălaș, cu pomeții îmbujorați.

- La dracu! - strigă, cuprins deodată de furie.

Se ridică de pe divan cu mișcări încete, studiate. Puse cu delicatețe mâna pe portretul înrămat. Pentru o clipă, doar pentru o cli-pă, vru să ridice rama de sticlă împodobită cu granule din plastic colorat și să dea cu ea...dar nu, nu cu ea. Își întinse cealaltă mână în jos, spre podea, cu mișcări la fel de încete. Degetele căutară febril ceva anume, iar când dădură de unul din papucii de casă, prinseră ca într-o menghină încălzirea de partea de dinainte, o ridicară și... Lovitura fu de-a dreptul violentă. Din gândacul maroniu, ce încremenise preț de câteva secunde bune lângă vaza cu trandafiri artificiali de pe masă, nu mai rămase decât o pată.

- De mi-ar fi fost popa de Bobotează, să-mi stropească prin casă cu apă sfințită, eram și eu mult mai liniștit - zise Theo cu năduf. Nu mai aveam acum probleme nici cu gângăniile astea scârboase, nici cu multe altele...Da' popa...popa...el e cu, cu...cum le zice la as-tea... cu prestările de servicii. El veșnic sfințește câte ceva...Doamne iartă-mă! Economie de piață, dar...dar...Cu cât mai mulți morți, cu cât mai multe closeturi publice de sfințit, cu atât mai bine...

Își făcu de trei ori semnul crucii cu limba. Aruncă scârbit papucul. „Nici Ștefan, de-ar fi rămas acasă, nu ar fi făcut mare brânză, de asta sunt convins. El e bun numai de gură. Nici patronilor nu le plac hahalerele, fie ei și acolo, în Franța. Da, da, ce-a realizat Ștefan dincolo? Că sunt deja șase ani de când a vândut steagul acela cu gaură și semnături. Da'-i tot dă cu echitatea, fir-ar a dracului de echitate... Că la vremuri noi, tot ei, cum să facă ceva?”

Apucă iar portretul. Îl frământă preț de câteva secunde între degete, pe urmă se ridică furios în picioare. „Măcar să-mi fi spus: domnule, du-te acasă că-ți vom trimite noi rezultatul concursului prin poștă. Dar cum să se comporte ei civilizată când răspunsul «respins» se poate da și pe loc. De ce să mai bată secretara scrisoarea la mașină, de ce să mai cheltuie bani și pe timbru când este aproape gratuit răspunsul sub...sub...centură...” Ochii-i rămaseră așintii asupra unui punct mișcător pe tocul ușii. Se cutremură. Își închipuise pentru o fracțiune de secundă că este atacat de mii și mii de termite. Apucă unul din papucii de casă și sări în picioare. Se apropie de ușă cu mișcări încete, să nu sperie gândacul, pe urmă lovi cu sete. În locul insectei rămase o pată maronie, care aducea cu un cap de om. O studie atent, așa cum studiază o ghicitoare zațul de la fundul unei cești de cafea. „Parcă aduce cu numărul ...nouă. Inșă numai la ochi. Țăla are barbă, pe când aici s-ar zări doar o mustăcioară...Poate că...” Se duse în dormitor. Acolo, înrămate toate la fel, fotografiile tuturor celor doisprezece candidați la președinție ieșiți din cursă la ultimele alegeri. Se uită îndelung la fiecare în parte. Dar cel mai mult la cel cu numărul nouă.

- Tu...tu...tu o să-mi porți noroc...

Reveni în sufragerie și agăță portretul pe perete. Iar pe celălalt, aflat pe masă, îl înșfăcă furios, îl duse și-l aruncă în coșul de gunoi. De pe marginea chiuvetei îl privea, pasiv, un gândac negru de bucătărie.

Calul lui Doja, tractorul lui Spek și veriga lipsă

Spek junior din Satu Nou avea un tractor pe nume Doja. Cum nimic pe lume nu e chiar întâmplător, nici numele acestei mașinării nu era deloc întâmplător. Spek tatăl, un „jidan împutit”, cum îi spuneau unii mucaliți de prin Iosefin, un fervent susținător al comunismului, catapultat de la oraș pentru a implementa în rândul chiaburilor revoluția cea mare, socialistă, avusese, pe vremea când bătea blacheuri și punea pingele în atelierul său din cartierul timișorean Iosefin, un client de profesie istoric. Un individ mai în vârstă, adus de spate. Nu-i reținuse niciodată acestuia numele. Doar unele trăsături ale chipului. De fapt, individul nici nu se prezentase și-i fusese client o singură dată. Atunci când i-a spus că studiază istoria și a descoperit că Doja fusese un antisemit convins, care-și botezase calul cu numele de Spek. Desigur, vestea a căzut peste pantofar ca un trăsnet năucitor. Dacă un trăsnet mai poate fi năucitor. Oricum, căzuse ca un ciocan peste degete. Până atunci, Spek tatăl fusese convins că numele îi era unicat. Și-atunci de unde și până unde-i venise ideea acestui „ungur împutit” zis Doja să-i spună calului său chiar Spek? Întrebarea a devenit cu timpul de-a dreptul obsedantă. Ba, mai mult, încercând să găsească o motivație, o cauză, Spek tatăl a ajuns chiar să-și închipuie că el însuși este Doja, că se află călare pe cal, calul nu are nume și el trebuie să-i spună cumva. Să-l îmboldească nu cu pintenii, ci cu numele. Aproape că fusese pe punctul de a-i da lui Doja dreptate pentru că alesese numele de Spek. „Diii, Spek!” Suna bine, mobilizator. Aproape că se împăcase cu o asemenea rezolvare. Ba chiar îl și felicită în gând pe Doja pentru că avusese o imaginație atât de grozavă.

Cum Spek fiul deprinsese meseria de tractorist de la un „împutit de franțuz” germanizat, familia Spek a fost trimisă la sat călare pe-un tractor „Buldog” ce trăgea o tiligă rechiziționată de la un „împutit de țigan” din cartierul Fabric. Cum au ajuns în Satu Nou, primul țăran ieșit în cale i-a întrebat: „Cum îi spune calului?” „Care cal?” – s-a mirat Spek fiul. „Doja!”, a sărit Spek tatăl. Era pur și simplu vorba de o reparație morală pe care Spek tatăl și-o dorise ani de-a rândul și abia atunci i se ivise ocazia să se revanșeze.

Seara, după ce-au evaluat casa primită de la noile autorități, lăsată vraisește de un „împutit de neamț” înrolat pentru o zi în unitățile SS și împușcat a doua zi de un „împutit de sârb” care s-a dat cu „împutiții de ruși”, cei doi Spek, tatăl și fiul, au început să se certe ca la ușa cortului. Cum de îndrăznise el, tatăl, să-i spună tractorului „Doja”? Uitase el oare că Attila, nepotul său, o avea de mamă pe tovarășa Ibolya, nimeni altcineva decât soția lui Spek fiul? „Ai uitat, băiatule, că Ibolya...” „Tovarășa Ibolya!”, l-a corectat imediat fiul. „...că tovarășa ta...” „Ba și a ta, tată, că altfel nu intra în Partid...” a sărit iarăși fiul. „Așa – a scurtat tatăl -, deci tovarășa Ibolya a fugit cu împutitul ăla de Ilie, grăjdarul tovarășului comisar Mitia de la raion?” „Dar să nu te legi de Doja când noi trebuie să fim între noi mai mult ca frații!”, s-a apărat Spek fiul, simțind că-l trec fiorii la pronunția cuvântului „frații”.

Până în ‘48, „Buldogul” Doja a tot cărat saci la moara lui Wolf, „împutitul acela de neamț”. „Rații cei împutiți”, cum le mai spuneau nemții de prin sat românilor și sârbilor, își dădeau coate și rădeau la ivirea lui Doja. Mai cu seamă după apariția „Stalinețurilor”, tractoarele acelea rusești, masive, cu șenile ca de tanc, care au început să facă șosea de asfalt pe Ulița Mare. Chiar și după ‘48, bietul Doja a mai tras mii de brazde pe câmpurile țărănilor. Abia după ce a intrat în colectivă a fost lăsat la vatră, iar pe urmă demontat și cărat bucată cu bucată, cu căruțele, la gara din sat. Ori cel puțin așa se povestea. Mărfarul l-a dus direct la furnal și de Doja, de duduital și roata lui volantă nu-și mai aminteau decât bătrâni din sat.

Anii s-au scurs. Spek tatăl a ieșit la pensie ceva mai repede decât se așteptase. L-au pus pe linie moartă. Spek fiul conducea acum un „Universal 650” în patru timpi, elegant, cu cabină. Attila, nepotul, a crescut și s-a îndrăgostit de Miriana, o sârboaică frumoasă, secretară de U.T.C. pe Brigada legumicolă a C.A.P.-ului. A rezultat un fiu pe nume Milan Arpad Spek. Casa primită de Spek tatăl de la comuniști a devenit neîncăpătoare. Attila și-a luat familia și catrafusele și s-a dus la oraș. Țara avea nevoie de muncitori și el era un bun muncitor. Un tovarăș pe cinste, cel puțin așa fusese caracterizat de colegii din organizația de bază. Spek fiul s-a împăcat cu tovarășa Ibolya, fiind asigurat de autorități că tovarășa Ibolya a avut o misiune secretă, la nivel de stat. A devenit tractorist fruntaș pe raion și decorat. În curând, însă, pe familia Spek avea să se abată furtuna. Tovarășa Ibolya a primit din nou o misiune secretă și de atunci nimeni, nici măcar tovarășii nu mai știau ce s-a întâmplat cu ea.

Cei doi Spek din Satu Nou au devenit taciturni. Nu le mai intra nimic în voie. Și nimeni. Nici bonomul tovarăș Partenie, moldoveanul ajuns secretar de partid pe cartier. Spek tatăl a început să bea. După ce termina țuica pe care o făcea singur la propriul căzânel de 40 de litri, pitit în cotețul găinilor, lua la rând birturile. Spek fiul prinsese un fir și voia să emigreze. „Fiule, i-a spus bătrânul. Stai liniștit. Așa mi-a spus și mie mama mea, o slovacă de prin Kikinda. Și am stat locului, deși puteam să fi ajuns în America. Țara noastră e aici unde ne-am născut!”, a accentuat Spek tatăl. Fiul l-a privit ca picat din lună. „Și mama ta... – a continuat tatăl -, dacă ar mai fi trăit, nu ar fi vrut să pleci la dracu-n praznic.” „Dar mama mea de unde era?” „Biata Elfride...” Aici, ochii bătrânului s-au umplut brusc de lacrimi. „Așadar...?” „Da, era o neșoică drăgălașă foc. Avea o mică grădină cu flori aproape de Fabrica de seifuri. Nu i-am rezistat. Ne-am luat din dragoste. Părinții ei n-au mai vrut s-o recunoască de fiică. Ai mei m-au dat afară din casă. Eh, povești...” „Da, povești, a concluzionat fiul. Dacă nu plec, știi ce am de gând să fac?” „Nu”, a răspuns bătrânul. „Un nou «Buldog»... „Ești nebun! Mai bine pleacă!” „Nu mă mai duc. Eu aici vreau să mor. «Buldog»-ul mă va lega de acest pământ. Îi aud și acum duduital ăla cum altul n-are. Ai văzut volantul sub șura de paie?” Bătrânul încrămeni holbându-se la fiu. Tovarășul Spek fiul era nebun de legat. Cum își permitea el să nesocotească ordinul Partidului de a duce la topit un tractor vechi, uzat, epuizat moral?

Dându-și seama că se ridicase în picioare și părea astfel ridicol, se îndreptă spre șura de paie. Fiul îl urmă victorios. Dădu la o parte un preș vechi, plin de găinaț. Sub preș, volanta. Plină de rugină. „O s-o șmirglui. O s-o fac ca și nouă! Ca brișca o fac, să lucească...”, se entuziasmă fiul. „O să facem la loc «Buldog»-ul, o să mergem la biserica catolică și o să smulgem de acolo veriga de care-și lega Doja calul.” Fiul îl privi nedumerit. „O să ne închidă. Aștia nu glumesc. Ai uitat cum i-au dus pe chiaburi în Bărăgan?” „Dar le-au dat drumul.” „După câți ani?” Bătrânul căzu pe gânduri.

Seara, la o papară de ouă, fiul întrebă: „Dar ce-ai cu veriga?” Bătrânul nu răspunde imediat. Frecă îndelung tîgaia cu nisip, până se duse aproape toată funinginea. „Așa o să-i arate volantul?”, întrebă. „Volanta”, îl corectă celălalt. Spek tatăl nu auzi răspunsul. Pur și simplu se vedea călare pe șaua tractorului, dinaintea bisericii. „Nu mi-ai spus ce-ai cu veriga aia prăpădită?” „De ea și-a legat Doja calul când a intrat în biserică.” „«Buldog»-ul!”, se miră fiul. „La dracu! Știi istorie cât curca vecinei Ileana de peste drum. Știi cine a fost Doja?” Urmă o tăcere stânjenitoare. Fiul stătea cu ochii fixați pe un peretar scris cu chirilice, cu un lighean cusut sub litere. „Trebuie să recunosc că nu știu.” Iar o tăcere prelungă. „Nici eu, dar nu are importanță. Altceva este foarte important. Individul a fost antisemit și și-a botezat calul cu numele nostru.” „Dar când a trăit prăpăditul ăsta de Doja?” „Nu știu. N-are bai. Bai este că ne-a jignit numele. Auzi, tu, un cal să poarte numele meu...” „Deci de asta i-ai zis «Buldog»-ului Doja? Să-ți plătești datoria?” „Da. Baș de asta. Te voi ajuta și eu să faci din nou «Buldog»-ul. „Nu, nu mai am chef. Mi-a venit numa’ așa. Nu am toate piesele.”

Se culcară tăcuți. Bătrânul se foi în pat multă vreme. Dimineața i se păru că n-a închis un ochi. De cum se sculă, ieși în curte. Nu se duse imediat la closet, ca de obicei. Ci lângă un dud bătrân, aproape culcat pe casa babei Zorka, vecina din față. Lângă dud se afla de mult timp un coteț folosit într-un singur an, atunci când fusese cota la găște și Spek îndopase sute de găște. Cu chiu, cu vai reuși să împingă șandramaua la o parte. Se iviră niște scânduri roase de vreme. Le smulse cu ajutorul unei sape boante. Apoi înlătură niște călți plini cu vaselină. Scoase cu greutate o roată de fier din față. La cea de-a doua simți că-l lasă inima. Renunță. Se așeză suflând greu pe un scăunel. Singur nu putea duce treaba la bun sfârșit. Așa-l găsi Spek fiul. „Nu-i vremea!”, îi spuse acesta. „Da’ de ce?” „Revoluția nu s-o terminat. Încă mai pot să vină rușii. Atunci o să ni-l ia de tot. Oricum, și-așa-ți lipsește coșul. Dar am eu un gând mult mai bun.” „Care?” „Sări bătrânul. „Mergem și tăiem veriga.” Da, ideea era chiar foarte bună și lui Spek tatăl îi era ciudă că nu-i venise lui mai întâi. Își aprinse un „Carpați” fără filtru și începu să tragă din țigară cu sete. După primele fumuri îl înecă tusea. „Mergem!”, zise, apoi aruncă țigara și se ridică.

O luară pe Ulița Lungă. Drumul era pe-aici mai scurt. Îi deranjau doar prunii încărcăți de rod, ce se întindeau prea mult peste trotuar și ei trebuiau să se aplece la fiecare pas. Aproape de centru se întâlneau cu Prala Țiganul. Acesta mergea agale alături de calul pe care-l ținea de căpăstru. Animalul trăgea o tiligă încărcată cu fier vechi. „Încotro, Pralo?”, întrebă Spek fiul. „La gară.” „Câți copii ai?”, îl întrebă Spek tatăl. „Acuma șapte”, răspunde Prala. „Câți ani are calul?”, îl întrebă Spek fiul. „Așa l-am cumpărat”, răspunde Prala și-și zori patru pedul. „Îi iapă”, adăugă și dădu colțul spre gara comunală. „Vezi, zise Spek tatăl, ăsta nu știe câți ani are calul.” „Mare pagubă!”, exclamă Spek fiul. „Da’ putea să-l cheme Spek, nu?” „Diii...!” se auzi de după colț. Spek tatăl călcă pe-o prună și puțin lipsi să cadă.

Ajunseră în dreptul magazinului mixt. Țipenie. Când se aflară în dreptul intrării, din magazin ieși un bătrân cocârjat. Pentru o clipă, privirile li se întretăiară. Își continuară drumul. Ceasul bisericii catolice bătu de ora doisprezece. Soarele ardea nemilos ulițele satului de pustă. Era o vară lungă și fierbinte.

În fața bisericii nu era nimeni. Frunzele castanilor din jurul lăcașului nici măcar nu se clinteau. „Am crezut că...”, mormăi Spek tatăl. „Ce?” „Că a fost tipu’ ăla la care i-am pus o pereche de blacheuri acum vreo cinșpe-douăzeci de ani... Care mi-o zis că Doja i-a pus calului numele de Spek.” „Poate și s-o părut.” „Nu mi s-o părut”, zise Spek tatăl și, ajuns dinaintea bisericii, își făcu o cruce mare. „Ce faci, tată?! Își faci cruce?! Păi nu ești...?”. „Nu.” „Tovarășul Partenie știe?” „Dă-l în mă-sa. Și el își face cruce când ajunge în fața bisericii.” „Dar noi nu suntem...?”. „Nu.” „Dar numele...?” „Nici numele. Așa s-a numit cel care m-a luat copil de suflet. A murit când eu aveam cinșpe ani. Mi-a lăsat meseria și prăvălia.” „Dar de ce nu mi-ai spus nimic până acum?” „D-ai”, accentuă Spek tatăl. „Și tatăl tău adevărat cum s-a numit?” „Care-i baiu’? O fost un împuțit și-atât. A lăsat-o pe mama borțoasă și s-o dus în America. Mama nu mi-a spus niciodată cum îi zice.” „A fost rea că nu Ț-o zăs.” „A murit la nașterea mea. Hai să ne întoarcem. Montăm «Buldog»-ul și-l ducem la muzeu.” „Dar cu veriga, cu ea ce facem?” „Nu vezi că nu mai e.” Într-adevăr, veriga nu se mai afla la locul ei. „A tăiat-o Partenie cu mâna lui. Patriei îi trebuia fierul vechi. La ce folos să fi stat acolo, prinsă în zid. Doja a murit de multă vreme. La fel și calul.”

Fără să spună ceva, Spek fiul se îndreptă spre birtul cel mare. Spek tatăl se așeză pe treptele bisericii. Își prinse capul în palme. Stătu așa multă vreme. Poate un ceas, poate două, nu știa nici el singur cât. În momentul când deschise ochii, văzu alături un cal. Încerca să prindă cu botul un smoc de iarbă ce ieșea prin gardul de sârmă ce împrejmuia biserica. Mai încolo se zărea tiliga lui Prala. Semăna leit cu tiliga pe care o trăsese «Buldog»-ul atunci când se mutase el la sat. Prala, nicăieri. Pe deasupra trecură croncănind câteva ciori. Ceasul din turn bătu de cinci ori. Era cinci după amiază. De undeva de după biserică răzbătu un nechezat. Se auzi tropăit de cal. Spek tatăl se ridică nedumerit. Poate doar i se păruse. Ori poate o fi nechezat calul lui Prala. „Diii, Spek!” Nu era deloc sigur dacă îndemnul fusese real ori lui doar i se năzărise. Tropăitul se auzea tot mai aproape. Se trase sub portalul bisericii. Inima-i băta cu putere. Nici un om în preajmă. Atunci îl zări peste drum pe bătrânul acela cocârjat pe care-l întâlniseră ieșind din magazinul mixt. Pășea agale. O luase peste șosea îndreptându-se chiar înspre el. Pantofii aveau blacheuri. Lui Spek tatăl i se păru că aude iar tropăitul. Privi spre bătrân, în intenția de a-i spune să se ferească. Celălalt îi zâmbi. Spek tatăl întremeni. Același zâmbet îl afișase și istoricul din atelierul lui de pantofărie. „Semănați al dracu’ de mult... mă!” Spek fiul tocmai apăruse, împleticindu-se, cu o sticlă de limonadă în mână. „Da, al dracu’ de mult!”, arătă el spre necunoscut cu gâtul sticlei. „Ferește!” strigă Spek tatăl la bătrân. Atunci simți o lovitură puternică în piept. Și atât. Calul lui Prala se mai cabră o dată, necheză și alergă în trap spre tiligă. Spek fiul se aplecă peste Spek tatăl. „Tata...!”, îngăimă acesta, chinându-se să arate cu degetul către bătrân. După care închise ochii liniștit. Spek fiul îl privi nedumerit. „Da’ io cine dracului oi mai fi?!” se întrebă. Auzi un nechezat foarte aproape de el. Se ridică. Alături, legat de o verigă groasă cât mâna, prinsă de zidul bisericii, stătea priponit un cal alb.

Când zăpada fură amintirile

Săptămâna Paștelui.

Întâi apăruseră cei din strada Vale. În centrul Bocnei se întâlniră cu cei de pe Morăvița, semn că sentimentul de frustrare era general: Gâscarul îi păcălise. Manu, de curând expulzat din Italia, îndrăznise să compare dependența lor de vizitele Gâscarului cu dependența de hașîș, drept pentru care fu crunt bătut de către chiar prietenii lui, în fața birtului rece și de obicei gol al Perceptorului. Ceea ce trăiseră cu toții nu putea fi comparat cu nimic.

Orologiul bisericii tocmai bătuse de douăsprezece ori când o luară cu toții pe strada Ilovăț. Unii purtau caschete de miner cu luminile aprinse. Alții își luaseră chiar și lămpașele, ceea ce dovedea în mod evident faptul că erau hotărâți de lucruri mari. Inclusiv să scoțească prin măruntaiele dealurilor din jurul satului, prin galeriile părăsite, căpăcite cu beton, însă accesibile prin zecile de coșuri de aerisire ascunse prin păduri. Pe Ilovăț, de cum ajungeau în dreptul unei case, li se alăturau mereu alții și alții. Înaintau relativ greu, orbiți și inecați de valurile de fulgi de zăpadă aduse de vânt, ce le intrau în ochi și-n nări. Nu se auzeau decât pașii, aidoma unui cor absurd, lătratul câinilor prin curți, șuieratul furtunii și acel țipăt inconfundabil, penetrant, de gâscă speriată. Ca o chemare în neant.

Când ajunseră la Cruce, o cruce de marmură albă, ridicată la marginea satului, în cinstea eroilor din primul război mondial, femeile și copiii rămaseră pe loc. Nu pentru că se termina asfaltul și începea urcușul, ci pentru că nu mai simțeau siguranța ce le-o dăduseră până aici casele de pe-o parte și alta a drumului. De la capătul localității începeau pădurile. Iar țipătul acela repetat, ce le sfredelea timpanele, le stârnea acuma teama, o teamă pe care nu și-o putea explica nimeni. După vreo cincizeci de metri, treimea ce mai rămăsese, adică bărbații, fu părăsită pe rând de mai mult de treizeci de oameni, majoritatea bătrâni și incapabili de-o asemenea incursiune în munți. Și împreună cu bătrânii, și preotul. Cu ceilalți, cu temerarii, rămaseră primarul și șeful de post.

***

Totul începuse cu cincizeci și două de săptămâni în urmă. Sâmbăta de dinainte vântul bătuse cu furie dinspre sud. Iar a doua zi dimineața, duminică, se pornise o furtună de zăpadă cum nu mai pomeniseră nici cei mai bătrâni din Bocna. O zăpadă aidoma celei de astăzi. Ninsese aproape orizontal. Speriați de zăpadă, cei ce-și aveau aici case de vacanță părăsiră satul în grabă. În afară de localnici nu mai rămăseseră decât doi venetici: Mario, fost militar de profesie, disponibilizat, care se retrăsese la casa lui de la Bocna cu un calculator, un laptop, vreo mie de filme pirat și muzică pe compact-discuri, și Simona, iubita lui. Se simțeau aici bine amândoi și furtuna de zăpadă nu era pentru ei decât un motiv în plus de a sta în casă, la căldura șemineului.

Dacă ar fi putut cineva atunci să privească satul de undeva sus, atunci ar fi văzut un sat absolut pustiu. Pe străzile șerpuinde printre dealuri, țipenie. Chiar și cele două birturi rămăseseră zăvorâte. Iar la slujba de dimineață de la biserică nu se dusese nici preotul. Oricum nu ar fi avut nici un sens: obișnușii săi spectatori țineau cu dinții de ultimii ani de viață, iar zăpada și gheața de sub ea îi convinseseră să rămână pe la casele lor.

Mario și Simona savurau împreună muzica de la calculator, fără să ia în seamă viforul de-afară. Stăteau în pat, cu țolul tras până la bărbie, cu ochii pierduți în galbenul-pai al tavanului. Înceau să mai prelungească, măcar în gând, dulceața clipelor de iubire abia consumate. Motanul Coco adormise pe fotoliul lui. Și, deodată, un țipăt ca de gâscă speriată. Animalul sări ca ars și porni să miaone. Cei doi se priviră nedumeriți.

- O gâscă, fir-aș... murmură Mario și, după ce mai trase un fum din pipa de care nu se despărțea decât atunci când dormea, se ridică și se apropie de geam. Privi oarecum plictisit printre jaluzele din plastic alb. Nu se vede mai nimic, murmură. Se duse la șemineu și aruncă un buștean în grămada mare de jăratec. Flăcările învăluiră instantaneu bucata de lemn. Inclusiv pachetul de hârtie, mai curând un ghemotoc, aruncat de Simona o clipă mai târziu.

Din nou, țipătul. Apoi un găgâit relativ liniștitor, de gâscă ce se liniștește după o mare primejdie. Femeia se sculă din pat plictisită, cu bustul gol. Întârzie câteva clipe dinaintea lui Mario. Pur și simplu întârzie câteva clipe în fața lui. Apoi privi, la rândul său, printre jaluzelele chinezești.

- E cineva pe uliță și se uită fix la casa noastră! – exclamă și se retrase mai mult mirată decât speriată.

- Cine știe de ce se uită, o măsură Mario, uitându-se și el pe geam. Nu trebuia să arunci și guma aia-n foc, o să pută ca dracu'...

În stradă, silueta unui bărbat masiv, cu plete curgându-i peste umeri și cu o pălărie cu boruri largi. Se auzi iar țipătul găștei. Abia atunci crezu Mario că deslușește o gâscă sub brațul străinului.

- Mă duc să văd ce-o fi vrând... Acuma și-a găsit...

Motanul o tuli pe ușă printre picioarele lui, cu coada zburliată. Dacă ar fi fost atent, ar fi văzut că animalul fugise pe scările ce duceau la grădină și nu, ca de obicei, spre gardul dinspre stradă. Descuie poarta. O deschise larg. În clipa aceea, străinul de pe uliță îi întinse un obiect mic și negru. Mario îl luă fără să întrebe nu ce anume este, era clar o dischetă, ci de ce, pentru ce... Până să se dezmeticească, străinul dispăru înghițit de furtuna de zăpadă. Nu se mai auzi nici un fel de țipăt sau găgâit.

***

Drumul forestier era deja acoperit cu un strat gros de zăpadă. Ici-colo se mai zăreau muchiile vreunui pietroi de pe margine și rădăcini de copaci suspendate peste marginea drumului. Cei vreo șazeci de bărbați câți mai rămăseseră din toată mulțimea ce se adunase adineaori în sat înaintau greoi, cu valurile zburătoare de zăpadă orbindu-i, intrându-le în ochi, în gură, în sân. Dacă le-ar fi putut vedea cineva ochii pe sub cozeroacele căștilor minerești ar fi văzut în ochii lor încrâncenarea. Înaintau aproape orbește, cu privirile la drumul anevoios, povârnat, ghicit mai mult după copaci de pe margine. Continuau să audă, la intervale tot mai regulate, țipătul acela venind de undeva din față. Nu vorbea nimeni. Nici nu ar fi fost nevoie. Misiunea lor era deosebit de clară: să-l prindă pe Gâscar și să-l judece așa cum știu doar minerii. De fapt, miner nu mai era niciunul dintre ei. Bancherii le închiseseră toate, absolut toate minele din zonă. Dar vechile obiceiuri nu se uită chiar atât de ușor. Încrâncenarea nu se pierde peste noapte. Țipătul găștei, același pe care-l auziseră săptămânal de un an încoace, era, pe furtuna de zăpadă, aidoma unui far călăuzitor.

***

Mario intră în casă, bulversat. Totul fusese parcă aievea. Nu-l văzuse pe străin la față, însă statura acestuia, pletele curgându-i pe umeri, pardesiul lung până la pământ, pălăria cu boruri largi, toate i se păreau foarte cunoscute. Simțea chiar o inexplicabilă stare de foarte bine, cu toate că încă mai purta în creier semnele beției de cu o seară înainte. Însă mintea refuza eliberarea oricărui răspuns. Singurul lucru concret era discheta din mâna lui. Parcă speriat, o lăsă să-i alunece în buzunarul de la piept al hanoracului. Pe Simona nu o interesau poveștile. Cu atât mai puțin cele din trecutul lui. Faptul că pe el îl dăduseră practic afară din armată o afectaseră îndeajuns pentru a redeschide orice discuție legată de motivele care l-au lăsat fără un loc de muncă bunicel pentru acele vremuri. Nu o interesa decât să uite cât mai repede cei doi ani cât au stat după aceea mai mult despărțiți, el fiind plecat la muncă în Franța. Nu povestise nimănui cu ce treburi se ocupase printre străini. Era îndeajuns că se întorsese de-acolo cu o mașină nou-nouță și că-și cumpărase casa de vacanță de la Bocna, pe care o ticsise cu tot felul de aparate electronice.

Faptul că străinul de adineaori îi dăduse tocmai o dischetă și nimic altceva i se păruse de-a dreptul straniu. De unde și până unde știuse acesta că el, Mario, avea în casă un calculator de birou și încă unul, portabil? Trebuia să afle și Simona de dischetă ori nu? Cum nu-și putuse imediat răspunde la avalanșa de întrebări, urmase îndemnul primului impuls: să ascundă obiectul acela și să lase răspunsul pentru mai târziu.

- Cine-a fost? – îl întreabă aceasta, stând zgribulită pe băncuța din fața șemineului.
- Nimeni, îi răspunde, evitându-i privirea. Un nor de fum de tutun parfumat îi ascunse pentru o clipă chipul. Unde-i Coco? Atunci își dădură amândoi seama că animalul ieșise deodată cu el.
- Zici că n-a fost nimeni... mormăi femeia. Dar am văzut un tip înalt, cu pălărie, cu un palton sau ce era, lung până la pământ și care ținea sub braț ceva alb, ce semăna cu o găscă. Sau să fi fost un iepure...?
- N-a fost nimeni, doar ți s-a părut... Intră în pat, să nu răcești... Și ți-am mai spus o dată să-ți pui ceva pe tine, fir-aș...!
- Zici că mă vede străinul așa? cochetă ea privindu-l drept în ochi. Ce crezi că poate conține discheta aceea?... Și mai las-o dracului de pipă!

Mario tresări fără să arate că întrebarea prietenei sale efectiv îl surprinse. Nu o observase a fi ieșit în stradă împreună sau în urma lui. Iar de la fereastră nu se putea vedea ceea ce se întâmplă chiar în fața porții. Era un unghi mort.

Femeia se ridică de pe banchetă, se apropie de el, își plimbă ușor, provocator, palma peste bicepșii bărbatului, apoi îi puse mâna pe piept, deasupra buzunarului în care ascunsesese discheta.

- Vezi, eu știu, Știu tot. Așa cum știu și de Ramona. Și de Juanita... da, eu știu tot. Hai să vedem ce conține! – îl îndemnă arătând spre dischetă.

Bărbatul o privi mut. Ramona și Juanita îi fuseseră, fiecare, temporar, amante. În Franța.

***

Bocnarii continuau să frământă zăpada proaspătă de aprilie. În urma pașilor lor rămăneau pete tot mai albe, semn că stratul de nea devenea tot mai gros. Și nici un semn să se domolească. Câtă vreme înaintau doar pe drum, se puteau simți în relativă siguranță. Iar țipătul găștei se auzea mereu de undeva de dinainte, mereu de dinainte, de parcă pasărea se afla ascunsă de fulgii de zăpadă undeva la zece-douăzeci de metri mai încolo, pe axa drumului. Se temeau însă cu toții de vreo schimbare a direcției de mers, care să-i ducă prin locuri neumbrate, prin pădure, pe acolo pe unde se căseau capcanele coșurilor de aerisire ale minelor părăsite. O clipă de neatenție și puteau sfârși zdrobiți de fundul cine știe cărui coș ascuns de crengi putrede. Bancherii nu dăduseră bani decât pentru căpăcirea gurilor principale ale minelor și nicidecum pentru zecile de guri de aer atât de necesare pentru viața sub pământ. Ar fi fost prea mult. Prea scump. Puținele vite și capre pe care încercaseră să le crească după închiderea minelor sfârșiseră în mai puțin de-o săptămână, la începutul primăverii, atunci când începuse să dea colțul ierbii. O vară întregă plutise peste păduri o duhoare înțepătoare, de hoituri. De teama vreunei molime, sanitarii aruncară apoi tone de var nestins în gropile de unde izvorau duhoarele. Iar până nu se termină de adunat și ultima bucată de fier vechi ori șină de cale ferată, mai muriră și cinci oameni înghițiți de aceleași hăuri. Pădurile deveniră pentru ei locurile unde nu e sănătos să mai mergi nici măcar pentru coarne de cerb ori bureți. Într-o bună zi năvăliră cu toții la Primărie și cerură ajutor pentru a obține hărțile de la fosta direcțiune minieră. Voiau să știe cu exactitate unde se află coșurile. Până ce primiră hărțile, mai dispărură și trei copii. Faptul că unii dintre săteni, ale căror case erau așezate peste fostele galerii, începuseră să audă din nou, îndeosebi noaptea, inconfundabilul huriit al trenulețului de mină alunecând pe șine le aprinse imaginația. Și furia totodată. Bănuielile creșteau cu fiecare zi. Bancherii îi mințiseră: minele continuau să lucreze, dar cu alți mineri. După ce salvarea duse primii doi foști mineri la psihiatrie, lucrurile în sat arătau a se fi potolit. Însă fusese doar o aparență.

***

Faptul că Simona știa de aventurile lui câtă vreme fusese departe de ea îl descumpăniră. Se comporta de parcă-i citea gândurile. Nu-l mai interesa cum de știuse ce anume îi dăduse străinul în stradă. Ci de unde aflase de femeile care-i încălziseră, în locul ei, patul. Nu povestise nimănui, niciodată, nimic. O bătaie nervoasă în geam curmă situația în aparență fără ieșire în care se trezise. Din stradă se auziră frânturi de voci care acopereau șuierul vântului. În oricare altă situație ar fi privit mai întâi pe geam, să vadă cine este. De data aceasta preferă să iasă direct, în ideea că va scăpa de privirile ca un pumal ale Simonei. Deschise poarta. În stradă, zeci de persoane. Printre cei aflați mai aproape zări chipurile cunoscute ale câtorva dintre vecinii mai apropiați.

- Ei, fir-aș... – își zise.

- Trebuie să vii cu noi la casa comunală. Totul este pregătit.

Se întoarse către cel care-i vorbise. Era șeful de post, îmbrăcat în civil.

- Să aduci cu tine laptopul și discheta, adăugă acesta. Se apropie de Mario. Știu. Știm cu toții că ai așa ceva... Știm tot.

Fusese vocea Perceptorului. Tunătoare. Inconfundabilă. De om obișnuit să comande. Fusese maistru minier la viața lui, iar după ultima disponibilizare își deschisese un birt.

- Îmbracă-te, puișor, și hai, te ajutam să cari jucăria, îl zori șeful de post mângâindu-și mustața.

- Ei, fir-aș, ce atâta grabă? – mormăi iritat, cu mâna pe măciulia pipei, gata să o scoată și să o aprindă.

Ar fi vrut să spună ceva, să întrebe de ce îl chemau la casa comunală, dar faptul că trebuia să meargă cu tot cu discheta, de care era convins că o primise fără să-l vadă cineva, era mult mai mult decât putea pricepe în acele clipe. Atunci văzu cum apar oameni și din josul uliței, întâi câte unul, câte doi, câte trei, apoi în grupuri tot mai mari. Nu ar fi avut nici un sens să se opună. Era doar un venetic și știa că putea oricând să aibă probleme. Se întoarse mut în casă, unde Simona îi pregătise deja ciorapii de lână și bocancii.

***

Se întâmplă exact lucrul de care le fusese teamă. Țipătul găștei le schimbă brusc direcția de mers. Nu se puteau împotrivi. Trebuiau să urmeze chemarea păsării indiferent ce se întâmpla. Ghiciră după copacii de pe margine că porniseră pe o potecă ce scurta drumul spre Poiana Dănilii, un belvedere de unde, în zilele perfect senine, se spunea că se poate vedea Orașul. Era locul cel mai înalt din întreaga zonă, situat la o altitudine de aproape 600 de metri, mărginit în partea de sud-vest de o prăpastie de aproape 100 de metri. Puțini se încumetaseră vreodată să coboare acolo. Se mulțumiseră întotdeauna să meargă la Poiana Dănilii numai și numai pentru priveliștea maiestruoasă și pentru întrecerile în aruncatul pietrelor de marmură peste prăpastie. Asta până ce muri un turist străin lovit de-a dreptul în cap. După ce l-au scos pe explorator mort din vale, autoritățile au interzis apropierea de acea zonă cu amenințarea cu închisoarea.

Ceva în mintea lor le spunea că țipătul poruncitor venea tocmai dinspre acel loc. Dar nu se mai gândeau la interdicție, ci numai la răspunsul pe care trebuiau să-l primească de la Gâscar.

***

Luă de pe masă un pachet cu tutun, nedesfăcut, își scutură pipa peste focul din șemineu și-și încheie hanoracul. Atunci văzu că Simona era deja gata îmbrăcată. Nu o întrebă nimic. N-ar fi avut nici un sens. Era limpede că va veni și ea. Îi era însă ciudă pe el însuși, pe faptul că nu încercase nici un fel de împotrivire la tot ceea ce se întâmpla în jurul lui. Acționa mecanic. Porni spre casa comunală flancat de o parte de Simona, iar de cealaltă, de șeful de post și de Perceptor. Își duse mâna la inimă. Acolo se afla buzunarul cu discheta. Dar și pistolul, un „Colt” pe care îndrăznise și chiar îl trecuse prin vamă fără probleme cu tot cu gloanțele aferente. În urma sa, întreaga suflare de pe strada Ilovăț. Din față apăreau alte și alte grupuri. Erau cei care locuiau pe celelalte două străzi. Își uitase căciula pe băncuța din fața șemineului și zăpada îi intra acum după gât. Încercă să vadă chipurile celor de alături. Pășeau cu toții aplecați, cu privirile în pământ. Muți. De undeva din față fulgerară farurile unei mașini. Când ajunseră în fața ei, Mario văzu coborând un bărbat și două femei. Le simți pentru o clipă privirile tăioase, interogatoare. Nu-i mai văzuse niciodată înainte. Puteau să fie localnici. Cum tot atât de bine puteau să fie doar niște călători aflați în trecere prin Bocna, dar curioși se vadă ce se întâmplă cu mulțimea aceea pe stradă pe un timp atât de căinos. Strânse laptopul sub braț. Începu să tremure cu toate că simțea transpirația prelingându-i-se pe sub maiou. Începuse să-i fie teamă. Nu atât de mulțime, cât de probabilitatea ca discheta să nu se lase deschisă. Tăcerea celor în jur putea spune multe. Inclusiv că putea fi linșat pentru sabotaj. Cui i-ar fi păsat pentru viața lui, un venetic, un nimic, un păgân, un bogătan venit să-și afișeze opulența ce doar se ghicea de dincolo de poarta casei sale.

Căută brațul, apoi mâna Simonei. Dădu de gol. Simona pășea alături. Știa foarte bine lucrul acesta. Se uită într-ocol unde ar fi trebuit femeia să fie. Era acolo. Nu voia să-și lase mâna apucată de a lui. Intuia la ea aceeași încrâncenare pe care la ceilalți o vedea în mod evident. Iar în minte îi roiau aceleași gânduri devenite între timp obsesive: de unde știuseră cu toții că străinul îi dăduse discheta și de ce îl duceau acum la casa comunală? Ce anume era pregătit acolo? Își dădea seama că rostirea oricăreia din aceste întrebări ar fi fost un fapt efectiv gratuit. Ori chiar periculos. Nu i-ar fi răspuns nimeni. Iar femeia părea că-l uitase.

Pentru o clipă avu impresia că vede la marginea șoselei o siluetă asemănătoare cu cea a străinului. Ba chiar auzi și țipătul unei găște. Vru să se oprească. Apoi își schimbă ritmul de mers. Un ghiont din spate îi tăie orice intenție de oprire. La marginea drumului nu mai era nimeni. Nu fusese decât o vedenie. Un răspuns la dorința de a primi răspunsuri la întrebările acelea chinuitoare.

Ajunseră la prima curbă. Dinspre centrul satului se auzea cum cineva făcea probe de microfon.

***

Bărbații înaintau tot mai greu. Poteca pe care o ghiciseră în momentul când părăsiseră drumul forestier se dovedea a fi fost o iluzie. Picioarele li se afindau nu doar în stratul deja gros de zăpadă, ci și în covorul putred de frunze de fag și stejar de sub nea. Urcușul se dovedea a fi și el tot mai anevoios. Cu un an în urmă, făcuseră cu toții un drum asemănător. Numai că atunci merseseră spre casa comunală, urmându-l și urmărindu-l pe veneticul acela bogat.

Se opriră ca la comandă. Nu scosese nimeni nici un cuvânt. Fuseseră o pornire interioară, instantanee. Priviră în jur speriați. Nu se auzea nimic. Nici măcar șuieratul de până atunci al vântului ori căderea fulgilor de nea pe frunzele uscate ale puietilor de stejar ce nu-i pierduseră încă frunzișul uscat de anul trecut. Fiecare vroia să-l întrebe pe cel de alături ce anume s-a întâmplat, de ce s-au oprit, de ce nu se mai aude îndeosebi țipătul găștei. Țipătul acela care i-a călăuzit până atunci și îndeosebi care i-a atras ca un magnet.

Auziră de undeva de sub ei un geamăt de durere. Apoi un strigăt de om care cerea ajutor. Schimbară câteva priviri. Făcură doi-trei pași spre stânga, spre locul de unde părea a fi venit strigătul. Tăcere. O bufniță speriată le trecu razant deasupra capetelor. Încă doi-trei pași mai la stânga. Alte schimburi de priviri. Lângă un tufiș de puiet de stejar se căsca hăul negru al unui coș de ventilație. Atunci auziră iarăși țipătul găștei. Fu ca o comandă căreia nu i se putu niciunul împotrivi. Își reluară grăbiți drumul înspre Poiana Dănilii. Mai puțini cu unul. Cu doi. Cu trei. Nu se număraseră la începutul drumului.

***

Casa comunală era arhiplină. Cu greu reușiră șeful de post, primarul și Perceptorul să-și croiască drum spre scenă. Scaunele fuseseră scoase în curte, fiindcă ar fi ocupat prea mult loc, iar marea sală a casei comunale, construită încă de pe vremea Împărătesei, pe timpul când de prin măruntaiele pământului se scoteau ultimele grame aur și fuseseră destui bani și pentru mineri, nu găzduise niciodată laolaltă, în aceeași clipă, atâta amar de lume. Pe scenă, DJ-ul satului, Mișu Grebenar, continua să acordeze stația de amplificare.

Când pași Mario pe dalele de gresie ale sălii, ca la comandă, privirile mulțimii se ațintiră asupra sa. „Ce dracu vreți de la mine”, ar fi vrut să strige, însă sutele acelea de perechi de ochi parcă îl paralizaseră. Era pur și simplu incapabil să facă vreo mișcare, vreun gest de împotrivire. Se lăsa condus pe scenă fără să fie vreo mână pe el. Cărarea făcută printre trupurile oamenilor și privirile mai mult decât poruncitoare, mai degrabă interogatoare, erau îndeajuns pentru a-l mâna, a-l trage și a-l împinge deopotrivă. Era totuși conștient că nu el era adevăratul motiv. Nu era decât mijlocul prin care se putea ajunge la răspunsul la întrebarea ce chinuia în clipele acelea mințile tuturor.

Căută privirea Simonei. Nu mai voia nimic altceva decât un licăr de înțelegere din partea cuiva, iar Simona îi era cea mai apropiată ființă din toată sala aceea uriașă. Avea senzația că pășește aieva, într-un coșmar de care nu poate scăpa prin simpla trezire. La toate acestea se adăugau și propriile-i întrebări. De unde-l știa totuși pe acel străin care, cu un sfert de ceas mai devreme, îi dăduse discheta. În acel moment se simți brusc ușurat. Răspunsul la întrebările sale, la întrebările tuturor celor din sală, se aflau pe obiectul acela negru, plat. Nu trebuia nimic altceva decât să pornească laptopul, să introducă discheta și să deschidă fișierul sau fișierele. Și coșmarul ar înceta.

***

Din față, țipătul găștei. Din spate, gemetele de durere tot mai stinse ale celui care alunecase în coșul de aerisire al unei mine. Se simțeau tot mai oboșiți. Drumul devenea tot mai greu. Manu, zis și Italianu, cel bătut în fața birtului Perceptorului, căzu în zăpadă ca un sac greu. Câțiva trecură pe lângă el fără să-l ia în seamă. Bora, zis și Crâșnicul pentru că-l secolta pe preot la cele bisericesti, fu cel dintâi care se opri la vederea sângelui ce începuse să topească zăpada în jurul lui Manu. Făcu semnul crucii asupra lui. După care porni din nou după ceilalți. Apoi se opri iar. Se mai opriră și alții trei.

- Moareee! Moareee, măăă!

- ... reee... măăă! – răspunse pădurea.

Întregul grup fu străbătut de un fior prevestitor de rele. Se opri cel din față, șeful de post, se opri apoi primarul satului, pe urmă toți, până la ultimul. Șeful de post se întoarse furios, își trecu degetele peste mustață, gest care îl mai muie cumva, după care se duse la cel căzut.

- Ce-i, puișor, vrei să dai ortu' popii chiar așa...? Hai, scoală, scoală, mă!

Dădu să-l lovească, însă careva din spate îl apucă zdravăn de umăr.

- Lasă-l dom' șef. Îl cărăm noi, nu-i treaba matală să-l cari.

Atunci se auzi țipătul. Ca o chemare. Ca o poruncă. Clipe de șovăială. Trei bărbați se apropiară de Manu. Apăru și un al patrulea. Careva-și lepădă pufoaica. Improvizară o targă. Iarăși țipătul. Priviri tăioase. Manu fu pus pe targă și patru oameni porniră cu el înapoi, spre sat. Bruce, grupul se rupse în două. Aproape jumătate din cei ce porniseră să-l caute pe Gâscar îi urmară pe sanitarii de nevoie. Dând să pornească după primii, după aceia care nu renunțaseră, șeful de post mai apucă să vadă cum cel bătut, Manu, își duse o mână la cap, cu degetul arătător spre tâmpă. Reuși să-și înăbușe un nou impuls de furie. Dobitocul, gunoiul expulzatul din Italia își bătea joc de el. De primar, de toți cei care căutau un deznodământ la toată povestea aceea în care se trezise și el, de voie, de nevoie.

***

Pe scenă, totul era pregătit. Mișu Grebenar își scărpină de zor barba. Râgâi. După care zâmbi satisfăcut de ispravă. Un zâmbet nereținut, necontrolat, dezvelind ceea ce mai rămăsese după carii și tutun ieftin. Ochii-i sclipeau așa cum îi sclipesc de regulă după fiecare vizită la birtul Perceptorului. Ținea microfonul cu amândouă mâinile, să nu-l scape. Să nu-i fie furat.

- Hai, mă, că sala-i rece și fac dracu vreo pneumonie – îl întâmpină el pe Mario. Zi ce ai de zis și s-o ștergem. Hai, ține rahatu' ăsta și latră...

- Șterge-o naibi de-aici că mă scoți din sărite! – îl repezi Perceptorul și-i smulse microfonul. Prize, îmi trebuie prize... Hai – îl îndemna pe Mario, bagă-ți scula și dă-i drumul, că ard de pomană lemnele la birt!

Când tăcu Perceptorul, în sală nu se auzi nici un murmur. Din stradă răzbătea numai șuierul vântului, vântul acela de aprilie ce purta pe ulițe zăpada valuri-valuri. Mișu Grebenar îi pregătise o masă și un scaun. Pe masă, o lampă de carte prinsă cu un șurub trecut printr-un curs scurt de istorie al Partidului Bolșevic, găsit în beciul întunecos al casei comunale.

- Citește... citește...

Bătrânele de lângă scenă începură să murmure. Sute de perechi de ochi urmăreau orice mișcare de pe scenă. Femeia de serviciu puse un rând de scaune în fundal. La un semn al primarului, le alinie cu doi-trei pași mai către public.

- Hai, pușor, scoate scula și dă-i drumul că încep știrile la televizor! – îl îndemna imperativ șeful de post.

- Nu, nu se poate atât de repede, e vorba de acomodare cu temperatura, fir-ar... – murmură Mario.

- Ți-arăt eu temperatură, după ce mi-ai ridicat satul în cap. Dă-i drumul...!

- Da, să citească, să citească! – scandară câteva doamne cu năframa legată sub bărbie.

Mario privi spre sală, neliniștit. Laptopul începuse să-l deranjeze acolo unde-l pusese la plecare și anume sub braț, între hanorac și sveter. Trase încet fermoarul hanoracului și scoase calculatorul.

- Citește naibii că mi se scoală copilul! – țipă o femeie. Ce te tot joci cu porcăria aia?

-Ia-i, șefule, jucăria, și aruncă-i-o! - strigară altele două.

- Acum... acum vă citesc – încercă Mario să calmeze situația.

Mâinle-i tremurau vizibil. Un „enter” reținut și ecranul laptopului se luminează. Introduse discheta în laptop. Își simțea stomacul ca pe-un pachet de măsele umflate, cu o mie de inimi bătând în ele. Oftatul de ușurare i se auzi până-n fundul sălii. Singurul fișier se lăsă accesat surprinzător de repede.

- Citește, fira-i tu să fii! – strigă primarul.

- Citește, bogătane, că noi am băut cerneala, fir-ar mă-ta a dracului! – se răstiră câțiva bărbați.

Mario îl simți pe DJ cum se apropie. După damful de monopol ce-i cuprinse nările fu convins că nu putea fi decât Mișu Grebenar. Acesta-i întinse microfonul. Îl preluă cu mișcări stângace, tremurând. Era plin de transpirație. Ciocăni în măciulia ce-i aducea aminte de ceva porcos. Pe ecranul monitorului, un text de mărimea 14.

- Citeșteee!

***

- Speriații s-au cărat! S-au cărat pur și simplu. Trebuie alții să lupte pentru interesele lor... Mocofanii... Zgârie-brânză... Țăstia-mi fură lemnele de pe izlazul comunal... Îmi taie salcâmi... Ce dacă... ce dacă... eu mă-ntorc... cui îi folosește să știe tot... mie, nu. Nuuu, mă-ntorc...!

Primarul se opri. Se sprijini de trunchiul unui stejar bătrân, unul dintre pușinii stejari bătrâni ce scăpaseră de lanțul tăios al drujbelor țapinarilor. Îl cuprinse cu brațele. Își lipi tâmpelile de scoarța aspră și caldă. Îl ciocăni cu degetul lung al mâinii drepte. Apoi ascultă. Auzi țipătul. Era dincolo de trunchi, de lemn, nu-l mai simțea ca pe un țipăt al lui, căruia să-i dea ascultare ca până acum.

- Muieri, măi, pușorilor... asta sunteți, muieri! – le strigă șeful de post celor cinci-șase bărbați oprți în dreptul primarului. Își duse mâna la tocul pistolului „Carpați”, apoi la mustață. Nu era hotărât, însă în mintea sa pentru unii viitorul putea să fie sumbru.

***

Deși plină ochi de lume, casa comunală părea pustie. Mulțimea nu mai era formată din indivizi, ci se confunda cu un organism viu de dimensiuni uriașe, ce luase forma sălii. De-afară nu se mai auzea nici șuierul vântului dezlănțuit, iar în geamuri nici măcar impactul fulgilor de zăpadă cu sticla. O sală plină, dar cumva goală. O mulțime de oameni, de sute de minți diferite, o așteptată avalanșă de murmure, voci sau chiar strigăte... O masă ușor de manevrat, de sedus, de ignorat... O masă critică în așteptarea scânteii... Acest lucru elementar îl cunoșteau cu toții, de la primar și șeful de post până la Mișu Grebenar, DJ-ul mereu afumat, însă oricând gata de reorientat, și veneticul de Mario, care își plimba iute degetele pe tastatura laptop-ului personal. În clipele acelea, judecata personală se confunda cu judecata colectivă. O voce mai ascuțită, mai puternică, mai isterică ori chiar mai moale, dar mai patetică putea aprinde într-o fracțiune de secundă mințile celor prezenți în sala mirosind a stătut. A praf și a mucegai. A sudoare și a spray-uri primite ca ajutoare din perfidul Occident. Laolaltă cu mesajele subliminale transmise cu dărnicie de către televiziunile indigene libere și democratice.

- Haide, pușor, mișcă-ți curul, timpul e bani, fir-aș al dracului cu mama care m-a făcut! Am fost eu milițian, da' brânza-i pe bani. Eu știu tot, mă, piticule, eu văd, aud și știu tot, ai priceput, cap de legionar? Nu știu ce-ai învățat tu la legiunea aia a ta franțuzească, da' te-oi învăța eu școala vieții, piticu' dracului...!

Polițistul era colo, lângă el, suflându-i în față și fără a scoate vreo vorbă. Nu i se mișca nici un mușchi al feței. Totul părea a fi o comunicare absolut numai la nivel mental. Se mulțimea să-l privească neutru. Ba chiar schiță un început de zâmbet absolut nevinovat, de copil.

Ceasul de la biserică bătu de patru ori scurt și de douăsprezece ori lung. Putea să fie 12 la miezul zilei. Cum putea să fie și 12 la miezul nopții. Oricum, în acele momente timpul nu mai avea nici un fel de importanță. Atunci nu mai contau decât cele câteva sute de perechi de ochi din sala casei comunale.

Mario puse laptopul pe masa de pe scenă. Scaunele din spate fură ocupate în grabă de frunțașii satului. Încetă orice discuție, tuse ori murmur. O ureche mai fină ar fi sesizat doar corul bățăilor de inimă. Scoase cu grijă discheta pe care i-o dăduse Gâscarul și o introduse în calculator. Până aici totul părea a fi în ordine. Apăsă pe „on” și ecranul se lumină. Deschise „wordul”. Își simțea inima undeva în gât, gata să-i sară pe dușumeaua dată cu motorină a scenei. Pe disketă, un singur fișier. Îl deschise. Ecranul se umplu de litere. Niște litere mari, frumoase, cunoscute și parcă necunoscute. Care nici nu trebuiau citite, ci se insinuuau singure în creier. Disketa părea a fi doar un moft. Un soi de placă turmantă. De ștrap. Ori numai o aparență pentru ochii și mințile celor de față. Deoarece Mario începu să citească fără a mai privi ecranul. Cuvintele îi veneau singure, fără să le caute. Și lumea le asculta vrăjită.

***

Ajunseră în Poiana Dănilii. Nu se vedea Orașul. Nici măcar satele mai apropiate. O pâclă albăstruie înghițise întreg orizontul. În mijlocul platoului se mai zăreau resturile fumegânde a ceea ce fusese până nu demult un măr pădureț. Străbătura cei aproape o sută cincizeci de metri ce despărțeau liziera pădurii de prăpastie și ajunseră în singurul loc pe unde puteau coborî până la grota din care se deschideau galeriile de explorare. Țipătul găștei se auzea chiar de acolo.

- Primare, tu o iei în față! – ordonă șeful de post arătându-i celuiilalt cu mâna s-o ia din loc. Eu rămân să asigur spatele. Țineți distanță unul față de celălalt că acum e pericol mare de alunecare. Când ajungeți în fața grotii, vă opriți până ne regroupăm. Ați priceput, mă?, se întoarse el către cei care mai rămăseseră în grup.

Dădura din cap abia perceptibil. Apoi porniră în urma primului om al obștei. Abia după ce trecu și ultimul prin „Poartă”, o deschizătură pe sub o stâncă uriașă de marmoră, se auzi iar Țipătul găștei. Apoi, până sub sprânceana grotii nu se mai auziră decât înjurăturile foștilor mineri.

- Ar trebui să-i căutăm pe cei căzuți, murmură careva din grup.
- Nu căutăm pe nimeni, acum nu e timp, sări polițistul. Nu am răbdat atâta amar de săptămâni să nu aflu sfârșitul, e clar?
- Matale faci ce vrei, eu fac ce vreau... murmură un altul.
- Ai spus ceva?
- Are dreptate, se auziră mai multe glasuri în fața șefului de post. Acestuia nu-i mai rămase decât să înfrunte privirile dezaprobatore îndreptate asupra sa.

- Primare, tu ce zici? Ești alesul lor. Ești ales să-i conduci, iar ei, să asculte.
- Pe primar îl schimbăm...

Urmară câteva clipe de tăcere. De undeva de sus căzu o bucată mare de marmoră. O auziră întâi la vreo douăzeci de metri mai departe, însă piatra ajunsese până aproape de ei. Putea să fi căzut chiar pe careva dintre ei. Se grăbiră să intre sub pleoapa grotii. Atunci observară că una din galeriile de prospectare era luminată. O lumină alb-albăstruie, care venea din interior. Și auziră Țipătul.

***

După primele propoziții și fraze, pentru Mario nu mai exista nimic în jur. Nici oameni, nici frunțași ai satului, nici Simona. Absolut nimic. Nici măcar nu-și mai dădea seama dacă citea. Ori dacă exista. Cuvintele îl transportaseră subit într-o cu totul altă lume, o lume a imaginilor. Deodată, o lumină puternică, alb-albăstruie, aidoma celei de la fulger, învălu tot în mintea sa. Și, tot atât de repede se trezi alături de străinul acela îmbrăcat într-un pardesiu negru, lung până aproape de glezne, cu o pălărie cu boruri largi pe cap. Nu ținea sub braț nici un fel de gâscă. Însă avea un chip cunoscut. Un chip pe care nu-l putea indentifica precis, dar care avea ceva din toate chipurile învățătorilor pe care-i avusese de-a lungul anilor.

„- N-ai vrut s-o ascultî pe bunica ta, Mario. Știi, dacă n-ai fi aruncat atunci la porci felia de pâine cu untură, mama ta nu te ar fi pedepsit și ți-ar fi dăruit un album de desen pe care ți l-a trimis unchiul de la Timișoara. Dacă-ți aduci aminte, chiar în după amiaza aceea a venit la voi un necunoscut care făcea portrete la comandă. Când te-a zărit cu ochii roșii, de la plâns, că doar mama ta te pedepsise, pur și simplu a ieșit de la voi din curte și s-a dus la alții. A priceput că acolo unde sunt copiii bătuți, frumosul nu are loc. S-a dus la familia colegului tău de bancă. Acesta ți-era vecin. Tocmai la familia lui s-a dus necunoscutul. Le-a făcut tuturor portretele. Zeno, colegul tău, l-a imitat. Necunoscutul a văzut desenele și i-au plăcut. Colegul tău de bancă a ajutat apoi mare pictor. Aceasta în vreme ce blocul de desen ce-ți fusese pregătit a ajuns hârtie pentru aprins focul în soba de lemne a bunicii... Vezi, tu Mario (aici chipul celui care-i vorbea era un altul, la fel de cunoscut și, totodată, necunoscut), viața poate fi totuși schimbată. Niciodată nu e prea târziu pentru a o lua de la capăt. Pur și simplu de la capăt. Ceea ce nu înseamnă neapărat să ștergi totul cu buretele. Totul e să-ți spună cineva acest lucru. Să fie ceva care să-ți atragă atenția. Un om. Un animal. O banală adiere de vânt. Numai și numai de tine depinde dacă iei în seamă un asemenea semn sau nu... Da, chiar un Țipăt de gâscă, așa cum ai auzit la tine în sat când trecea Tata Miu cu revistele sale sub un braț, iar cu gâsca sub celălalt. Gâsca nu țipa pentru ea însăși. Ea-și cunoștea foarte bine destinul. Țipa pentru tine. Pentru cei din jurul tău... Nu, nu-ți pot spune astăzi mai multe. Mintea ta nu e pregătită să asculte urmarea. Măine. Poate mâine. Dacă inima ți-e pregătită să dea piept cu realitatea...”

***

Porniră fără să murmure spre galeria de unde răzbătea lumina aceea alb-albăstruie. Nici nu-i mai interesa țipătul găștei. Ceva le spunea că în măruntaiile pământului puteau găsi răspuns la toate întrebările ce-i chinaseră un an de zile. Șeful de post fu primul care păși în pâraul ce se scurgea din mină. După nici cincizeci de metri, ajunseră la o răscruce. Primarul aprinse o brichetă.

- Cred că trebuie să o luăm la stânga, spuse.
- Ba tocmai la dreapta, îl contră careva din urmă. De-acolo am văzut venind lumina.
- Mergem drept înainte!
- Dacă șefu' de post spune...
- Eu n-am spus nimic, sări polițistul.

Urmară câteva secunde de tăcere. Nu-l contrazise nimeni. Nu mai spuse nici el nimic. Simțise și el că trebuau să meargă drept înainte. Era singura diferență față de cei care crezuseră că el fusese cel care le indicase direcția.

- Eu cred că e mai bine spre stânga, zise primarul aprinzând iarăși bricheta. E singura direcție pe unde putem ieși.
- Putem s-o luăm înapoi, comentă careva, cu o voce nesigură.
- Ajutor, fraților... nu mă lăsați să mor la întuneric...

Pentru câteva clipe, în galerie nu se auziră decât respirațiile.

- Asta a fost Filip...
- Hai după el...
- De unde a venit chemarea?

Nu știa să răspundă nimeni. Unul dintre foștii mineri o luă prin galeria din dreapta. Îl urmară alții câțiva. Printre care și primarul.

- Am spus că mergem drept înainte! – strigă șeful de post.

Părea că nu-l auzise nimeni. Ori că nu vroia să-l audă. În frunte cu primarul, o luară cu toții în urma celui care optase pentru galeria din dreapta. Rămas de unul singur, polițistul se prăbuși în genunchi. Încet-încet, mâna dreaptă îi alunecă spre tocul pistolului. Scoase arma. Se auzi un clic. Pe urmă, câteva secunde de liniște. În strălucirea palidă a luminii plâpânde a unei brichete nu se văzu decât umbra unei arme lipite de tâmpla unui cap de om. Apoi un obiect metalic căzând la pământ.

- De ce, Doamne, am crezut atâta vreme că se mai poate schimba ceva în viața mea...? De ce-am crezut că pot da timpul înapoi...? Învățătorule, de ce nu mi-ai deschis ochii la timp...? De ce...? De ce n-am înțeles țipătul conștiinței, Doamne?

***

A doua zi, dis de dimineață, abia ce aprinsese Simona focul în șemineu, că se auzi o bătaie ușoară în geam. Mario se ridică brusc în șezut, după care sări din pat și se apropie de fereastră. Zări printre jaluzele un chip relative cunoscut. Era unul dintre vecinii dinspre ieșirea din sat. Acestea îi făcu semn să iasă cât mai repede. Nici nu mai întrebă ce se întâmplă. Își trase iute nădragii peste pajama, își puse pe umeri un fâș îmblănit și ieși din casă fără nici o vorbă. Spre stupoarea Simonei, care-l urmări cu privirea pur și simplu înmărmurită. Ajunse, împreună cu oamenii care-l așteptau în stradă, la casa comunală. Nu fuseseră decât trei-patru, nici măcar nu avusese curiozitatea să vadă câți și cine anume sunt. Ceva, ca un magnet, îl atrăsese spre locul de adunare al așezării. Aștepta și el urmarea. O așteptaseră toți ceilalți. Nici măcar nu putuse să-și recupereze laptopul. Pur și simplu îi fusese interzis să-l ia cu sine. De fapt, ultimele ceasuri ale serii de dinainte se încheiaseră în coadă de pește. Nici nu știa cum ajunsese acasă. Efectiv s-a trezit în pat, cu plapuma până sub bărbie, cu Simona alături de el. Dormise întreaga noapte buștean. Un somn fără vise. Fără coșmaruri. Fără obișnuitele zvârcoleli ce-i stârneau Simonei adevărate crize de isterie. Asta doar o banală urmare a vieții trăite ani de-a rândul de unul singur, lucru valabil atât pentru ea, cât și pentru el.

Ajunseră la casa comunală, unde-i aștepta întreaga suflare a satului. DJ, consilierii comunali, ceilalți frunțași ai satului își ocupaseră deja locurile în fundalul scenei. În centru, masa cu laptopul și microfoanele pregătite. În sală, cea mai mare a celor apți să înțeleagă cuvintele.

Se apropie de scenă, urcă treptele scării de lemn și, în cele din urmă, ajunse la propriul său calculator portabil. Îl porni și, după câteva clipe, ecranul monitorului se luminează. Și porni să curgă iar textul acela minunat, cu slove ciudate, care nici măcar nu mai trebuiau citite.

„Știam că ai să revii” – îl întâmpină textul. Sau necunoscutul. Sau Dumnezeu știe mai putea fi. „Constat că ai inima destul de puternică pentru a afla urmarea. Nu trebuia să mai vii. Chiar nu ți-ai dat seama că porți răspunsul în inima ta?”

Din sală se auziră murmure. Pur și simplu doar murmure. Oamenii părăsiră casa comunală într-o liniște relativă, inexplicabilă.

***

- Ajutooor, fraților, nu-mi mai simt piciorul drept...

Vocea se auzea tot mai clară. Înaintau cu repeziciune chiar și fără lumină. Ba, mai mult, nici nu-și mai dădeau seama dacă aveau sau nu nevoie de lumină. Bricheta primarului se stinsese de multă vreme și înaintaseră efectiv ghidați de idea de lumină ce rămăsese după ce flacăra ca de chibrit a brichetei pe gaz se stinsese. Vocea rănitului se auzise de undeva de foarte aproape. Se așteptau să-l găsească după câțiva pași. Nu aflară decât o caschetă minerească și o baltă de sânge. Ajuși la ceea ce crezuseră că este o caschetă, constatară că nu era altceva decât un craniu de urs de peșteră. Iar pata de sânge nu fusese decât o pată de vopsea cărămizie pe peretele galeriei.

- Ajutooor... nu mai suport...!

Din spate răzbătu ecoul unei împuşcături. De s-ar fi văzut prin întunericul dens al galeriei s-ar fi descoperit reciproc privind cu înţeles unul către altul. În mod evident, fusese tras un glonte de pistol „Carpaţi”.

- Să mergem mai departe! – îi îndemnă primarul, crispat. Mai înainte am auzit găscă. Trebuie să fie pe-aici pe undeva...

- Ajutaţi-mă, fraţilor... mor...

Înaintau bătând înspre locul dinspre care auziseră strigătul deznădăjduit al confratelui lor. Salvarea acestuia era totul pentru ei. În rest, nu mai conta nimic. Țipătul găștei? Care țipăt?!

***

„Răspunsul se află în inima ta. Da, există variante. Întotdeauna există variante. Viața este ca un joc de puzzle? Nu e decât doar o vorbă. Viața e mai mult decât atât. Infinit mai mult decât atât. La un puzzle, locurile sunt clar definite. Pe când în viață momentele pot fi aranjate în infinit de multe combinații. Inima ta nu e suficient de puternică pentru a susține o minte ce află ce a pierdut pentru pur și simplu pentru faptul că, într-o anumită clipă, vântul și-a schimbat direcția de suflat.” Asta fusese tot ceea ce povestise textul în cea de-a treia zi când, la casa comunală, se adunase, din nou, întreaga suflare a comunei. La orice încercare de comunicare, cei din jurul lui Mario, începând cu Simona și terminând cu preotul localității, păreau cu toții surzi. Ori incapabili de a oferi un răspuns plauzibil la ceea ce se întâmpla cu ei și în jurul lor.

***

Primul rănit pe care-l găsiră fu chiar Filip, vecinul de peste drum al lui Mario. Aproape că nu mai răsuflea când li s-au împiedicat picioarele de trupul zdrobit al fostului miner. Acesta abia însăia cuvintele. Un soi de melanj între țipete și gamete de durere și cuvinte abia inteligibile.

- L-am... văzut... Eram tot eu... Ca-ntr-o oglindă, băga-mi-aș... auuu, nu mai pot, dați-mi ceva pentru durere... Să moară mama... auuu... jur că semăna cu mine cel ce se bărberește-n oglindă... Am făcut numai un pas... Cât pe-acți să-l prind... Poate de mă grăbeam, da nu mi-a venit să cred că-s eu, pricepeți.. auuu, fir-ar...

Nu-i spune nimeni nici un cuvânt. Primarul bătu superstițios de trei ori cu degetul în lemnul unei traverse de lemn de deasupra galeriei. Pe furiș, bătura și ceilalți. Se aflase fiecare, la rândul său, în fața câte unui coș de aerisire și, suprapus peste hăul înșelător, își văzuse fiecare propriul chip chemându-l. Implorându-l să-l urmeze. Îl luară pe Filip pe brațe. Primarul mai lumină drumul de câteva ori. Până i se termină gazul în brichetă. Apoi se lasă în voia instinctului.

***

A patra zi, Mario se ridică din pat frânt de oboseală. Întreaga noapte îl visase pe fostul său profesor de literatură. Ca un făcut, purtase și acesta, în vis, evident, un pardesiu negru, lung până la glezne, și o pălărie cu boruri largi. Se făcea că profesorul ținea sub un braț un teanc de reviste, iar sub celălalt o pasăre Phoenix. Mario nu știa cum arăta o asemenea pasăre, dar în vis nu-și făcuse nici un fel de problemă de conștiință. Pur și simplu știa că pasărea de sub brațul Profesorului era o pasăre Phoenix. De trezit îl trezise Simona. Iar el se ridică din pat ca un automat, își luă pe sine hainele cele mai groase și porni, pe nemâncate, spre casa comunală. Lumea îl aștepta în liniște. Nu voiau decât continuarea. Urcă pe scenă, acolo unde-l aștepta Mișu Grebenar cu microfonul în mână. Se apropie de el. Nu, pur și simplu voia să părăsească acest joc stupid, parcă fără sfârșit.

- Astăzi nu mai vreau să citesc, spuse pe nerăsuflăte, să-l audă doar bețivanul de DJ.

Nici nu apucă să facă vreun pas. Miși Grebenar îl prinse cu mâna de gât, în vâzul întregii asistențe. Ori doar așa i se păruse lui în acele clipe.

- Puteam să fi ajuns dirijorul Operei din Viena, bă... Vreau să știu de ce nu s-a întâmplat asta, pricepi?

Mișu duhnea a pălincă de Ruieni. Iar mâna sa părea o menghină de fier. Din stânga se ivi mutra slinoasă a consilierului Gașpar.

- Mă, gunoierule, aș fi fost acum la Paris, mă, de nu erau leprele...

„Și eu puteam să fiu pictor”, ar fi vrut să le răspundă. Însă nu avea nici un fel de putere de a se împotrivi. Aproape să sară în sus când șeful de post îi făcu semn cu mâna să iasă din casa comună. Se ridică de pe scaun ca din pușcă și-l urmă pe acesta până dincolo de ușă, strecurându-se cu greu printre trupurile încremenite ale sătenilor. Nu-i mai păsa nici de laptopul rămas drept zălog în sală, cu tot cu discheta primită de la Gâscar, nici de lumea aceea împietrită aidoma colegilor săi din clasa a șaptea alături de care jucase adeseori un joc ciudat, care-i înfuriase pe profesori, un joc al statuilor vii: când vreunul dintre ei spunea „stop!”, în momentul acela fiecare trebuia să-și înghețe mișcarea și de aici începea distracția, în funcție de poziția în care fusese fiecare în parte surprins. Însă cei din casa comunală nu mai erau copii, nicidecum copiii de odinioară. Sătenii sorbeau acum cuvintele ce li se insinuai în minte de parcă erau conectați la laptop prin niște fire invizibile și prin acestea aveau acces la singurul fișier din text de pe discheta primită de Mario de la Gâscar.

Ajunseră în stradă. Țipenie. Până și gardianul satului se afla înăuntru, în casa comunală. Pe strada Ilovăț se zări pentru scurtă vreme doar un câine alb cu negru care dispăru în noapte.

Mario auzi un zgomot metalic, abia perceptibil. Nu și pentru el, care slujise în Legiunea Străină până în momentul dezertării. Șeful de post fusese însă mai iute de mână. Aceasta pentru simplul fapt că Mario nici nu se gândea la o asemenea posibilitate. Țeava ca de gheață a pistolului „Carpați” i se lipise de adevărata de piele de după ureche.

- Hai, încet-încet... scoate pistolul și aruncă-l în șanț... așa... o mișcare în plus și-ți zbor creierii...da... așa, hai hai, da... foarte bine...

„Coltul” său fu înghițit de firul de apă al Ilovățului și dus în tubulatura prin care pârâul dispărea până undeva aproape de ieșirea din sat.

- Acum ia-o încet spre Calea Cimitirului, să stăm acolo de vorbă...

Mario tresări. Doar tresări, fiindcă știa ce anume urma. Se gândea la ceea ce va urma și, culmea, nu se putea împotrivi. Dealul sub care se aflau locurile de veci ale răposaiților satului îl atrăgea aidoma unui magnet. Porni să urce, cu șeful de post după el. Un câine răsărit dinspre susul străzii Morăvița îi lătră un timp, doar până cotiră în sus, pe drumul ce ducea spre cimitir. Întâmplător sau nu, exact atunci orologiul bisericii porni să bată de ora unsprezece înainte de miezul nopții. Un dangăt - un pas, un dangăt - un pas.

Preț de câteva secunde, îl chinuă ideea că se lăsase surprins ca un muritor de rând și nu reacționase așa cum îl învățaseră superiorii din cadrul Legiunii Străine. Se comportase execrabil și acest gând îl rodea. Însă nu pe-atât încât să se transforme într-o chinuitoare obsesie. Era tot ceea ce mai rămăsese din el, cel de până la momentul când îi dăduse Gâscarul nenorocita aceea de dischetă.

- Mișcă mai repede! - îl zori celălalt din urmă și-l lovi puternic în coaste cu o bucată de lemn culeasă de pe jos.

Exact în clipa aceea simți că ar fi fost momentul să reacționeze. O întoarcere fulgerătoare, o lovitură de picior în plină figură a șefului de post și ar fi redevenit stăpân pe sine. Numai că gestul nu ar fi avut nici un sens. Ceva îl făcu să fie convins de faptul că lovitura nu ar fi avut altă urmare decât încrâncenarea și mai mare a celui alt împotriva lui. Șeful de post doar s-ar fi împleticit în urma loviturii, s-ar fi dat un pas înapoi și... Mario rămase pentru câteva clipe cu gândurile blocate. Exact în acele clipe văzu în mintea sa un filmuleț imaginar în care el îl lovește pe polițist, acesta se dezechilibrează, cade, în cădere își aruncă pistolul și trage. Apoi nimic. Doar negru, un negru de plumb. Un sigiliu. Moarte. Era oare vorba de îngerul său păzitor, care-l salvase de la moarte arătându-i ce se putea întâmpla dacă și-ar fi urmat instinctul? Nu-și putea răspunde.

- Ia-o la stânga! Mergem la stadion.

Până la terenul de fotbal al satului ajunseră relativ repede. Chiar dacă se împiedică și căzu de câteva ori în șanțul ce se formase în deal în urma trecerii carelor vreme de sute și sute de ani spre cimitir..

- Acum ia-o înspre Poiana Dănilii! - îi ordonă șeful de post.

Satul rămase undeva în vale. Din când în când, până la ei mai răzbătea câte-un lătrat răzleț de câine. Noaptea se lăsase grea peste sat. Ajunseră în pădure. De fapt, schimbară întunericul cu un întuneric și mai mare. Aici era mai dificil de înaintat, deoarece arborii împiedicau și puținul de lumină de până atunci care să le ușureze mersul.

- Nu puteam să te mai las să-i manevrezi.

Șeful de post îi vorbea pe un ton extrem de liniștit. De parcă se aflau, ca doi buni prieteni, în birtul Preceptorului, la un pahar de vermut cu sifon. Nu se simțea în timbrul vocii acestuia nici o fărâmă de ură. Părea a fi doar o banală constatare.

- Nu știi cine și, în special ce anume te-a adus în sat. Înainte, pe când am fost milițian, am avut sarcina să-i urmăresc pe cei ce proveneau din familii de foști legionari sau aveau simpatii legionare. Acum, brusc, ai apărut tu. Dracu știe de unde, dar ai apărut să-mi deranjezi liniștea comunei. Tot un căcănar de legionar, numai că din temuta Legiune Străină, deci fără nici un Dumnezeu.

Cuvintele treceau pe lângă el aidoma unor gloanțe care nu-l puteau atinge. Nu simțea nevoia să-i răspundă. Ideea că ar putea lua viața de la capăt îl părăsise deja de multă vreme. De fapt, din momentul în care Simona aflase, Dumnezeu singurul știa de unde, despre vremelnicele lui iubiri de pe vremea când slujise prin străinătate. Totul era în zadar atâta timp cât gândurile îi puteau fi citite de către alții.

- La dreapta... Întoarce-te! - îi porunci șeful de post.

Simți cum îi pătrund prin izmene și pantaloni spinii ascuțiți ai unui rug de mur. Un lucru extrem de neplăcut să constate că- i intră în piele și carne un lucru străin. Scăpă de tulpina enervantă. În clipa aceea își dădu seama că se prăbușește în gol. Apucă disperat de tulpina spinoasă pe care o simțise adineaori înfingându-și țepii în gambele lui. În zadar. Se prăbuși în tăcere în hăul de sub el. În hăul parcă nesfârșit al unei guri de ventilație a unei mine închise de bancherii mondiali. Preț de câteva clipe crezuse că, pur și simplu, visează. Că, în orice clipă poate să-și spună că e doar un vis banal și că, exact atunci, se trezește din coșmar viu și nevățat. Numai că nu era vorba de un vis, ci de realitatea cea mai crudă. El efectiv se prăbușea într-o gură de ventilație a unei mine.

***

Înaintau greu, pipăind fiecare palmă de teren, de galerie, de piatră. Li se auzeau extrem de clar răsuflările, oftaturile și mai ales înjurăturile. Cu deosebire cea la adresa lui Mario, care pur și simplu dispăruse într-a patra noapte de la debutul acestui calvar. Laptop-ul lui arsese după câteva săptămâni după aceea împreună cu disketa și casa comunală. Străinul doar îi ațâțase, fără însă a le oferi ulterior indiferent ce răspuns la noianul de întrebări pe care li-l crease prin textul de pe dischetă, text ce li se insinuase în creier fără măcar a mai fi citit. Iar apariția, în urmă cu două zile, a Gâscarului, individul acela fantomatic a cărui prezență nu și-o putea nimeni explica, nu făcu decât să amplifice numărul întrebărilor și nedumeririlor ce se acumulasera până atunci.

Se întâmplase pe la ora nouă seara când, abia ce se oprise ninsoarea, o ninsoare furioasă, aproape pe orizontală, care cu siguranță făcuse impracticabilă, preț de câteva ceasuri, șoseaua de până la Bocna. Auzi fiecare în parte gâgăitul găștei între nouă fără șase și nouă fără două minute. Cele trei ulițe ale satului se umplură de oameni aproape instantaneu. Fiecare închipuindu-și că va afla răspunsul la întrebarea ce-l chinuia de aproape un a de zile: care-i va fi fost viitorul dacă...? Ca la un ordin, masa de oameni se îndreptă spre centrul satului, acolo undeva fusese casa comunală, acum un morman acoperit cu zăpadă. Numai că nici urmă de Gâscar. Nici măcar de Mario. Erau cu toții convinși că Mario deținea cheia tuturor răspunsurilor tocmai fiindcă dispăruse subit. Țelul fiecăruia în parte era să afle modul în care mai putea să-și schimbe viața pe făgașul dorit dintotdeauna. Un posibil răspuns

putea să-l fi deținut chiar fostul șef de post. De aceea-l și urmaseră până de curând. Până când acesta-și proptise țeava pistolului de tâmplă.

Gestul polițistului complicase situația. Acum nu le mai rămânea decât să afle singuri tot ceea ce doreau să afle. Polițistul aflase ceva mai mult decât trebuia să afle și tocmai acest fapt îl împinsese să se sinucidă. Majoritatea dintre ei erau însă convinși că polițistul nu era deloc străin de dispariția bruscă și inexplicabilă a lui Mario și tocmai de aceea recursese la gestul final.

Ajunseră la un moment dat la un spațiu larg. În întunericul acela greu, clisos, intuiau că era vorba de o grotă naturală prin care fusese săpat tunelul de explorare. Apa picura prin zeci de crăpături ale tavanului. Le uda hainele, le cădea pe după gât ori în creștet.

- Străinul... legionarul... - murmură Filip pe brancarda improvizată. E acolo... în față...

Cei care-l cărau se poticniră. Desigur, Filip avea acum vedenii și vorbea prostii. Silueta ce le apăruse brusc în grotă își întoarse pentru o clipă fața înspre ei.

- El... Mario...

- El este...

- Marioooo! - strigară cu toții-n cor.

Silueta se pierdu în galeria ce se deschidea drept înainte. Grăbiră pasul. Nu-și mai punea niciunul întrebarea de ce era galeria luminată. O lumină albăstruie, plăcută, odihnitoare, ce venea de niciunde. Înaintau fără să vorbească. Nici nu mai conta faptul că pereții galeriei erau cu desăvârșire netezi. Apoi, la o cotitură, îi zăriră silueta. Purta pălărie și un trenzi până la pământ. Și ținea ceva alb sub braț.

- Gâsca! - strigă Filip.

Oamenii porniră să alerge. Zadarnic. Cel din fața lor, nici nu mai conta cine era, păstra constant aceeași distanță.

- Stai!

- Staaaaiii! - răspunse cineva.

Li se păru a fi fost ecoul. Silueta dispăru tot atât de brusc de parcă nici nu ar fi fost. Cu tot ceea ce se vrusese a fi o gâscă. Șovăiră. În galerie apărură mai multe siluete. Acestea le veneau însă în întâmpinare. Două din ele cărau ceva. Ceva ca o targă. Iar pe targă...

- Opriți! - se zbătu Filip cu înfrigurare, aproape să cadă.

Ceilalți nu-l ascultară. Continuau să alerge. Mai tare. Tot mai tare. Cei care-l cărau pe Filip fugeau mai încet, dar fugeau. Cu fiecare pas erau mai aproape de ceilalți, cărora le distingeau acum până și chipurile. Chipuri tot mai cunoscute.

- Ți-a-s eu! - murmură Filip. Și se opri. Își dăduse seama că, de fapt, el nu putea să vadă nimic din cauza celui care ținea partea din față a targii. Și totuși vedea clar. Vedea ceea ce vedeau și ceilalți din jurul său.

Imagini în oglindă. Cele două grupuri alergau unul spre celălalt.

- Nuuu!

Nu se întâmplă nimic. Sau aproape nimic. Pentru o fracțiune de secundă, fiecare se recunoscă pe sine însuși într-unul din grupul advers. Și-apoi, ca o adiere de vânt, trecură unii prin alții...

Continuară să alerge. Până când, după alte două coturi, dinainte li se ivi capătul. Plin de lumină. Capătul galerei. Dincolo, în plină zi, clădiri, vagoaneți, oameni strânși în fața Administrației miniere. Prapuri. Un preot la slujba de Paști. Preotul satului. Apoi un stol de găște luându-și zborul chiar din fața lor. Nu mai erau găștele acelea grase, incapabile să zboare nici o sută de metri. Găștele acestea se înălțau. Albe. Ușoare. Nici nu mai erau găște. Erau ei înșiși.

Bombă cu șosete și ceas C.F.R

Se făcea că el, Gugu, plutește pe un lac imens, dar care aducea izbitor de mult cu lunca inundabilă a Mureșului din 1970, anul marilor inundații. Cel puțin dacă lua în considerare sălciiile ale căror coroane se iveau deasupra apei mai curând negre decât argintii. Nu era convins că e vorba de un lac, fiindcă, ceva mai încolo, percepea limpede gunoarie, trunchiuri și animale moarte deplasându-se cam repezător în aval, pe creasta unui curent la fel de întunecat cum se vedea toată acea întindere de apă. „Trezește-te, nenorocitul, că sărim cu toții-n aer!” Se făcea că nu mai stă pe loc, scufundat mai mult sau mai puțin în ceea ce părea a fi un lac din ce în ce mai mare, ci dă energic din brațe și se deplasează prin apă aidoma unui pește speriat de răpitori acvatici. Se trezi brusc. Într-adevăr, se deplasa repede, însă cărat de doi tipi în negru, cu fețele acoperite de măști.

***

Zbărnăitul ceasului deșteptător îi pătrunse în starea de somn aidoma unei lame de pumnal. Sfășietor. Pentru câteva miimi de secundă avusese senzația că se află pe scaunul stomatologic și doctorul îi scoate o măsea de minte fără anestezie. Slavă Domnului, însă. Durerea dispăru brusc, iar el se trezi în pat. Deșteptătorul continua să zbărnăie chinuit. Îi privi cadranul, cu ochii mijiiți. Era încă destul de întuneric și nu vedea prea bine poziția limbilor ceasului. Vrând-nevrând, trebuia să-și scoată mâna de sub plapumă și să o ducă până la întrerupătorul veiozei. De afară se auzea motorul ambalat al unui „Trabant 601”. Nu știa al cui era obiectul acela de muzeu, dar îi recunoștea fără nici un dubiu zgomotul produs de cei doi cilindri. Încercă o mișcare care, deși îndelung exersată în fiecare dimineață, îi îngheță pe la jumătatea drumului mâinii între căldura de sub pătură și întrerupător. Adică

exact în punctul de frontieră dintre căldura aproape maternă a spațiului de sub pătură și recele vitreg din încăpere. Un claxon scurt, apoi un motor chinuit de „Dacie”. Da, era deja cu totul altceva. Adică patru cilindri, putere mai mare... Își întinse iute mâna spre întrerupător, apăsă și-și retrase de urgență brațul în golul dintre pătură și propriul corp. Strâmbă din nas. Își aduse brusc aminte că aseară mâncase ultima conservă cu fasole cu costiță pe care o găsisese ieri pe rafturile încă cenușii ale alimentarei din Complexul Mare. Își miji ochii din nou. Lampa nu se aprinsese. Vecinul Marian ambală „Dacia” la maximum. Un pocnet și nu se mai auzi nimic. Gugu înjură în gând. Scoase iar mâna, o întinse și apăsă pentru a doua oară pe butonul veiozei. Becul se chinui de câteva ori să se aprindă și, în cele din urmă, pleoapele lui Gugu deveniră roșietice. Prinse cu degetele de cureaua ceasului de mână pus pe lada de la capul patului. Duse obiectul până în apropierea ochilor. Îi deschise pentru o clipă. Nu apucase să vadă decât un ceva nedefinit. Își frecă orbitele cu năduf. Apoi îi deschise iar. Lumina era prea puternică. Dar văzu că între ora de pe deșteptător și cea de pe ceasul de mână exista o oarecare diferență. Dacă primul arăta 6,45, celălalt arăta doar 6,35. Media îi spunea că trebuia să fie 6,40. Răsufală ușurat și în aceeași clipă adormi. Se găsea iarăși în mijlocul apei aceleia fără de capăt. Se făcea că pășește pe deasupra valurilor invizibile. Cling! Deschise ochi. Deșteptătorul arăta acum 6,50. Arcul ce punea în mișcare soneria tocmai se detensionase complet.

Gugu aruncă mormăind plapuma spre perete. Își trase pe el pantalonii, culese de pe podea șosetele, cam scortoase, recunoștea până și propriul său nas, le făcu ghem și le vârî într-unul din buznamele pantalonilor. Își îndesă picioarele într-o pereche de pantofi scâlciți, folosiți tot mai des și pe post de papuci de casă, îmbracă o cămașă neagră, puse pe umeri un sacou boțit, apucă geanta diplomat de lângă masa de la bucătărie, azvârli în ea deșteptătorul, o încuie cu zgomot, după care ieși valvârtej în casa scârilor. Din grabă, duse cheia la cap. De fapt, vrusese să încuie ușa, dar jumătățile de gând încurcaseră comenzile mușchilor mâinilor. Vrusese să se pieptene și încurcase cheia cu pieptenul. Încuie doar o singură dată, convins fiind că, oricum, cel care voia să intre va intra oricum, chiar dacă el ar încuia de două ori. Nu o singură dată făcuse calcule asupra dimensiunii timpului necesar unui om într-o viață pentru a încuia în fiecare dimineață ușa de la intrare în apartament. Coborî scările dintr-o răsufelare, aproape să o dărâme pe madam Inge de la etajul întâi.

- Pardon, doamnă... e târziu... - îngăimă, trăgând cu pieptenele prin părul gras. Până în stradă, gulerul sacoului gri-petrol ajunse să pară a fi nins. Bombăni din nou, supărat pe nasturii de la cămașă ce nu se dădeau încheiați. Manevra îi reuși abia când ajunse în stația de tramvai. Avu un noroc chior. Tramvaiul patru tocmai pleca, însă vatmanul îl observase pe Gugu alergând și nu închisese ușile. Ochi iute un scaun gol și se prăbuși în el. Puse geanta diplomat alături și-și legă șireturile de la pantofi cu noduri duble, pentru a evita să i se dezlege când i-ar fi lumea mai dragă. Tot după calculele sale, legatul șireturilor lua chiar foarte mult timp din viața unui om și-i stătea în gând să-l contacteze pe Criste, un consilier local, pentru ca respectivul să inițieze un proiect de ordonanță prin care fabricile de încălțăminte să fie obligate să renunțe la a mai face pantofi cu șireturi și să producă doar pantofi cu scai.

Ajunse la poarta fabricii unde lucra, la ora șapte și cinci minute fix. Dincolo de ușa de sticlă zări chipul încruntat al portarului. Observându-l, acesta privi înspre curte, către clădirea administrației, apoi îi zâmbi și-i deschise complice.

- Hai, fugi...! Apoi, întors înspre el și făcându-i cu ochiul: o sută de vodcă...

- S-a marcat! - îi răspunse Gugu fără să-l privească.

Pătrunse val-vârtej în birou. Spre norocul său, Bandy, șeful de birou, era ieșit. Puse geanta diplomat pe masă. Scoase deșteptătorul C.F.R., o amintire de familie. Verifică dacă era tras. Pentru propria siguranță, îi mai învărti de vreo două-trei ori cheia. Scoase apoi punga cu periuța de dinți și pasta „Colgate” și, îndesându-o într-unul din buznamele pantalonilor, peste șosete, se duse glonț la toaletă. Urină îndelung, stând cu una dintre palme sprijinită de perete. Căscă. Închise ochii. Se clătina de câteva ori.

- Te-ai trezit? - auzi ca prin vis?

Lângă el, Bandy, șeful său. Pentru o clipă i se păru că individul vorbea cu proprii pantofi. Dar când acesta privi înspre el, mormăi ceva doar de sine înțelese.

Bandy se încheie și dispăru grăbit. Gugu răsufală ușurat. Se apropie de chiuvetă, scoase punga din buzunar, desfăcu încet capacul tubului de „Colgate” și strânse de burta durdulie a acestuia până văzu pe periuța un strop de pastă de dinți. Cu aceleași mișcări calculate înșurubă capacul, se aplecă sub robinet, întinse una dintre palme sub jetul de apă rece, sorbi o înghițitură, după care începu să se spele pe dinți, cu ochii închiși. Spălatul danturii avea în el ceva magic, de ritual. Mai cu seamă că, așa, cu pleoapele trase peste lumina ochilor și cu perii de plastic masându-i ușor gingiile, visa din nou.

Când pătrunse în birou, simți privirea tăioasă a șefului sfredelindu-i tâmpla dreaptă. Se așeză la masă. Se lovi în treacă cu genunchiul de muchia ascuțită a obiectului de mobilier. Porni calculatorul cu ciudă. Îl resetă. Doar ce porni acesta din nou, că-l resetă din nou. Repetă figura de vreo cinci-șase ori. Acesta nici gând să se blocheze. Introduse o dischetă. Și-l resetă iar. Nici gând să mai pornească.

- Șefu'! - strigă aparent disperat. Nu mai pornește...

Bandy îl privi suprins pe deasupra ochelarilor.

- Nu mai vrea să pornească! - îi repetă.

Șeful se ridică și se apropie de masa lui. Resetă și el calculatorul. Și tot nimic.

- Mda, nu vrea - mormăi, privind cu ciudă la ecranul negru al monitorului. O să sun după cei de la tehnic, spuse și se înapoie la masa lui.

- Vin imediat - zise Gugu, îndesându-și în buzunar o altă pungă. Se sculă și dispăru iute din birou. Se duse tot la toaletă. Scoase din pungă un tub negru, cu cremă de ghete. Avea tot timpul să-și lustruiească pantofii. Lucica îi admira întotdeauna pantofii când se întâlneau la o țigară pe holul instituției. Lucica era o tipă bine. Până și Bandy o sorbea din ochi. Însă el umbla veșnic cu o pereche de adidași. Iar ei, adică femeii, și de asta Gugu era sută la sută sigur, îi plăceau tipii cu pantofii bine lustruiți. Și Zitei îi plăceau bărbații cu pantofii lustruiți. Gugu detesta femeile cu pantofii murdari. Își închipuia că și lenjeria intimă le era la fel și se cutremura.

Se înapoie în birou tocmai la timp. Cei de la service tocmai plecau de la masa lui, iar monitorul doar ce-și încărcase programul de operare.

Atunci sună și telefonul de pe masa lui Bandy. Era limpede că Bandy era chemat la întâlnirea operativă, aceeași în fiecare dimineață. Gugu trase încet cu palma peste față, după care scoase din geanta diplomat o trusă de bărbierit. Căscă până auzi fălcile trosnindu-i. Își ținea cu greu pleoapele deschise. Își adună forțele și se ridică. Se îndreptă spre toaletă. Pe drum nu întâlni pe nimeni. Nici măcar femeia de serviciu, care mereu bombănea când îl vedea bărbierindu-se la toaletă. O enerva faptul că el, când se spăla, stropea mozaicul lucios al pardoselii.

Își udă fața, puse cremă de ras, apoi frecă îndelung cu pământul. Îi plăcea foarte mult senzația de răcoare pe care i-o oferea pasta aceea moale și alb-gălbuie, reconfortantă chiar la simpla ei aplicare pe piele. Când se întoarse, Bandy se găsea la birou. Însă era prea ocupat să-l observe. Privi la ceas. Se făcuse ora nouă. Acum îi era deosebit de limpede de ce-i ghiorăiau mațele. Se răsuci înspre Firuța, una dintre cele zece colege din birou. Întotdeauna îi plăcuse să lucreze cu femeile. Erau mult mai conștiințioase decât bărbații și mai cooperante decât aceștia. Bandy se putea considera un norocos, fiindcă nu avea niciodată probleme cu superiorii din cauza vreunei întârzieri. În plus, îl considera pe el, pe Gugu, lucru destăinuit cu voce tare la ultimul chef, drept un produs de portofoliu. Altfel spus, ceea ce se pierdea datorită lui, adică a lui Gugu, se câștiga mulțumită fetelor.

- Îmi împrumuți un pliculeț de ceai.., hai, te rog, și te înapoiez pe toate la salariu - spusese pe un ton atât de convingător că de-a dreptul îl trecură fiorii și se cutremură. Femeia îl privi întâi enervată, apoi se muie, scoase din sertar un pliculeț cu ceai de tei și i-l întinse zâmbind.

- Haide, știu că cineva a fost domn cu tine astă-noapte! – glumi el și luă pliculețul, dar prinzând și degetele Firuței. Aceasta îl drăcuî și-și reluă socoțile cu zâmbetul încă afișat generos pe chip.

***

Bău și ceaiul de tei. Biscuiții muiăți generos în lichidul gălbui și transparent îi anihilară ghiorăitul din mațe. Simțea pacea eternă coborându-se asupra creștetului. Căscă răsfățat de câteva ori. Privirile tot mai tăioase ale lui Bandy îl catalizară.

- Până la ora patru nu mai mișcă nimeni în front – le comunică șeful, roșu la față ca racul. În clipa aceea, Gugu se revoltă. Însă doar în sine sa. Ceva nu funcționa normal. Adică cum să nu mai miște nimeni în front? Și dacă lui, adică a lui Gugu, îi vin necesitățile biologice? Auzise tot felul de povești cu patroni italieni care-și încuie muncitorii în spațiile productive. Ceva absolut revoltător. Cum adică să-l încuie cineva într-un loc închis când el, Gugu, se ferea de lifturi ca de dracul tocmai fiindcă-i era groază de spații închise? I se întâmplase nu o dată să urce pe trepte preț de șase-șapte și chiar zece etaje numai pentru a nu se trezi blocat în vreo pocitanie de lift.

Privi iar spre Bandy, tot mai revoltat. „Mă, bozgz...!” Nu fu decât o frântură de gând. Își adusese aminte de o lecție la limba română. De fapt, nu era sigur dacă fusese o lecție de limba română sau de istorie. Ceva cu un negru, da, cu un om negru care stătea pe un scaun, iar un tip alb, cu o minge în mână, încerca să-l nimerescă neapărat în figura lui de negrotei. Nu o dată se întrebă de ce în toate porcăriile de filme americane din ultimii ani, negrii și evreeii erau eroi pozitivi, iar albi erau „băieții răi”. Adică niște „împuții de albi”, rasiști și al dracului de antisemiți. Da, evident, când era vorba de ruși, aceștia din urmă nu puteau fi decât „băieții și mai răi”. „Iacă - își spunea -, istoria face dreptate.” Dar asta, Bandy, ungușul ăsta nu putea fi decât un tip negativ.

Își duse mâna la nas. Îi mirosea a ciorapi nespălați. Iar Bandy îl ținea blocat în birou. Era într-un tot posibil să și plece de la serviciu cu pantofii lustruiți, însă fără ciorapi în picioare. Gândul acesta îl puse pe jar. Se și vedea pe Corso, la terasa „Violeta”, la o masă cu Zita, care tocmai acceptase o întâlnire cu el și care, doar așa, din întâmplare, putea să descopere că el nu purta șosete. Dacă banditul ăsta de Bandy nu l-ar bloca acum în birou, el ar putea să-și spele șosetele în doar trei minute, recordul din ultimele două săptămâni, până la ora șaisprezece acestea s-ar usca, iar el s-ar duce la întâlnire la patru ace. Ba, mai mult, ar câștiga aproape o oră din timpul serviciului cu nimicuri care, adunate, îți mănâncă ani întregi din viața și așa extrem de scurtă. Dreptul la liberă mișcare! Da! Acesta era conceptul care-l putea salva. Costandache, liderul de sindicat, l-ar putea salva. Singurul Costandache trecuse prin fazele muncitor-director-patron-muncitor și singur el putea aprecia dacă această interdicție a lui Bandy de a părăsi biroul era sau nu pe deplin egală. Numai că la fel de repede un gând rebel îi aminti de faptul că el, Gugu, nu era membru de sindicat. Ca atare, nu-i rămânea altceva de făcut decât să găsească o altă modalitate de a sparge embargoul, chiar și de moment, introdus de Bandy.

Orele treceau al naibii de iute. Se făcuse aproape de unu. Directorul general, cel invocat de Bandy că ar trece prin birou, încă nu-și făcuse apariția. „Cine știe pe unde-și înecă amarul!”, gândi Gugu, închipuindu-și că Bebe, adică directorul general, stătea cu vreo față la taclale, cu un pahar de whisky în față.

„Marile opere literare se nasc din miturile ancestrale ale omenirii!” Un gând rebel, apărut la țanc. De ce n-ar folosi iar vechile trucuri, adică blocarea calculatorului. Zis și făcut. Îl opri fără să mai respecte ordinea inversă a pornirii programelor. Abia ce porni acesta din nou că-l opri iar. Și iar. Privi cu coada ochiului la discheta din calculator. Iar perechea de șosete murdare din buzunar părea că luase foc.

- Puteți pleca... – mormăi Bandy, privind la ceas.

Gugu sări ars. Privi la ceas. Ghemotocul de supraelastic din buzunar doar ce nu exploda. Deznădăjduit, își adună în câteva clipe lucrurile, inclusiv ceasul C.F.R. îngălbenit de vreme, țâșni de pe scaun și se repezi cu diplomatul în mână spre ieșirea din institut.

O goană nebună până la stația de tramvai. Câteva coate darnice în stânga și-n dreapta, cu toți muncitorii aceia nebărbierii și duhnind a vodcă de duzină și a tutun de doi lei luptând alături, pentru cele câteva locuri pe scaune. Era un pachet de nervi, mai

cu seamă că simțea șosetele din buzunar ca pe-un vulcan arzându-i piciorul. Apucă să urce printre primii. Lăsă geanta diplomat lângă un scaun și se duse să-și composteze biletul.

Acolo, la compostor, își aminti de atitudinea lui Bandy. Individul trebuia mătrășit. Eliminat. Asemenea oameni nu aveau de ce să mai trăiască. O bombă aruncată din mers, orice, numai să scape de el. Mare scofală să fabrici o asemenea mașinărie infernală... Se grăbi să se așeze pe primul scaun liber. Doar acesta mai rămăsese liber după asaltul muncitorimii. Da, dom'le, o mică bombă... Gândul îl înfierbântase. Se simțea chiar bine. Inspiră adânc. Exact, se simțea excelent... da, exce...

***

Tipii cu măști pe față îl traseră cu sălbăticie jos din tramvai. Se dezmetici cu greu. Străbătu aproape în fugă, mai mult pe sus decât pe propriile picioare, vreo sută cincizeci de metri. Acolo unde se adunase buluc de lume. Tramvaiul, oprit undeva între stații, era gol și pustiu. O mașină a poliției blocase șoseaua, cu girofarurile aprinse.

- Nu, nu se poate...

Lângă el, Bandy în persoană.

- Da, măi, Gugule, am ajuns ca-n Irak. Bombe, auzi tu, bombe...

- Unde, șefu? – întrebă Gugu, naiv.

- Au găsit în tramvai o geantă diplomat fără stăpân.

Abia în clipa aceea sesiză și Gugu ceea ce se întâmpla cu adevărat. Îi dădură lacrimile. „Ceasul meu...!” Ceasul C.F.R., o amintire de la bunicul său, ticăia undeva într-o geantă diplomat, într-un tramvai... Își privi picioarele goale, încălțate direct în pantofi și se îngrozii. Îl înjură copios pe cel care a plasat bomba și plecă dormitând spre casă. Ce va spune Zita de-l va vedea fără șosete?

Tablou sentimental cu vaci Siementhal

Panglicile de hârtie creponată se zbăteau spasmodic printre valurile de fum și căldură ce se ridicau din sală. Cu tâmpla dreaptă culcată pe masă, mirele părea că se pierduse în somnul de veci. Doar neamțul Ihliebedih știa că Marco nu adormise. Ori nu chiar de tot. Îl trăda una dintre pleoape și ochiul ce privea fix la paharul din față. Mirele știa, la rândul lui, că Ihliebedih îl vânează, îi caută privirea, că ar face orice numai și numai să-l scoată până afară, într-una din sălile căminului cultural și să-i arate revista porno pe care o ținea împăturită sub haină.

Cineva deschise câteva geamuri și dinspre uliță răzbătu ciripit de vrăbii. Parcă lovit de tăria aerului de dimineată, Pișta Țiganu atacă în forță o horă sârbească.

- Așa, Pișta, așa, să crape dușumelele! – urlă nașul, pocnindu-și degetele deasupra capului și dădu să se ridice. Dar se opri brusc. Măinile îi căzură inerte pe lângă trup. Își coborî încet privirea spre sticla cu țuică de pe masă. Încercă s-o apuce. Capul i se înclină ușor spre umărul drept. Privi muștrător la recipientul ce părea că se îndepărtează. Simți cum i se taie picioarele.

- F...te-te-aș... – îngăimă, după care se prelinse încet între scaun și masă.

- Ți-am spus! – îi șuieră nașa la ureche, încercând să-i desprindă mâna pe care acesta, în cădere, i-o încleștase de un picior.

Ți-am spus!

Îl pocni puternic peste cap.

- Haide c-au ajuns măgarii, nenorocitul!

În lumina albăstrie a zorilor, afară se întrezăreau spinările a doi măgari legați de o tiligă.

„Trebuie să mă țin tare!” – își dădu mirele curaj. Prin partea goală a paharului întrezărea chipul deformat al lui Ihliebedih.

Apoi nu-l mai văzu decât în momentele în care între ei nu se mai interpuneau siluetele unduitoare și, totodată, provocatoare, ale femeilor din lanțul dansatorilor. De fapt, bărbat nu era decât Bogdan, cel care conducea hora. Ceilalți bărbați fie, zăceau cu tâmplele sau frunțile proptite în mese, fie priveau absenți, încremeniți în scaune, fie se aflau afară, la vomitat.

Doar pentru o clipă își ridică mirele capul că neamțul îi și agătă privirea și-i arătă de sub haină colțul revistei. Marco închise ochii. Ihliebedih își bătea joc de el. Îl tachina în văzul lumii. Se întoarse discret spre Stanca, mireasa lui. Aceasta adormise cu fruntea lipită de masă, cu amândoi pantofii în poală. Coronița din floricele de dantelă și voalul i se desprinseseră pe jumătate din coc și-i atârnavă într-o parte.

Preț de câteva secunde, acordeonul lui Pișta fu acoperit de răgetele măgarilor. Marco își întredeschise iar ochii. Ihliebedih îl privea țintă, rânjind, cu dintele-i de aur strălucind în lumina becurilor. Nu-l luă în seamă, fiindcă i-l ascuseră din nou pleoapele. Însă numai preț de câteva clipe. Neamțul reapăru în mintea lui Marco. Imagini din amintiri. Ihliebedih, tânăr, mult mai slab și fără chelie. El, Marco, mic. Alături de ei, Nicolae, colegul de clasă și de bancă a lui Marco. Toți trei în pisoarul veceului de la cinematograful lui Toni-Mozi, în pauza dintre două filme de duminică. Ihliebedih scoase din buzunarul de la cămașă o fotografie alb-negru, cu o tipă în pielea goală. „Mamăăă!” – exclamă puștii în cor. „Vă uitați atent la ea, apoi închideți ochii și vă închipuiți cum o mângâiați pe față... Așa...așa... simțiți cum vă crește... așa... da... așa... așa...” Când deschiseră ochii, neamțul se masturba de zor. Au fugit răsând înapoi în sala cinematografului. Toni-Mozi tocmai trăgea perdeaua de catifea neagră ce împiedica să pătrundă în sală lumina de afară, din curtea pe unde se ajungea la sala proiecteurului, acolo unde se afla grădina de vară și veceul. Apoi, după un minut, se auzi torsul proiecteurului și pe ecran începu „Jurnalul”. Altul decât cel de dinaintea primului film. Tovarășele sovietice secerau aliniată într-un lans imens de grâu. Țesătoarele din București dădeau producții record. Iar agricultoarele din Banat mulgeau

niște vaci Siementhal cu ugere gigantice... Aici puștii, adică Marco și Nicolae, au început să chicotească. Au râs până le-a răsunat după ceafă câte o palmă zdravănă, lipicioasă. Din rândul de scaune din spate îi potopi un miros înțepător de lavandă amestecată cu spirt medicinal. Mirosul inconfundabil al lui Ihliebedih.

Răgetul măgarilor rupse brutal filmul amintirilor. Marco deschise ochii. În fața sa, pe masă, între pahar și tortul miresei apăruse o revistă cu o femeie goală pe copertă. Privi spre Ihliebedih. Acesta îi zâmbea satisfăcut și-i făcu semn cu degetul mijlociu să doină. Mirele se întoarce către Stanca. Femeia zăcea în aceeași poziție, cu fruntea lipită de masă și sforăia. Se uită spre nașa. Marina îi zâmbea și ea, arătându-i de trei ori câte zece decete plus altele patru.

O palmă peste spate îl dezmeteci. Șirul de dansatoare, cu prietenul său, Bogdan, în frunte, ajunsese pe neașteptate în spațiul dintre miri și perete.

- Acușica încheiem! – îi strigă soacra la ureche, continuând să joace și să gâfâie plină de transpirație.

Ajuns în dreptul lui Pișta Țiganu, Bogdan scoase o bancnotă de cinci sute de mii, o scuipă și o lipi de fruntea tuciurului. Cu gura până la urechi, Pișta prinse subit putere. Burduful acordeonului se desfăcea între brațele sale larg, mai gata să se rupă în două. Țiganul mârșe considerabil ritmul. Femeile din horă continuau să danseze. În sală plutea un miros nedefinit de amestec de țuică, vin, bere, transpirație și vomă. Din când în când, câte-o femeie se desprindea din horă și se prăbușea frântă pe scaun. O alta, întrucâtva odihnită, îi lua repede locul. Lumina de afară devenea tot mai puternică, estompând strălucirea becurilor din Căminul cultural. Privirile celor din sală se întorceau tot mai des către uliță. Măgarii prinseseră viață și începuseră să mănânce iarba din tiligă.

Zâmbetul dispăru de pe buzele lui Pișta. De pe tâmpile îi curgeau șiroaie de sudoare. Muiase ritmul. Îl dureau cumplit buricele degetelor, falangele și spinarea.

- Mânca-v-ar lupii de măgarii dracului! – șuieră el printre dinți, privind cum smulgeau cu botul animalele de afară iarba din tiligă. Trebuia să mai întindă de foalele instrumentului de cântat până când măgarii răgeau pentru a treia oară. Atunci era semnalul de plecare. Îl străfulgeră o idee și nu stătu mult s-o rumege. Cum ajunsese conducătorul horei aproape de el, coborî de pe scenă și, continuând să cânte din acordeon, trase șirul de dansatori după el, până în stradă, lângă tiligă. Se opri lângă măgari.

- Rageți, fire-ați ale dracului de putori!

Patrupedele nici nu-l băgară în seamă.

- Cântă, bre, Pișta, cântă!

Pișta își dădu seama că degetele aproape că i se opriseră din alergatul nebun pe butoanele și clapele acordeonului.

- Cântă, Pișta... – îngăimă el, lovind cu piciorul în glezna unuia dintre măgari, dar prea slab pentru ca animalul să-l bage în seamă. Se apropie de urechile măgarului și porni să umfle vârtos burduful instrumentului. O dată muzica ieșită în stradă, ultimii bărbați treji din sala Căminului cultural adormiră cu tâmpile sau fruntea pe mese. Unii chiar se lungiră pe băncile lungi de lemn și acum sforăiau de mama focului.

Nașa Marina umplu un pahar cu apă și se apropie de urechea lui Marco.

- Treizeci și patru de mii! – îi șopti, arătându-i spre poșeta pe care o ținea strânsă la subsioară. Să fie cu noroc! Socrii au cotizat gras...

Nu termină tot ce avea de spus. Stana se foi pe scaun, oftă din rărunchi și, în cele din urmă, se îndreptă de spate. Perişorii fini și negri de pe buza de sus mai păstrau destule fire din zahărul-pudră presărat pe prăjituri. Una dintre lentilele groase ale ochelarilor era pe jumătate acoperită cu frișcă. Stanca își miji ochii, mai răsuflă o dată adânc și-și lipi iar fruntea de masă. Unul dintre pantofii pe care-i ținea în poală îi căzu pe podea și se rostogoli sub scaun.

În ușa Căminului se ițiră câțiva dintre câinii care dăduseră toată noaptea târcoale în stradă. Paia bucătarul le mai azvârlise niște oase, însă acestea nu fuseseră îndeajuns de convingătoare pentru foamea patrupelelor. Șeful haitei, un maidanez alb cu negru, cu o ureche ce părea a fi ruptă după felul cum atârna, își făcu puțin curaj și pătrunse în sală. De aici până la primul scaun gol și până la prima masă încărcată cu resturi de carne, sarmale, ciorbă de perișoare și prăjituri nu mai fu decât un singur pas. Cineva aruncă însă cu o farfurie. Lovit, câinele sări de pe masă chelălăind și dispăru în stradă, urmat de haită.

În momentul acela se auzi răgetul unuia dintre măgarii de afară. Dansatoarele sparseră hora și, chiuind, se repeziră la intrarea în Căminul cultural. Careva dintre ele se izbi violent de Pișta Țiganu. Acestuia puțin îi lipsi să se împiedice de treptele de la intrarea în Cămin și să cadă cu acordeonul peste el.

- Pe masă, pe masă! – chiuiau femeile năvălind în sala nunții. Câțiva bărbați, vădit deranjați de zgomot, se frecau de zor la ochi.

- Mirii pe masă! – strigă și Bogdan și se apropie împleticindu-se de masa mirilor.

Marco apucă să ascundă revista porno în buzunarul de la piept. O înghionti pe Stanca.

- Ce vrei...? – mormăi mireasa bombănind.

- Muzica, unde-i muzica? – întreabă careva și hărmălaia se potoli ca prin farmec.

Femeile se priveau una pe alta nedumerite. Una își aminti că-l văzuse prăbușindu-se pe treptele de la intrare. Într-adevăr, Pișta era exact acolo. Capul i se sprijinea de prima treaptă. Acordeonul zăcea alături, fără viață.

- Măi, ăsta a murit! – exclamă Bogdan.

Se auzi un murmur. Femeile se buluciră să-l vadă pe mort. Îl apucară de mâini și de picioare, îl duseră în sală și-l întinseră pe o bancă.

- Mort pe dracu! – strigă Ihliebedih. Scoase din buzunarul pantalonilor o sticlă de un sfert, îi desfăcu dopul de plastic și începu să toarne conținutul pe fața țiganului.

- Chiar că e mort... Dumnezeu să-l ierte că tare frumos a cântat...

Atunci buzele lui Pișta se mișcară. Păreau că vor să sugă dintr-o țiftă invizibilă. În sticla lui Ihliebedih nu fusese altceva decât țuică.

Pișta întredeschise ochii și porni să pipăie în jur.
- Acordeonul...
- Ți-l aduc eu! – strigă Marina, pasându-i mirelui poșeta. Reapăru în câteva secunde, cu acordeonul larg desfăcut, cu una din părți târându-se pe pardoseala de lemn. La fiecare nod sau denivelare a scândurilor din podea se auzeau sunete muzicale, scurte.
- Când mă plățiți? – întrebă Pișta cu o voce stinsă.
Marco dădu din umeri. Apoi scoase din buzunar portmoneul, număr opt sute de euro și-i întinse muzicantului. Acesta înșfăcă hârtiile și le înghesu la piept, într-un loc numai de el știut.
- Mirii pe masă! – strigă nașa și chiui cât o ținură bojocii.
- Pe masă, pe masă! – îi răspunseră femeile țipând
Marco o lovi iar cu cotul pe Stanca. Din poala miresei se rostogoli și cel de-al doilea pantof. Coronița și voalul se desprinseră de tot din părul femeii și doar blaturile tortului din față, acolo de unde se tăiaseră câteva felii pentru cei mai pofticioși, aminteau că tortul e tort, iar coronița – coroniță.
- Nu poate fina, să urce nașa! – răcni Ihliebedih.
Urmară câteva clipe de tăcere. Ceva nu era în regulă cu propunerea neamțului. Cine pomenise ca nașa să urce pe masă, se întrebau femeile mai în vârstă.
- Și ce dacă? – întrebă careva. E totuna...
La ora aceea, majorității îi era totuna.
- Hai, sus, pe masă!
Marco se ridică. Atinse cu piciorul ceva moale. Privi alături. Nașul dormea dus, sub scaun. Lângă el, șeful haitei de câini îi lungea voma.
- Hai, Marco, sus, să te vedem.
Marco se urcă pe scaun. În clipa în care puse piciorul pe masă, de sub haină îi alunecă revista porno a lui Ihliebedih. Îi înghetă sângele în vine. Dură o veșnicie până când îi fu limpede că revista nu se va opri pe masă, în văzul tuturor. Se liniști abia când poza cu femeia goală de pe copertă căzu sub masă, alături de naș. Atunci începu și Pișta Țiganu să tragă vârtos din burduful acordeonului. Atmosfera se încinse din nou.
- Nașa pe masă! Nașa pe masă, scandau câteva femei cu obraji plini de flăcări.
- ... pe masă... pe masă... le răspunseră în cor câțiva bărbați treziți din somn, căscând.
Marina nu se lăsă rugată. Se prinse de spătarul unui scaun și ridică un picior.
- Coronița, puneți-i coronița și voalul...
O femeie luă coronița de lângă tortul miresei și o îndesă pe cocul ca de activistă de partid al nașei. Coronița căzu cu tot cu cele două-trei agrafe rămase și părul negru al Marinei se prelinse valuri-valuri peste umerii dezgoliți. Marco o privi lung, cu ochii sclipind.
Măgarii porniră să ragă în duet.
- Hai, dați-i drumul!
Marco o apucă pe nașa de mână. O luară peste mese, fără să le pese de farfurii, de bolurie cu ce mai rămăsese din ciorba de potroace, de tăvile cu prăjitură și friptură.
- Dansați, dansați...
Maestrul de ceremonii nu era altcineva decât Ihliebedih, cu pomeții mari și îmbujorați ca două piersici. Mirosul de lavandă ajunsese până la nasul lui Marco. Neamțul mirosea întotdeauna a lavandă.
O apucă pe Marina de mijloc, în pași de dans, învârtindu-se din când în când, atent să nu calce vreunul din ei în gol. Ajunseră la masa de lângă ușă. Acolo fură luați pe brațe de femei și duși în tiligă.
- Acasă, să mergem acasă, la fulgi!
Ihliebedih continua să facă pe maestrul de ceremonii. Îl puse pe Pișta să urce și el în căruță. Scoase o bancnotă de douăzeci de euro, o scuipă și o lipi de fruntea țiganului.
- O polkă, Pișta, o polkă pentru mine...!
Muzicantul se dezlănțui de parcă abia atunci luase acordeonul în mâini.
- Să mergem! – strigă o muiere bondoacă, îmbujorată, gesticulând.
Femeile se uitară lung una la alta. Lipsea ceva și, pe moment, nu-și dădea niciuna seama ce anume.
- Păi, așa, fără naș?! – se minună soacra mică, sprijinindu-l pe socru mic.
- Da... da..., unde-i nașul? – se întrebară nuntașele în cor.
Din Căminul cultural începură să iasă bărbații unul după altul, bombănind și frecându-se la ochi. Unul chiui și pocni cu degetele. Apoi scoase o sticlă de un sfert din buzunar, îi smulse dopul de plastic alb și dădu pe gât ultimele înghițituri de țuică. După care dădu cu recipientul de trotuar, de zburară cioburile în toate părțile. Unul dintre măgari porni să ragă în draci.
- Căutați-l pe naș! – strigă neamțul, disperat că vocea sa pițigăiată nu va acoperi glasul patruipedului.
Câteva femei se repeziră în Cămin. Cei rămași afară începură să danseze polka pe lângă tiligă. Careva înjură, fiindcă Pișta nu prea mai păstra ritmul. Trecură câteva minute bune până în ușa clădirii apăru figura tristă și adormită a nașului.
- Ia priviți, priviți cu ce se ocupă nașul! – chiui una dintre nuntașe, fluturând deasupra capului revista porno a lui Ihliebedih.
Stătea sub masă și se uita la poze. La ce dracu a putut să vadă în întunericul ăla?
- Vaaaai... fata mea, vaaaai! – boci soacra mică, cu mâinile prinse de propriul coc. Pleci și ne lași singuri pe lumeeee... fata meaaaaa...
Râsete înfundate.
- Stanca, unde-i Stanca? – se dezmeteci socrul mic brusc apărut în ușa Căminului cultural.

- Mireasa, care a furat mireasa? – strigă Ihliebedih.

Socrii mici se repezără să-și scoată fata. Și, într-adevăr, o aduseră, dar mai mult pe sus. Mama ei se căznea să-i înlătore de pe ochelari resturile de frișcă. Stanca, ținută de sub braț de tată, își miji ochii.

- Deja s-a făcut de ziuuuu...? – îngăimă mireasa.

Întrebarea se transformă într-un câscat prelung. Privind-o, ceilalți se molipsiră. Mai ales bărbații. Urmă un cor de căscături zgomotoase.

- Urcați-i în tiligă! – răcni Ihliebedih.

Nu se mișcă nimeni.

- Urcați-i în tiligă! – răcni Ihliebedih din nou.

Nașul și mireasa fură aruncați în căruță, pe grămada de fân.

- Nu mai am loc să cânt! – strigă Pișta și-l împinse pe naș de lângă el.

Careva biciui măgarii și tiliga porni din loc scârțâind, cu alaiul în urma ei.

- Cântă și tu un ceardaș, Pișta! – strigă un tip mustăcios, brunet, care se sprijinea în mers de loitra tiligii... Hai, mă, te plătesc, ce naiba...

- N-am loc! – răspunse Pișta.

- Nașul... nașul să coboare, să cânte muzica! – ordonă Ihliebedih.

Oamenii îl traseră jos pe naș. Acesta se puse pe înjurat și blestemat, însă nu-l lua nimeni în seamă și, în scurt timp, când ajunsese alaiul în dreptul unei case cu băncuță la poartă, acesta se opri, se așeză și adormi imediat. Câteva găște, vădit deranjate, se puseră pe găgâit.

Alaiul se târa încet-încet spre casa mirelui. La fiecare colț de stradă din el se desprindeau câte unu, doi, trei nuntași. În urmă se forma un alt alai, de câini scăpați de prin curți. În fața porților, babe și moși fără somn, stârniți de acordeonul lui Pișta și de chiotele femeilor. Curiozitatea îi determina să se alătore nuntașilor, dar la vreo cincizeci-șaizeci de metri mai în spate, în urma câinilor. Casa mirelui nu era departe. Dinspre răsărit, razele soarelui scâldau deja într-o lumină aurie coroanele salcâmlor și prunilor de pe o parte și alta a uliței.

Alaiul ajunsese la casa mirelui. Poarta acesteia era larg deschisă. Soacra mare aștepta nuntașii ținând în mâini un platou uriaș, plin cu prăjituri. Iar socrul mare trăgea de zor dintr-o sticlă de bere. Mai încolo, la poarta vecinului din fața casei, staționa „Mercedesul” mirelui, plin de flori de plastic lipite cu bandă de scotch. Cu „Mercedesul” a dus-o ieri pe mireasă la Primărie, la căsătoria civilă, iar după aceea și la biserică.

Ihliebedih opri măgarii. Lumea formă în grabă un semicerc cu deschizătura spre poarta casei mirilor. La început generos, semicercul se strângea tot mai mult. Speriați, măgarii se smuceau în hamuri. Unul dintre ei porni să ragă, acoperind ceardașul cântat anemic de Pișta.

- O sărbă, băi, țigane! Suntem la noi acasă, ce mama dracului! – strigă socrul mare, cu mâna dreaptă înfiptă de stâlplul porții.

Pișta se supuse.

- Jos cu ei, jos cu ei! – strigă Ihliebedih, cu degetul spre tiligă.

Nu fu nevoit să repete. Cei din căruță fură trași jos.

- Stancăooo... cui ne lași, fata mea...? – se bocea soacra mică.

- La dracu, nu suntem handicapați – mormăi socrul mic, cu mâna în buzunar, pe gâtul unei sticle de bere plină cu țuică.

Până la urmă se hotărâ, scoase recipientul și dădu pe gât câteva înghițituri de țarie. După care răgâi zgomotos. În clipa aceea, chiuind și țipând, pe poarta socrului mare năvăliră vreo patru-cinci băietani cu perne descusute în brațe. Îi înconjurară numaidecât pe mire și pe mireasă, pe naș și pe nașă. Apoi își băgară palmele în perini, scoaseră de-acolo câte-un pumn plin de pene și le aruncară în sus. În câteva secunde, ulița, nuntașii, câinii ce lătrau stârniți și cei curioși fură umpluși de fulgi de găscă. Părea că iarna poposise pe stradă în plină lună septembrie. Oamenii chiuiau, cu brațele fluturând prin furtuna de fulgi.

Atunci Marco o prinse pe Marina de braț și o trase brusc înspre „Mercedes”. Descuie portiera, o împinse pe nașă în mașină, urcă precipitat, porni caii-putere și, în chiotele nuntașilor, „Mercedesul” demară în trombă.

O luară înspre șoseaua principală, iar de-acolo, spre graniță. Spre Cenad. O vreme, nu spune niciunul nimic. Marina căsca de zor. Marco reuși să-și aprindă o țigară. Duzii alergau bezmetici de-o parte și de alta a șoselei. Trecură prin Cenad ca vântul. Lui Marco nu-i pășă nici de polițistul apărut din senin în mijlocul șoselei, nici de căruța ce traversa agale șoseaua, în plin centrul Cenadului, aproape de biserica ortodoxă. În câteva minute lăsă în urmă câteva găște călcate și fosta zootehnie, cu grajduri aliniat de-o parte și de alta a panglicii de asfalt. Cu vreo câteva sute de metri de cătunul numit Icar, după numele abreviat al fostului institut de cercetări agricole, se auzi un bubuit. Cu greu reuși Marco să țină volanul drept. Frână puternic.

- Uite ce vaci frumoase! – bombăni Marina, cu ochii holbați la o cireadă de vaci Siementhal ce pășteau la marginea șoselei. Dar nu e bine să mănânce iarbă poluată...

- Bagă-ți ceva-n vacile tale! – urlă Marco și coborî.

Era evident: avea pană la roata din dreapta față. Deschise portbagajul. Scoase de-acolo roata de rezervă și o aruncă jos. Spre disperarea lui Marco, aceasta căzu moale. Cerul începu să se apropie de Icar, de fosta unitate militară de grăniceri, de fostul turn de pază și chiar de duzii de la margine.

- Mergem pe jos! – decretă Marina. Bani avem destui. Treizeci și cinci de mii de euro... Un concediu de milioane, nu-i așa, iubitele... Dar unde mi-i poșeta, poșeta meaaaa! – urlă.

Mirele o privea năuc.

- Care poșetă? – se miră acesta. Păi...

- Ți-am da-o ție, nenorocitul! Ce-ai făcut cu ea, nenorocitul! Concediul meu pe Coasta de Azur s-a dus dracului, concediul meu...

- Mai taci o dată, că nu tu ai pierdut banii, ci eu.

- Cum tu, nenorocitul? Nu a fost planul amândurora? Crezi că ți-ar fi dat soacră-ta treizeci de mii numai să-i iei fata de nevastă? Nu, eu am aranjat totul, eu i-am lămurit, nenorocitul...

- Mergem pe jos și tot trecem de vamă.

- La ce să mai mergem. Că nu avem nici un șanț!

- Am eu două mii și ceva, că doar nu și-am dat toate plicurile cu daruri – încercă Marco să salveze situația și o privi galeș, cu speranța că iubita lui îl va ierta. Nici acuma nu-și dădea seama cum de uitase de poșeta Marinei. Știa că i-o dăduse, însă nu știa ce făcuse cu ea.

- Cum să mai merg cu tine, că nici roata de rezervă nu ești în stare s-o repari la timp? Ce facem cu doar atâția bani la mare, nu te gândești creier de găscă? Vaiiii, ce mi-ai făcut!

Marina se puse pe plâns. Marco lovi cu piciorul în roata spartă.

- Trebuie să mergem în sat. Să chemăm pe careva să repare roata.

O luară oboșiți și plini de nervi spre Icar. Un stol de ciori recu croncănind pe deasupra lor. Soarele se ridicase deja binișor pe cer și anunța o zi fierbinte și plină de praf. Un tractor ara de zor undeva spre orizontul dinspre pădurea Cenadului, spre nord-vest. Apoi nu se mai auzi nici acesta. Pătrunseră în cătun. Țipenie de om. Geamurile fostei cazărmi erau bătute în cuie. În deapta, clădiri părăsite. Nu li se auzeau decât pași târșâiți pe asfaltul șoselei. Se opriră amândoi în același timp, nedumeriți și nehotărâți. În aceeași clipă de liniște auziră aceeași muzică. Era o muzică foarte cunoscută. Semăna cu muzica pe care o cânta Pișta Țiganu. Se întoarseră concomitent. Le era limpede că sunetele veneau dindărătul lor. Într-adevăr, spre Cenad, pe linia șoselei, între cele două șiruri de duzi ce se pierdeau în negura de la marginea Cenadului, se zăreau două faruri. Spre ei venea o mașină. Cum se apropia autoturismul, muzica se auzea tot mai tare.

- Ți-am da-o ție! – exclamă Marco.

Marina își desprinsese din păr coronița de mireasă și voalul și le aruncă în șanțul de la marginea șoselei. Muzica se auzea tot mai limpede. Și tot mai limpede distingea Marco și melodia. Era în mod evident o polcă. Farurile deveneau din ce în ce mai mari. Fază lungă în plină zi. Marco și Marina se dădură pe marginea drumului, fluturând din mâini. Autoturismul nici gând să oprească. Se apropia ca o mașină de formula 1.

- Ce dracu... ăsta... – mormăi Marco năuc.

Abia în dreptul lor frână autoturismul. Dar nu se opri. Geamul uneia dintre portiere era lăsat în jos. Pe acolo zăriră pentru o clipă chipul îmbujorat al lui Ihliebedih și fața întunecată a lui Pișta Țiganu aplecată peste foalele în mișcare ale acordeonului. Și tot pe-acolo zbură afară un obiect albastru. Și flutură o mână. Marco simți în nări o dără ușoară de miros de lavandă. Nu mai încăpea la îndoială. În mașină se aflau Ihliebedih și Pișta Țiganu. Autoturismul dispăru pe curba ce urma capătului de sat.

- Asta-i poșeta mea! – țipă Marina și se repezi să ridice obiectul de pe panglica de asfalt. Cotrobăi înfrigurată. Banii... au furat banii... vai, mi-au furat toți banii, nenorociții, mi-au furat toți banii...

- Ne-au furat – accentuă Marco, mijindu-și ochii la ugerile cât roata de la car ale vacilor Siementhal ce pășteau la marginea drumului.

Măseaua de minte

Nu apăsa accelerația imediat. Întâi mări volumul la radiou. Piesa îi plăcea. Îi amintea de tinerețe, de Rebeca, de gașca de prieteni nebuni. Apoi deschise torpedoul și pipăi cu mișcări iuți până ce dădu de pachetelul de șervețele. Nu era desfăcut. Rupse celofanul cu dinții și scuipă scârbit resturile direct pe volan. Tot cu dinții scoase un șervețel, după care aruncă pachetelul înapoi în torpedou. Își șterse fruntea. Apoi pleoapele. Nu-i plăcea senzația pe care o simțea atunci când îi ajungeau broboanele de sudoare în ochi.

„Și acum știrile...”. Privi la vitezometru. Șaptezeci la sută... în oraș. Apăsă pedala de accelerație. Trecu pe lângă vechiul „borcan” de miliție cu o sută la oră. „...la Timișoara sunt acum minus două grade Celsius. Pentru mâine se anunță...”. Căută un alt post. Muzică simfonică. „Muzică de mort!” bombăni. Căută în continuare. Jazz. Parcă mergea. Ba nu. Țipetele solistei vocale îi produceau furnicături. La următorul post, tot știri. Apăsă brusc clapa de oprire. Puse crispat piciorul pe pedala de frână.

- Dobitocule! – strigă, mijindu-și ochii. Cel care-i venea din față schimbă fazele în ultima clipă.

„Cred că am blocat-o”, gândi. Pipăi clapa. Aceasta rămăsese înțepenită în radiou. O zgârmăni cu unghia. Prinse cu mâna dreaptă de volan, iar pe stânga o întinse până la radiou. Pentru o clipă i se păruse că va avea mai mare succes folosind unghia de la degetul mic al stângii. Aceasta era întotdeauna ceva mai mare decât toate celelalte. Nu reuși nimic. Bucata de plastic se încăpățâna să rămână înțepenită. Schimbă iar mâinile între ele. Lovi ușor cu pumnul în radiou. Tot nimic. E drept, doar în clipa respectivă nu se petrecu nimic. Dar, după câteva secunde, din casetofon țâșni caseta ce i se înțepenise acolo la ultimul transport. O introduse la loc și porni casetofonul. „...mamăăă ce-ai făcut din mine....”

- Ai făcut un om de bineee... iu huuu! – țipă el.

Își întoarse capul spre gemulețul ce dădea spre platforma „Daciei”. Beznă și-atât. Abia la a treia zgâlțâitură își dădu seama că a bate ritmul pe o pedală de accelerație nu era un lucru tocmai sănătos.

Șoseaua era pustie. Duzii alergau nebunește pe alături. Orașul rămăsese de mult în urmă. Punctul terminus era însă departe. Se întoarse iar spre gemulețul din spate. Aceeași orbită goală, întunecată, pierdută-n întunericul general. Doar farurile spintecau la nesfârșit negrul de dinainte. Împărăteasa Maria Teresa a Austriei... ba, nu, Franz Josef întâiul a plantat mii de duzi... pentru viermii de mătase... „Viermi nu mai crește nici dracu” – gândi, amintindu-și de vremea când fusese elev la generală și-i trimiteau profesorii în vacanța de vară să adune frunze de dud. Odată se cățăraseră, ținându-se de-o mlădiță, într-un asemenea copac, dar aceasta se rupsesse iar el căzuse pe spate, în iarba de la marginea drumului. Pământul, sub el, cerul, deasupra, plămâni – blocați. Și-a revenit atunci cu greu. Dar s-a ridicat pe propriile-i picioare. Da, nimeni nu mai creștea acum viermi de mătase. La început, cel care tăia un dud risca pedeapsa cu moartea. Pomii au crescut. Și-au început ei să trimită oameni la moarte. Manu se cutremură. Încă-i mai stăruia în minte ultimul autoturism încolăcit în jurul unui dud, cu resturi omenești risipite în lanul de grâu de alături.

Schimbă caseta pe pipăite. Din difuzoarele din portiere porni să țipe Janis Joplin. Întotdeauna-i plăcuse fata asta. Chiar dacă murise ca o tâmpită, de la droguri. Sau cel puțin așa știa el.

- ...yes, yes... la dracu! – urlă.

După care lovi cu pumnul în radiocasetofon. Iar se încurcase banda în capul de redare. Apăsă pe „eject”, însă nu se întâmplă nimic. Apăsă pe „off”-ul general și-n mașină se așternu liniștea. Nu se mai auzea decât torsul motorului. Pe scaunul de alături se ghicea o pată de alb. Era „Agenda”, un săptămânal local pe care-l citea din scoarță-n scoarță. Un titlu îl acaparase cu totul chiar înainte de plecare: „Crime, jafuri și torturi în Banat”. „Ziaristu’ ăsta nu-i întreg la minte”, își spuse după ce parcursese pasajul cu supliciu lui Gheorghe Doja. Așa ajunsese ceva mai înainte să-și aducă aminte de pedeapsa cu moartea la simpla tăiere a unui dud. Privi la ceas. Era aproape de ora unu. Noaptea.

Duzii continuau să alerge pe marginile șoselei. Soldat după soldat. Știa că de la Buziaș spre Berzovia le va spune adio. „Pompe funebre”. De la un gând la altul. Crampeie de gânduri care păreau a se lega de la sine. În urmă cu doi ani pleca spre graniță și, pe drum, până să iasă din oraș, întâlnește pe partea dreaptă a străzii nu mai puțin trei firme de pompe funebre. Nu-i lipsise mult să ceară oprirea autocarului, să coboare și să renunțe la concediul la Marea Egee. Efectiv îl îngrozise faptul că, după nu mai puțin trei asemenea firme pe traseu, va avea ghinion pe litoralul turcesc.

Își întoarse capul. Întuneric. Era convins că mișcarea pe care o sesizase colțul ochiului drept fusese doar o iluzie optică. Poate doar vreo pasăre speriată de faruri, trecând în zbor pe lângă autoturism.

Trecu de Buziaș. Urmă Silagiul. Mai circulase pe acest drum. Știa că, între timp, bucata de drum de la ieșirea din localitate și până la pădure fusese cârpită. Prin sat, țipenie. Un câine se avântă după el lătrând, dar renunță după câțiva metri de alergătură. Rulă în viteză până aproape de valea de dinainte de pădure. Aici TIR-urile mușcau întotdeauna din drum și dizlocau hălci uriașe de asfalt. Trecu și de „aeroport”, cum numise el podul aflat la câteva zeci de metri de marea de copaci. Când trecea în viteză peste acesta, dincolo de cocoașa accentuată a șoselei, simțea întotdeauna un gol în stomac. Privi instinctiv peste umăr, spre gemulețul din spate. Începu să urce. Ajunse la granița dintre județe. În dreapta, pădurea. În stânga, câmpia.

- La naiba... - mormăi.

Privi descumpănit spre instrumentele de pe bord. Părea a fi totul în regulă. Inclusiv nivelul de benzină. Numai ce alimentase vreo patruzeci de litri înainte de plecare. Motorul nu se mai auzea. Răsuci cheia de contact. Tot nimic. De fapt, gestul fusese unul absurd atâta vreme cât mai rula din inerție. Schimbă în viteză a doua, apăsă ambreajul, apoi îi dădu drumul. Motorul nu porni nici de data aceasta. Pipăi după telefon. Se scutură ca de frig. Necazul nu vine niciodată singur, gândise o clipă mai înainte. Un gând rebel, o întrebare nelalocul ei: „Dacă nu mai merge nici telefonul?” Formă numărul. Suna. O dată. De două ori. De zece ori. „Abonatul nu răspunde”. Sec. Fără nici un sentiment. O voce de robot. Mașina mergea tot mai încet, tot mai încet. În cele din urmă se opri. Acum nu se mai auzeau nici măcar pneurile rulând pe șosea. O tăcere care-i sfâșia timpanele aidoma unui zgomot uriaș, de neevitat. Tresări. Căzuse ceva pe cabină.

Apăsă de câteva ori pe accelerație. Întoarse din nou cheia de contact. În zadar. Motorul parcă murise. Mai încercă de câteva ori, însă tot degeaba. I se puse pe furie o umbră. Aprinse faza lungă. Nu era nimic. Reveni la faza scurtă. Apoi stinse luminile de tot, lăsând aprinse doar pozițiile. Nu avea nici un sens să consume curentul din baterie aiurea. Variantele de acțiune i se derulau rapid prin minte. Pur și simplu nu știa ce să facă.

Formă iar același număr de mai înainte. Robotul îi dete implacabil același răspuns. O nouă privire peste umăr. Pe urmă înainte. Aprinse pentru o clupă faza scurtă. Pe șosea, două luminițe fosforescente mișcându-se în zig-zag. Se opriră în mijloc, pe linia întreruptă. După care dispărură în pădure.

Blocă portierele. Scoase din torpedou o toporișcă. „Calmează-te!”, gândi, simțind cum îi bate inima. Formă un alt număr de telefon.

- Alo... alo, scuză-mă... sunt eu... eu, Manu, nu te superi că te sun acuma, nu? Care Manu, măi, Rebeca, dar nu mă mai știi... da, desigur, ăla, da ăla... Mai am semnul. Nu trebuia să mi-l faci, da... alo, te rog, nu-mi închide... Cum ce fac? Nu fac nimic. Stau... Nu, nu în fața televizorului... nu, nu m-am recăsătorit... e mai bine singur..., da, poate ai dreptate, poate-i doar o părere... știi, ea, Nely... doar ați fost prietene... alo, mai stai cu mine... te rog... Știu că am fost măgar... alo, alo...

Din nou liniște. De afară se auzi un fel de suspin. Pe urmă niște vreascuri frânte. Strânse de mânerul toporiștii până simți că-i intră unghia degetului mic în palmă. Stinse și luminile de poziție. Era o șosea prea puțin circulată pentru a avea vreun sens să-și semnalizeze prezența. Luminile puteau atrage pe cine știe cine, gândi. Formă iar primul număr de telefon.

- Fir-ar mă-ta a dracului... bombăni.

Era abia ora unu și cinci minute după miezul nopții. Trecuseră deja zece minute de când se oprise. Mai avea câteva ore bune până să se lumineze de ziua.

- Alo, Rebeca, ascultă-mă... ce să fac, stau și mă uit la televizor... la „Discovery”... mi se pare foarte bun... ce văd?... Nu, stai, cred că e un defect pe cablu... nu mai prind nici un post...

Mințea. Încerca să creadă că femeia nu se prinsese. Văzu un licăr de lumină în oglinda retrovizoare.

- Te resun în câteva minute. A sunat cineva la ușă, ciao, ciao...
Închise telefonul. Se holba la oglinda din plafon.
- O mașină, Doamne, o mașină...
Debloacă ușile și coborî. Cele câteva secunde ce urmară i se părură o adevărată veșnicie. Autoturismul se apropia vertiginos.
Manu începu să-și agite brațele.
- Oprește... oprește!
Mașina trecu fulger pe lângă el, aproape să-l atingă. O urmări cum se pierde în noapte. Se întoarse brusc pe călcâie. Avuse senzația că i se apropie cineva din urmă. Urcă în „Dacie” crispat. Tremura. Blocă iar portierele. Își atinse cu limba ultima măsea de minte ce-i mai rămăsese. O supse cu putere. Zadarnic. Durerea, cea care i-ar fi distras atenția de la situația în care se înfundase, refuza să vină. Parcă... Nu, nu era decât durerea unui mușchi prea încordat al limbii.
- Alo, Rebeca, știi că poate te deranjez... Nu, l-am închis. Cine a fost la ușă? Administratorul... la ora asta, păi nu e chiar atât de târziu... am uitat robinetul deschis la baie și a început să curgă apa la vecinul de dedesubt... cum care vecin... Da, m-ai prins, sub mine sunt doar boxe, nu locuiește nimeni... A venit să-i împrumut niște varză murată... are niște oaspeți și... tu ce mai spui, nu te-am mai văzut de multă vreme... stai, stai să dau mai încet...
Radioul pornise ca din senin. Nu-și dădea seama de pornise fiindcă îi mai pipăise mecanic butoanele sau pornise pur și simplu de la sine.
- Dacă te deranjez, te rog să-mi spui, nu vreau să fiu necioplit... bine, dragă, sper să te văd cât de curând, ciao, ciao...!
Nu micșorase volumul. Îi era teamă să mai pună mâna pe aparat.
Se lăsă moale pe spătarul banchetei. Bine că măcar mergea radioul. Nici nu-l mai interesa ce fel de muzică era. Privi la ceasul telefonului. Trecuse aproape o jumătate de ceas de când stătea pe loc. Căzu iar ceva pe cabină. Acel ceva se rostogoli apoi pe capotă. „Vreo ghindă...”, își spuse. Privi scurt în oglinda retrovizoare, spre ferestruica din spate a cabinei. Nu văzu nimic.
Atunci sună telefonul.
- Alo, da, da, eu sunt, cum ce fac, ce să fac... te-am tot sunat că am o mare problemă și te rog să mă ajuți. Știi foarte bine că noi doi nu suntem concurenți. Tu, într-un cartier, eu într-altul... Te rog din suflet, trebuie să ajung la Reșița... mi s-a stricat motorul, nu mai pot să-l pornesc, am rămas în mijlocul pădurii, îți dai seama... vii, da, perfect, ne socotim la Timișoara... în cât timp ajungi... într-o oră?! Încearcă mai repede, cât poți de repede...nu, nu mi-e frică, dar... știi, mai sunt și din ăștia care circulă noaptea... da, bine, te aștept... salut...
Își duse palmele la ochi. Era fericit. Deblocă portierele și coborî. Se apropie de marginea dinspre câmp a șoselei. Se ușură. Apoi, ca ars, alergă spre mașină, urcă precipitat și blocă iar ușile. Tremura. Simțea că-i ard timpanele. Măseaua de minte îi mutase bătăile inimii în creier. La radiou, muzică simfonică. Nu-i plăcuse niciodată muzica simfonică. Întinse mâna să schimbe postul, dar și-o retrase imediat. Decât deloc, mai bine și atât, gândi. Luă telefonul. Îl lăsă la loc. Îl mai luă o dată, apăsă trei taste, se opri, îl puse iar la loc. Își duse palma la frunte. Transpirase. Era o sudoare ca de gheață. Pipăi după șervețele. Nu le găsi și se șterse cu mâneca. Atinse fără să vrea măseaua de minte. O simțea ca pe-o bătătură uriașă, pulsând. O licărire de lumină undeva în spate. O văzuse cu coada ochiului în oglinda din plafon. Rămase cu privirea lipită de sticlă. Nu se mai vedea nimic. Nu era sigur dacă fusese cu o clipă mai înainte vreo lumină sau altceva. Oricum, nu era ceea ce sperase să fie, adică vreo mașină. Cu atât mai puțin Tase, care, în cel mai bun caz, avea să ajungă într-o oră. Închise ochii. Cel mai nimerit lucru era să închidă ochii. Așa cum fac copiii mici când fură ceva și nu vor să fie văzuți.
Când îi redeschise, nu-și dădu seama dacă ațipise ori nu. Acum nu-l durea doar măseaua de minte, ci întreg capul. Se uită buimac în jur. Mâna dreaptă-i amorse, fiindcă stătuse sprijinit de ea. Da, se afla în cabină. Își reaminti întreaga situație în care se găsea. Începu să tremure. Pipăi cu înfrigurare după butonul de deblocare a portierelor. Coborî și, fără să mai trântască ușa după sine așa cum o făcea de obicei, să nu i-o lovească vreo mașină în trecere,, începu să fugă. După nici două sute de metri încetini de nevoie. Simțea că se sufocă. Inima-i ajunsese în gât. Și-i bătea la unison cu măseaua.
O lumină îl urmărea. Era tot mai puternică. Un claxon.
- Hei, Manule... n-auzi, unde fugi așa?
Mașina opri la câțiva pași în fața sa.
- Eu sunt, Tase. Hai să mutăm scriul cu mortul de la tine la mine în mașină, să ți-l duc la destinație... Manule, n-auzi?
Manu continua să alerge. Manu nu mai auzea nimic. În lumea lui era acum liniște. Alerga. Alerga și râdea. Râdea în hohote.

Lae față în față cu „Sfântul”

Lae se apropie cu pași mărunți de armoar. Trase cu delicatețe sertarul. Ridică vârful unei batiste frumos călcat. Simți furnicătură până-n vârful urechilor. „Băga-mi-aș...” – murmură. Pipăi cu degetele. Bătăturile din palmă îl ardeau. Și totuși! Cutiuța de tablă, mare cât o monedă veche de cinci lei, se afla acolo unde o pusese. O apucă tandru cu degetele și o scoase la lumină. Nici măcar nu o deschise și deja-i mirosea a camfor în toată camera dinspre stradă. Îi mângâie fericit steaua roșie de pe capac.

Bietul curcan „Pauker”, cel care slujise de catalizator în munca de convingere a domnișoarei Herta de la farmacie pentru ca domnu’ Lae să obțină alifia minune, era deja de mult oale și ulcele în buda domnească a lui herr Franți, soțul lui frau Herta și,

totodată șeful acesteia. Când s-a dus la frau Herta să-i propună schimbul, aceasta s-a uitat la el stupefiată. Adică domnu' Lae a găsit o monedă romană dând cu plugul prin grădină?, l-a întrebat. Nu, a răspuns el. Domnu' Lae dorește o alifie într-o cutie cât o monedă romană, adică românească. Deci frau Helga nu trebuie să-i dea bomboane contra monede, așa cum le dă copiilor care aduc monede bătute de la Hadrian încoace, până la regele Mihai, găsite de bețivii satului în fundația viitorului magazin sătesc universal, ci o alifie într-o cutie cât o monedă contra curcan baban. Una dintr-ai care face minuni. Vietnameză. De război. Doamnei i-au lucit ochii. Schimbul reciproc avantajos a fost acceptat pe loc. Domnu' Lae a jubilat în sinea lui. O și vedea pe nemțoaică, de slabă ce era bună doar de scoabă la cornișele din pod, înfulecând un ditamai țâmp de curcan crescut cu bunățuri din grădina lui Lae din Satu Nou.

Multe auzise Lae despre această cremă. Chiar și faptul că noul produs farmaceutic prezent în rafturile lui Franți se datora lui Pișta brigadierul, un ungar gras ca o sârmă, primul și singurul voluntar pentru frontul antiamerican din Vietnam. Se așeză pe scaun. Puse cutiuța aurie pe masă, cu steaua roșie în sus. Își duse mâinile împreunate la bărbie și oftă prelung. Luă iar cutiuța în palme. O prinse în degete și-i săltă capacul. Mirosul de camfor umplu soba mare în câteva secunde. Lui Lae îi dădură lacrimile. Inspiră adânc. Apoi pipăi îndelung prin buzunarul șortului de lucru până dădu de cutia de chibrituri. Scoase un băț și, tremurând, îi muie coada în pomada gălbuie și... Atunci își dete seama că uitase de oglindă. Se sculă, luă oglinda de pe perete și se apropie de fereastră. Își deschise gura. Apropie chibritul de maseaua ce părea că-l doare.

- Laeeee!!!

Bătu-i alunecă printre degete pe preșul din cărpe colorate. Împinse perdeaua la o parte. Pe uliță, Dudi stătea de vorbă cu doi domni îmbrăcați domnește, unul înalt, iar celălalt scund și gras, cu mutră de secretar de partid. Acesta ținea în mână o servietă cu încuietori, ca a domnului Titi, fostul perceptor. „La mama dracului să vă ia!”, îi scăpă în gând. „Iar vreo cotă, bătu-o-ar Dumnezeu cel de sus!” Bietul „Pauker” tocmai încheiase un lung șir de generații de curci crescute numai Lae știa cum. Și Florica, nevastă-sa, plecată de câteva luni la mămă-sa, în satul alăturat. De fapt, Floricăi îi plăcuse să îndoape găște. Muiait cucuruz, adică porumb, deschis gătu', băgat tolceru', adică pâlنيا, băgat cucuruz umflat pe tolcer în gătul găskoasei și gata marfa, zicea femeia. Era bun ficatul de găscă, auzise Lae. Păi de-atâta cucuruz, e și normal, zicea el.

Dudi dispăru cu tot cu străinii. Lui Lae îi scăpă degetul mare până la fundul cutiuței. După care, cu lacrimi în ochi de la înțepăturile camforului, își unse bătăturile din palmă. Ultima dără de cremă o puse pe maseaua buclucașă. Nu-l durea neapărat, însă voia să prevină soluția finală, cum spunea Kafka birtășul despre plivitul pirului din grădină. Adică nu voia să pună pe masea acid de la acumulatorul radioului, așa cum o făcuse vecinul Blagoie din fața casei.

De unde oare-l cunoștea el pe străinul ce oprise mai adineaori în fața casei sale? Și cu cine și-a găsit să stea de vorbă? Cu Dudi Șintăru', adică hingherul cartierului, cel cu trompeta din pană de găscă și sacul plin de mortăciuni pe care-l plimba prin sat tot a doua zi dimineață?

- Laeee... unde ești, măă...?! – auzi Lae din nou.

Lae nu avea de unde să știe dacă el era sau nu acasă. Bundaș lătra de zor și mușca lătețele din gard.

- Marș, dracu' să te ia!

Doar cuvântul „marș” fu slobozit cu putere din gât, fiindcă cele ce urmau le spuse aproape în șoaptă. Dacă tâmpitul acela de câine va continua, în câteva zile putea să schimbe din nou stînghiile. Și numai ce le schimbase pe cele roase. Avea Bundaș ce avea cu Dudi și întotdeauna când îl vedea lătra ca un apucat. Nici nu era de mirare având în vedere faptul că țiganul îl prinsese pe bietul câine blocat în postură de mire cu Brigitte, căteaua sa, și-i arsesse cu sete câteva biciuri pe spinare.

Privi prin ochiurile perdelei. Străinii mai stătură de vorbă câteva minute cu Dudi, după care țiganu-i pofți în casă. Lae chicoti, ținându-se cu mâna de nas. Zâmbetul îi dispăru brusca de pe figură. Individul cel înalt semăna izbitor cu nimeni altcineva decât cu „Sfântul” de la televizor. De fapt, cu Roger Moore, actorul. „Ce să caute unu' ca ăla în Satu Nou?” - se întrebă. Se uită iar în stradă. Ceva mai încolo de casa lui Dudi staționa o „Volga” neagră, masivă, pe care o tot ștergea un tip mărunț și chel. În clipa aceea, barza de pe coșul lui Blagoie începu să bată toaca. Își ținea capul în sus și dădea iute din plisc. Urmă un răcnet puternic. Șoferul „Volgăi” se luase după doi copii care fugeau pe mijlocul drumului de măncau pământul, lăsând în urmă un nor de praf.

Lae se uită spre casa lui Dudi. O casă cât grajdul lui Dudi, doar că avea două camere și acelea micuțe, cât să-nvârți un ac de cusut și să nu te împungi. La unul din geamuri Dudi pusese un sac de iută, fiindcă cineva vrusesse să-i fure mașina de omorât șobolani și spărsese geamul.

Băgău începu să behăie. Băgău era țapul lui Dudi și consolatorului tuturor caprelor din sat. Știa că Dudi se afla în casă și-l ignorase cu desăvârșire. Altfel spus, ajunsese acasă și, contrar obiceiului, trăsese tiliga plină de iarbă până în fundul curții, îl deshămasse pe Dartanian, măgarul, și-l legase de tiligă, la mâncat verdeață proaspăt cosită, iar pe el, pe Băgău, nu-l luase încă în seamă.

„Acușa vă săturați voi de Dudi, de Băgău și de Dartanian. O să vă pută țoalele o lună de azi înainte, tăntălăilor!” - chicoti Lae din nou, cu ochii spre casa vecinului. Se apropie de geam. Nu se vedea nici o mișcare. Nici Bundaș nu se mai auzea. Privi către ușă. Apoi din nou spre geam. Se apropie de telefon. Puse mâna pe receptorul din ebonită neagră. După care îl duse la ureche. Ștolvert, șeful de post, trebuie să știe că în sat se află doi străini. Altfel – Ștolvert oricum va afla – el, Lae, se va număra printre cei care au știut și n-au raportat. Nu demult au prins grănicerii un spion american care a fotografiat Sfântul Popular. Vecinii au dat apoi cu subsemnatul fiindcă nu s-au dus imediat la Miliție să anunțe.

Lăsă receptorul în furcă. „Dar dacă ăștia au venit după cotă?” - se întrebă. Se cutremură. Își duse palma la nas. Camforul îl reînviatoră neașteptat de bine. Îi simțea mirosul pătrunzător până în creier. Inspiră adânc aer în piept. Atunci auzi behăitul Melaniei. Uitase de ea. Vru să facă un pas spre ușă, însă renunță în ultimul moment. Capra mai putea să rabde. Măcar până dispar străinii cu tot cu șofer și „Volga” lor neagră pe Ulița Mare.

Bătrânul ceas CFR arăta ora șase și jumătate și străinii încă se mai găseau în casa lui Dudi. Lae se strâmbă. Era aproape sigur că erau de același neam cu Dudi, fiindcă rezistau de atât de multă vreme în putoarea din casa acestuia. Lina îl părăsise de vreo

doi-trei ani tocmai pentru că Dudi nu vrusese nici în ruptul capului să se despartă de Băgău. „Asta face bani, pe când tu-ngrași căpușele” – i-a replicat Dudi la proces. Judecătorul s-a strâmbat și a fost de acord cu divorțul. Lina a plecat, Băgău a rămas. Și toată lumea din sat a răsuflat ușurată: Băgău avea să presteze și în continuare servicii de calitate.

„Ăștia nu-s de la percepție”, gândi Lae. Putea să fi ieșit atunci când l-a strigat Lae. S-ar fi descurcat el cumva cu străinii. Dacă erau percepatori, își spuse, atunci ar fi venit neapărat cu domnul Titi ori cu fiu-său, care i-a moștenit funcția la Sfât, dar cu alt nume. Ceva cu f... nu mai știa sigur. Parcă fisc, își aminti.

Ieși tiptil în curte. O zlează pe Melania. Aceasta tropăi behăind direct la gardul lui Dudi. În clipa aceea, nimeni nu ar fi putut să spună dacă Melania s-a dus doar pentru că-i mirosea a iarbă proaspătă din tiliga unde mesteca Dartanian de zor ori pentru că dincolo de gardul de lătețe se zbenguia Băgău.

Dinspre sud se auzi un tunet. „Iar au ungerii tragere de seară”, gândi Lae. Dar se răzgândi imediat, cu ochii țintă la cer. Tocmai fulgerase scurt și dinspre Ungaria se auzi iar un tunet. De fapt, la radioul lui, un „București 500”, pe care-l asculta în fiecare seară holbându-se vrăjit la ochiul acela magic, de culoare verde, care parcă era o flacără verde, aflase că urma o săptămână de ploii torențiale.

- Hai, mă, Bundaș... – strigă. Mă, Bundaș, hai încoace...

Căinele apără de undeva de sub șira de paie din fundul curții. Era foarte apatic, însă Lae nu mai stătu să-l privească. Lae privea țintă la casa lui Dudi. „Volga” zăcea în continuare pe uliță. Nu se vedea nici urmă de șofer. Așadar, străinii se găseau tot în casa lui Dudi. Lae se strâmbă iar gândindu-se la mirosul înșepător al lui Băgău. Când intra țapul în călduri, mirosea jumătate de cartier. După aceea, când îi trecea lui Băgău, mai mirosea doar în curtea lui Dudi...

- Noroc, Lae!

Lae încremeni. Dudi stătea dincolo de gard și urina.

- Fraier ai fost, mă, Lae. Io le-am zis să vină la tine că ai o cameră mai mult, numa' că tu n-ai fost acasă. Știi... – se apropie Dudi de gard, încheindu-se la șliț. Dacă stauăștia trei nopți la mine, îmi mai cumpăr un măgar... Ha, ha, ha... Două ceasuri le-am povestit cum dispăre Băgău noaptea și se duce la femei. Se uitau la mine ca la șuncă.

- Da' cum au ajuns la tine, mă, Dudi? Nu puteai să strigi mai tare. Eram acasă.

- Mă, Lae, Băgău o să fie actor mâine, mă. Ăștia fac un film despre nu știu ce frate a lu' Dracu, Dracula, parcă așa au zis... Da', știi cine-i ăla cu ochi albaștri?

- Nu... da' puteai să strigi mai tare...

- Sfântu, mă, ăla care joacă sâmbăta la televizor în Sfântu...

- Cum dracu?! Hă, hă, hă, auzi, vine Sfântu-n Satu Nou, să facă film cu țapu' lu' Dudi...

- Zău, mă, Lae. Îmi povestea romănu nost, că zicea românește ce zicea englezu', că Dracula, parcă, ar fi avut un frate, Drăgulă, un bețivan mai rău ca Ciușpais. Că Dracula se prefăcea în vampir și sugea sângele la oameni. Da' frate-său trăgea la măsea...

- Du-te, mă, Dudi, că te-aude și Băgău cât de bine minți și te lasă-n curu' gol. Hai, mă, lasă vrăjeala... Măcar mie puteai să-mi spui adevărul...

- Să mor dacă te mint.

Atunci se văzu un fulger orbitor și trăsnetul nimeri într-un salcâm de pe uliță. Dudi și Lae se holbară unul la altul. Apoi fugiră fiecare la casa lui. Bundaș dispără scâncind de frică în grajd. Și atunci se slobozi potopul. Se făcu miezul nopții și continua să plouă cu găleata.

***

Se făcea că el, Lae, zboară pe deasupra gardului. Zbură cu fața în sus, paralel cu pământul și cu picioarele înainte. Nu prea sus, fiindcă mai simțea uneori câte-un bolovan zgândărindu-i noada. Se sforța un pic și, cumva stors de vlagă, reușea să prindă o oarecare înălțime. Atât cât să nu mai dea cu fundul de bolovani și ciulini. În stânga zări un lac imens, pe urmă un râu care curgea năvalnic pe lângă el.

- Laeee...

Se prăbuși pe malul râului. Strigătul venise de nicăieri. Încercă să se ridice din nou. Plutitul acela era foarte reconfortant.

Însă nu mai reuși nici măcar să-și ridice capul. Iar picioarele-i erau ca de plumb.

- Laeee, scoală mă...!

Râul dispără. La fel și semiîntunericul acela moleșitor. Lae întredeshise ochii. Auzi bătăi în geam. Afară se făcuse binișor de ziuă.

- Ce vrei? – întrebă el, buimac. În urechi încă-i mai clocotea furios râul din somn.

Fără îndoială, cel care bătea în geam și-l striga nu era nimeni altcineva decât Dudi, prăpăditul de Dudi, nenorocitul de țigan, pramatia dracului, jigodia... Se ridică în capul oaselor. O durere surdă îi străbătu pieptul. Era de la reumatism. Acolo îl durea întotdeauna când ploua. Sări în picioare. Uitase s-o lase pe Melania în grajd. Iar peste noapte o fi udată ploaia ciuciulete.

- Hai, mă, Lae, scoate calu' căăștia vor să plece și nu pot!

- Da' de ce nu pot?

- Li s-o împotmolit mașina aia cu nume de râu...

- Mureșu'?

- La dracu, Lae, că Mureșu' nu curge prin Moscova. Volga aia, cum dracu-i spune. Aia neagră, de aseară, din uliță... că ai văzut-o și tu, ce naiba!

Lae se încălță. Își târî picioarele până la geam. Trase perdeaua. Afară încă mai ploua.

- Hai, Lae, că domnul Roger Mur trebuie să se ducă până la Sfatul Popular după autorizația de filmare...

Da, asta era, răcni Lae de bucurie, dar numai în gând. Străinul acela înalt, cu ochi albaștri, era Roger Moore, actorul care-l juca pe „Sfântul”. Acum stătea între Dudi și alți doi indivizi. Aceștia din urmă se certau. Ziceau ceva de ploaie și de Paști. Și de mamă. Lae lăsa draperia să cadă la loc.

- Murgu-i betega, mă. Și-o scrântit un picior la groapa de pământ galben. Șchioapătă. Ia-ți măgaru', că și-așa vrei să-ți mai cumperi unu'.

- Hai, mă, Lae... Uite, te roagă și tov Micșa de la raion...

- Nu pot, îl doare picioru'...

Lae se întinse iar sub plapumă. Un timp auzi bombănelile celor de afară. Apoi nu mai auzi decât un zumzăit persistent. Închise ochii. Zâmbi. Aștia n-o să mai vină-n veci pe-aici. Așa noroi ca-n Satu Nou nu mai există nicăieri în lume. Când plouă mult, se împotmolesc până și caii. Darămite „Volga” aia neagră și Sfântu', gândi. Zâmbi iar. Și la cine și-au găsit să înnopteze? La cel mai prăpădit om din sat. La Dudi. Ori la el i-ar fi putut pune să doarmă în soba mare, dinspre stradă. Două paturi separate... Unde or fi dormit la Dudi? Ala are și acum nu dricală cu pănuși de porumb, ci cu snopi de ovăz. Că lui Dudi nu-i place cum se face groapă-n patul cu dricală din pănuși. Nu, n-or să mai vină aștia să-l filmeze pe Băgău în vecii vecilor. Auzi tu! Pe Băgău, pe Dudi... Pe nima-n drum. Și cine-o fi trebuit să-l joace pe acest Drăgulă, fratele lui Dracula? Dar cine-o mai fi Dracula? Lae se întoarce cu fața la perete. Închise ochii. După un timp, reuși iar să plutească. Acum plutea mult mai sus. Chiar pe deasupra firelor de curent electric de pe uliță.

***

Se trezi aproape de prânz cu dureri în stomac. Ceasul CFR arăta aproape de prânz. Sări din pat speriat. De afară se auzea behăitul Marilenei. Apoi un tropăit prin pridvor. Se repezi în tindă. Ieși în pridvor. Văzu negru-n fața ochilor. Băgău tocmai o prinsese pe Marilena la înghesuială, între două ciubere, și o consola de zor. De Bundaș, nici urmă. În gardul dinspre Dudi lipseau vreo trei-patru lătețe. Lae porni spre grajd. Ușa de lemn era larg deschisă. Lui Lae inima începu să-i bată cu putere. Porni să alerge. Ajunse. Temerea de moment i se confirmă. Calul lipsea. Hamul se afla însă la locul său, în cui. Se apropie. În semiîntunericul din grajd, hamul părea a fi un om. Un om fără gât, dar cu un chip care semăna izbitor cu al străinului. Cu al Sfântului. Lae întinse mâna. De cui, peste ham, stătea agățată o mască. În locul ochilor albaștri ai lui Roger Moore, două orbite goale. Lui Lae i se păru că aude un nechezat. Apoi zarvă mare pe uliță.

Mâțele italianului sau privatizare cu succes

Sparse oul de muchia țigăii cu o mișcare precisă, îndelung exersată, de burlac specializat în căigane și ochiuri de ouă. Apoi îl duse la nas și-l mirosi îndelung. Pentru o clipă își imaginează că inhalează parfumul de rozmarin din părul Matildei, fata șchioapă a lui Hanzi din cartierul Hibl. Oul mirosea a cloacă de găină, a găinaș și a umed. Nu era unul clocit așa cum fusese cel pe care i-l fiersese bunicul său pentru a sparge ouăle de Paști ale colegilor săi din clasa I-a.

Ideea moșului i se păruse grozavă, mai cu seamă că îl asigurase că va câștiga toate ouăle din școală, unul clocit fiind mai tare decât celelalte. Mai puțin decât cele din lemn sau de bibilică. Numai că s-a întâmplat ca prietenul său Ghiță, fiul poștașului, cel care crescuse și locuia în cartierul țigănesc, să aibă un ou mai tare. Iar acesta nu fusese nici din lemn, nici de bibilică, nici clocit. Fusese un ou enigmă, la fel ca și grăuntele de „necurat” ce-i sălta aceluiași Ghiță în palmă doar pentru că era încălzit până la temperatura corpului uman, iar Ghiță nu-i dezvăluise niciodată secretul. Își concentrează întreaga atenție asupra celor două părți de ou ce se ghiceau după linia apărută în urma ciocnirii cu muchia țigăii.

„Cam așa arată globul pământesc de-l strângi de Ecuator”, gândi, iar acest gând îl înfioră. Auzise de pe la cei care-și făceau veacul în fața televizorului că acolo unde pocnește globul pământesc se nasc vulcani.

Își înfipse unghiile degetelor mari, până când pojghița subțire de calciu crăpă și ieși la iveală albușul ce porni să se prelingă pe falangele păroase. Atunci își aduse aminte că nu se spălase pe mâini, iar pe sub unghiile netăiate la timp avea mari depozite de pământ de grădină. Și nu numai atât.

- Oh, yes, yes, yes... – exclamă, așa cum auzea el tot mai des prin filmele americane de pe „cablu”, acelea ce înlocuiseră cu succes „niet, niet, nietu”-urile rusești. La mama dracului! – exclamă și aruncă oul în curte. În câteva clipe, din acesta nu rămase decât coaja albă și lucioasă. Trecându-și tot mai des limba peste bot, Rexi îl privi preț de câteva clipe așteptând urmarea, dar, cu ochii pe chipul întunecat al stăpânului, lătră scurt și se refugie glonț sub șura de paie. Acolo de unde fugi cotcodăcind de două-trei ori Mariana, găina ce-i mai rămăsese după ultima vizită de aprovizionare a puștii tuciuiri din cartier. Îi rămăsese deoarece Mariana avea prostul obicei de a acționa după instinct și prefera să se culce în dudul negru din curte.

Își tăie tacticos o felie de pâine. Înveli într-un prosop cenușiu jumătatea de franzelă ce-i supraviețuise foamei de aseară, după care ieși din nou în curte. Oul tocmai dispăruse pe gâtul prietenului său, Rexi. Nu-i mai rămăneau decât vișinele din pomul ce scăpase după seceta cumplită de anul trecut, secetă ale cărei cauze porneau de la urmările bombardamentelor mai mult decât „prietenești” asupra unei foste țări prietene și, cândva, aparent independente. Mușcă flămând din felia de pâine. Din fericire, era proaspătă, poate chiar prea proaspătă pentru foamea lui. Primele vișine, prea acre pentru gusturile sale, îi mai potoliră din elan.

Scuipă sămburii sub grămada de lemne, acolo unde se refugiase prietena Mariana mai adineaori. Nu văzu nici o mișcare. Găina nu veni să ciugulească sămburii așa cum se așteptase. Atunci auzi un cârâit ciudat. Era cârâitul inconfundabil al galinaceei. Apoi Mariana începu să cotcodăcească disperată. Nu de sub stiva de lemne, unde crezuse el că se refugiase, ci undeva din cealaltă curte. Apucă mătura ca ars, deschise precipitat ușa dintre cele două spații și alergă într-un suflet spre fundul curții a doua. Rexi i-o luă înainte, alergând ca bezmetic și lătrând cu isterie.

Ilie mai apucă să vadă dihorul repezindu-se la Mariana, apucând-o de aripă, încercând să sară cu ea peste gard, scăpând-o din gură și dispărând fără ea în grădină. Mariana căzu la pământ, cu aripa frântă. Rexi mai lătră de două-trei ori după dihorul fugit dincolo de ochiurile plasei de sârmă ce despărțea curtea de grădină, după care se repezi la Mariana.

Atunci simți Ilie toată presiunea sângelui forțându-i capilarele părții superioare a corpului.

- Marș, dobitocul dracului! – urlă și aruncă după câine cu propriul pantof. Urmă ceea ce, de regulă, se numește ruletă rusească. Nu-ți trebuie prea mult creier pentru ca, ținând țeava pistolului îndreptată asupra creierului sec al prietenului tău sau al altcuiva, să-ți scape glonțul în țeastă. Îl nimeri în cap. Rexi se prăbuși chelălăind. Se prăbuși cu burta în sus, dând disperat din picioare. Lângă el, Mariana mai căraia din când în când, într-o baltă de sânge.

Ilie scoase briceagul cu plăsele în formă de pește, un briceag pe care-l avea de treizeci și cinci de ani, de pe vremea când era copil, un obiect deja mai subțire ca o lamă de bărbierit de atâta ascuțit. Îl deschise, se apropie iute de Mariana și, cu ochii în lacrimi, o prinse de cap, îi potrivi la repezeală briceagul sub gât, închise ochii și trase puternic cu lama. Capul găinii îi rămase în mână, fierbinte. Trupul păsării se zbătea la picioarele sale, în spasme, cu sângele țâșnind din gât. Alături, Rexi continua să se zvârcolească scâncind. Totul se petrecu în doar trei-patru secunde. Se aplecă asupra bietului patruped. Era pentru mintea lui aidoma unei secvențe de coșmar nocturn în care se prăbușea cu un avion atâta vreme cât putea să pună punct, în somn, la tot ceea ce nu-i făcea nici un fel de plăcere.

- Măi, Rexi, mă, ce naiba...

Rexi încetă să se mai zbată. Rămase înțepenit, cu picioarele-n sus. Urmară câteva clipe de nemișcare, care aproape că-i dădură lui Ilie speranțe că patrupedul își va reveni. Însă acesta zvăcni scurt, își întinse labele și-și dete sufletul. Bărbatul îl privi lacrimând. Încă mai ținea în mână capul însângerat al Marianeii. Îl aruncă cât colo. Acesta se lovi de plexicul pe care scria, alb pe roșu, „Coca-Cola”, furat de însuși Ilie de la firma luminoasă a primului birtaş privatizat din sat și pus la gard, să nu fugă puii Marianeii în grădinile vecinilor. Atunci își reveni. Mariana încetase și ea să mai dea din picioare. În jurul ei, plin de sânge. O prinse de aripi. Observă că rana de la aripa stângă era superficială. Își dădu cu palma peste frunte, înjurând. Mariana putuse să supraviețuiască fără nici o problemă. Așa, însă, nu-i mai rămânea decât s-o pună la fiert. Se duse repede în bucătărie. Turnă apă într-un vas mare și-l puse pe reșoul de aragaz. Atunci își aminti că, de o săptămână și trei zile, i se terminase butelia. Nu rămânea decât alternativa aprinderii focului în soba de tuci. Rupse la repezeală câteva surcele uscate de salcâm, câteva foi dintr-un ziar local și, abia cu un ultim chibrit, încercă să aprindă focul. Atunci sări ca ars. Dar dacă Mariana... Nu. Era tot acolo unde o lăsase. În pridvor, în vasul acela mare. Totuși, temerea sa avusese temeiuri. Din curte îl privea sfidător Coco, motanul roșcat al vecinei sale, Lucreția. În clipa aceea, parcă-i dispăru din creier orice altă problemă. Coco era mai aproape de el ca niciodată.

- Țițu mițu! – îl alintă, privindu-l gales și întinzând mâna.

Atunci își dădu seama că nu avea cum să-l ademenească pe motan cu mâna goală. Reintră în bucătărie. Deschise ușa sobei. Focul se stinsese. Luă lampa de pe masă, îi luă sticla, deșurubă partea cu fitilul, reveni la sobă, dădu la o parte un ochi de fontă, după care turnă puțin petrol lampant deasupra surcelelor. Se căută prin buzunare după chibrituri. Scotoci prin toate sertarele din casă doar-doar va găsi măcar o cutie cu un băț bun în ea. „Nu, nu...!” – exclamă în sine sa. Era urmarea la imaginea ce-i apăruse brusc în minte. Atunci i se declanșă același perpetuu coșmar: se făcea că intră în soba mare, adică în ceea ce bănățenii numesc cameră bine aranjată dinspre uliță, apoi trage unul din cele două sertare mari ale dulapului de haine al stră-străbunicului și ia de-acolo una dintre sutele de cutii de chibrituri din marea colecție începută de bunicul Teodosie, reluată de tatăl său Eftimie și continuată de el însuși. După care scoate un singur băț, îl freacă de cutie și flacăra se ițește pe bățul subțire dintre degete. Parcă-l auzi pe prăpăditul de Teodosie spunând printre sughiturile duhnind a rachiou de tranziție: „Și tu, băiatul meu, Ilie!”

Își adună toate puterile de care era în stare la acel ceas de vară și se cutremură, dorind parcă să scape de vreun blestem poposit pe neașteptate pe capul său. De fapt, un anumit blestem exista. Era cel al Ilonei, ungueroaica din Sănnicolau Mare, care-l iubise asfixiant. O părăsise în ceas de seară. Mai curând, ea fusese cea care l-a părăsit seara, în plină toamnă. Li se terminaseră chibritele tocmai când puseseră la fiert bostanii pentru porci. Femeia aprinsese focul cu un chibrit din cea mai veche cutie din colecția lui. Și-acum se vedea dunga albicioasă pe muchia neagră a cutiei, urmă a chibritului ce alunecase pentru a i se aprinde fosforul din măciulie.

Brusc, se repezi în pridvor, luă vasul cu tot cu găină, îl duse întindă, închise ușa, o încuie și apoi îl privi sfidător pe motan.

- Coconel, coconel... – îl alintă din nou pe motanul Lucreției. Ce-i al tău e pus deoparte... Vin imediat, Coconelule, și să vezi ce mațe o să mănânci, măi, măi...

Spre norocul său, vecinul de după casă, Drăgan, stătea și fuma pe scaunul din stradă. În jurul său, plin de duche negre, strivite, și de scuipați.

- Bună, nea Drăgane... Ce mai zici? – îl întrebă.

Bătrânul părea că nu-l auzise. Se așeză lângă el.

- Te costă un țâmp și o aripă – spuse moșul pe neașteptate.

- Pentru un chibrit?

- Nu. Pentru mucul ăsta de „Carpați” fără filtru – răspunse Drăgan, după care aruncă restul de țigară și fu cât pe-acum să-l strivească sub călcâi.

- Nu! – exclamă celălalt, aplecându-se și recuperând mucul. Rânza și o aripă.

- Nu. Eu plătesc comision de zece mii în fiecare zi numai pentru că mi se aduce pita acasă. Acum mi s-au terminat chibritele. Crezi că-i ușor să fii bătrân și să-ți tremure picioarele? Dacă nu fugi repede cu mucul acasă, nu mai ai cu ce să aprinzi focul și ți se împute Mariana... Îți scoți tu părleala de la italian...

Ilie nu mai așteptă să audă restul. O zbughi spre casă, intră în tindă, ridică un cerc de pe plită și focul răbufni.

- ... un țâmp și-o aripă numai pentru o scânteie... Al naibii, moșul! Dar de italian de unde dracu mai știe...? Odată ce dădu apa în clocot, luă vasul de pe plită, îl puse pe pardoseală, o apucă pe Mariana de picioare și o aruncă în vas. Aerul se umplu de aburi și de miros de găină opărită. Atunci deschise larg ușa. Coco stătea în același loc, în poziția Sfinxului.

- Să-i dau eu lui moș Drăgan un țâmp și-o aripă... nu, tu meriți mai mult decât scârba aia de moș...

Atunci îl străfulgeră un gând urât. De unde știa bătrânul de moartea găinii? Da, se uitase peste gard, ca de obicei. Îl spionase din nou. Curiozitatea moșului era exasperantă. Văzuse probabil și moartea lui Rexi și mâine va ști tot satul cum el, Ilie, și-a omorât propriul câine. Câtă batjocură se va abate asupra lui, nici nu-i venea să se mai gândească.

Luă un scaunel, îl puse alături de vasul cu apă clocotită, se așeză și începu să o curețe de pene pe biata Mariana. Munca asta era una dintre cele pe care le detesta. Nu atât mirosul de pene opărite, cât faptul că acestea i se lipeau de degete. Evident, însă, nu agreea nici curățitul abdomenului, o operațiune deosebit de scârboasă în viziunea sa.

Se ridică precipitat și-i aruncă motanului capul găinii. Acesta îl privi câteva clipe cumva mirat de gest. Dar, după câteva ezitări, se ridică în picioare, făcu un pas, apoi încă unul și, în cele din urmă înșfăcă bucata de os, pene și piele și se ascunse sub ciotul de viță de vie din grădinița din fața casei.

Ilie îl urmări un timp cum încearcă să dea penele la o parte, apoi cum roade din cap bucată cu bucată. Se duse la sertarul mesei din bucătărie. Scoase de acolo foarfeca și un ghem de sfoară de cânepă. Luă covata de tablă zincată din cămară. Pe urmă o lingură de lemn. Legă lingura cu sfoară și depănă ghemul până aproape de geamurile dinspre stradă din soba mare. Duse vasul cu apă și găină tot lângă geamurile din soba mare. Sprijini apoi covata cu lingura de lemn. Un singur tras de sfoară și Coco va fi al lui, gândi, fascinat de idee. Coco va fi bomboana de pe tort.

Italianul trebuia să pice din clipă-n clipă. Italianul va veni cu bani mulți și-l va plăti regește. Își va putea schimba televizorul „Lux” alb-negru cu un televizor în culori, își va plăti abonamentul la „cablu” pe un an înainte, va lua o butelie galbenă, își va cumpăra o sticlă mare de vodcă și-i vor mai rămâne bani și pentru o cină-n doi cu Mărioara, văduva din capătul satului.

În scurt timp, pe ceea ce fusese Mariana nu mai rămase urmă de pană. Lui Ilie aproape că-i dădură lacrimile. Reuși cu greu să și le stăpânească. Aruncă pe pat fața de masă și puse în locul ei găina. Mirosul de gelatină opărită umplu rapid și soba mare. Mai aduse o oală pentru mațe și cuțitul de tranșat. Erau niște clipe minunate. Coco prinsese curaj și se apropiase de pridvor. Ilie luă oglinda și o duse în tindă, într-o poziție de unde aceasta îi putea arăta orice mișcare ulterioară a motanului. Se înapoie în soba mare și se apucă s-o tranșeze pe Mariana. Aceasta fusese, pe când era doar un pui, preferata sa. Cât pe-aci să-i dea din nou lacrimile. Înfișe lama cuțitului în pieptul găinii.

Coco trebuia ademenit neapărat până sub covată. Atunci, haț și covata îl va bloca pe motan sub ea. În rest, era o treabă relativ simplă. La naiba!, exclamă. Cum să fie simplă. Prietenul său de nădejde, Rexi, tocmai ce și-a dat duhul și acum cutreieră veșnicele plaiuri ale vânătoarei. Cine-l mai poate ajuta acum să mai prindă vreo pisică...?

„Nu dispera, Ilie! Tu fi muier, ce mama dracului!”, încercă el să se consoleze. Gândul că-l poate captura pe Coco îi dădu brusc noi speranțe. Va face schimbări în soba mare. Televizorul color îl va pune după ușă. Va cumpăra un camion de lemne de la munte și toată iarna va putea să stea la filme, la animal planet și la discoveri. Poate și la vivere, de ce nu, că și Lucreția stă cât e ziua de mare cu ochii beliți la televizor. E drept că ei tevelul i-l a dus Georgică, șoferul de taxi de la oraș. Când are curse mai lungi, Georgică se odihnește la Lucreția. Ahurile și ohurile se aud deseori până la el în cameră. Așa cum se aude de după casă tusea lui moș Drăgan.

- Haide, dragule... – zise și aruncă în bucătărie una din aripile Mariane. Privi în oglindă. Motanul se făcea a nu fi observat bucata de carne proaspătă. Nați-o și p-a lu moș Drăgan, adăugă și azvârli și cealaltă aripă.

Doar câteva clipe trecură până ca motanul să apuce una din aripi, s-o șteargă în pridvor și să dispară înspre grădină. Atât putu să urmărească prin oglindă. Coco putea să fi sărit peste gard sau putea să fi rămas în curte, în unghiul mort. „Acum e momentul!”, își spuse. Tăie la repezeală un hartan și-l duse sub covată. „E din partea lu moș Drăgan.”

Coco trebuia să revină. Era convins de asta. Stăpâna lui, Lucreția, îl ținea mai mult înfometat și toți vecinii îl cunoșteau drept un mare hoț de ouă, salam, carne de găină din frigider și chiar de pui de avicola.

„N-are importanță!, gândi. Te voi aștepta chiar și o zi întreagă dacă trebuie. Dar n-o să scapi, derbedeule. Mi-ai furat destule ouă...” Se uită spre „Lux”, bătrânul său televizor. Reuși să-și înăbușe impulsul de a-l porni. Nu putea să privească în același timp și spre oglindă, și la ecranul televizorului. Ce minunat ar fi să vadă filmele în culori, așa cum le vede până și moș Tăgârță de Drăgan... Poate banii-i vor ajunge și pentru un ceas de masă. Și, de ce nu, și pentru un ceas electronic de mână. Unul dintr-acelea cu calculator. Și cu deșteptător, așa cum văzuse la fiul cel mare al Lucreției. „Motanul!” – exclamă. Coco apără din nou în raza sa vizuală. Se apropia tiptil de aripa de lângă obiectul de tablă zincată pentru spălat rufe. De covată. Se pocni peste față. Cum de nu se gândise să așeze aripa sub covată? Acum, hartanul Mariane i-ar fi rămas lui. Sau lui moș Drăgan. O făptură ajunsese în dreptul bucății de carne. O mirosi. Stătu câteva clipe parcă pe gânduri, privi la țâmp, oscilă între aripă și țâmp, după care se repezi la țâmp. Exact în acel moment, Ilie trase de sfoară și covata se prăbuși peste animal.

- Yes, yes, yes! – țipă Ilie sărind de pe scaun.

Se apropie de covată și o mângâie. Coco era al lui. Televizorul color se apropia de proprietatea lui. Poate va reuși să-și renoveze casa și o va pune la dispoziția celor cu pașaport de mic trafic. Va câștiga o grămadă de bani. Satul se găsea lângă graniță, deci oportunități de afaceri cu duiumul... Reveni la masă. Va continua cu tranșatul Mariane dimineață. Se simțea deja prea obosit. Motanul Lucreției, vecina din fața casei, poate să doarmă și el, fiindcă mâncase deja destul. Se întinse pe pat. Adormi în câteva minute, cu ochii privind la un televizor color imaginar.

Îl trezi un claxon nervos. Deschise mirat ochii. Pentru o clipă visul se întrepătrunsese cu realitatea, astfel că își permise să se întindă cât era de lung. Întredeschise ochii. Televizorul color părea că se află după ușă. Zâmbi automat. Un nou claxon.

- Italianul!

Sări în picioare, buimac. Aruncă o primă privire la covată. Italianul va fi fericit. Un motan pe cinste. Fugi să descuie ușa la stradă. Într-adevăr, cel care claxona din „Fiatul” cel mic și roșu parcat în fața porții lui Ilie era Giancarlo. Îi deschise zâmbind. Se arăta atât de fericit încât abia își stăpânea hohotele de râs.

- Coco, il grande mâța, e la mine, domnu Giancarlo... Teve color, pâi nu? Merit... că nu numai vecinii să aibă cablu, ce mama dracului... Toate sunt la mine în pivniță. Una și una...

Italianul îl urmă în curte. Ilie intră în tindă.

- Aici e... l-am prins aseară... Nu-ți închipui ce ușor a fost. Numai o aripă și-un țâmp, îți dai seama. Pentru Frida am cheltuit aproape o găină întreagă... La dracu s-o ia. Iar pentru Mindula am cumpărat chiar o pereche de pui de porumbei de la moș Tăgârță de Drăgan... Hai să-l vezi pe Coco! Asta a fost cel mai viteaz motan din cartier. Toți puii din zonă seamănă cu el, îți dai seama?... Poate mai negociem, ce spui?

- Ce zice la tu, individ? Sa dai mai mult bani? Ultim dat tu dat la mine schelete, mai...

- Hai să-l vezi pe Coco. Apleacă-te că eu ridic încet covata... așa...

De sub covată răzbătu un chelălăit slăbuț, însă destul de tare pentru ca Ilie să rămână blocat preț de câteva secunde. Prinse muchia covatei și o ridică. Ceea ce gândise i se confirmă. Sub obiectul de tablă se afla nu Coco, așa cum fusese convins până atunci, ci Credli, o corcitură de Fox Terrier cu Pekinez. Și, culmea, de aceeași culoare cu motanul vecinei sale Lucreția.

- O glumă, numai o glumă, domnu Giancarlo. Aici – arată el cu degetul spre ușa pivniței, aici se află marfa, măi... Scoase din buzunar o cheie uriașă. Nu se dezlipise de ea nici măcar azi-noapte, în somn. De cum o introduse în ușa ce dădea în subsol, de dincolo răzbătu un cor de mieunături.

- Patruzeci și șase, cu șase mai mult decât ai comandat, sinior Jancarło. Ce-i cinci peste înțelegere e pentru cablu. Una și-o dau pe gratis. E, ce spui?

- Sa vad la pisici, răspunse italianul.

Ilie aprinse lumina și întredeschise ușa pivniței.

- La dracu, mai, omule, am spus să fi piccolo pisici, nu grande pisici, cavallo... Filio de putana... drum degeaba Italia-Rumania, cavallo de magar. Piccolo pisici, mici, nu grande... filio de putana... Cine maninca batrini pisici, cavallo? Ruinat la io, scalzone...

Ilie rămase ca și blocat. Italianul, cel pe care-l așteptase cu atâta nerăbdare, nu era decât un porc de câine. Lumea se prăbușea întreagă peste el. Tuciuriul peninsular urcă precipitat în „Fiat” și demară în trombă. Exact în clipa în care din pivniță începură să alerge pisicile. Patruzeci și șase la număr. Pentru douăzeci și patru dintre ele cheltuise douăsprezece găini. Pentru restul rămăsese fără cinci curci, un curcan și trei rațe mute. Cele șapte perechi de porumbei nu mai contau. Și nici cele cinci perechi de pui de porumbei. Plus Rexi și Mariana. Își duse degetele prin păr. Dar se răzgândi. De ce să-și mai smulgă și părul? Mașina italianului se pierdu în spatele birtului din centrul satului. Pisticile încă mai continuau să iasă din pivniță.

Scuipă dezgustat. Atâta amar de vreme îi așteptase pe americani. De fapt, pe ăștia îi așteptase bunicul său, Teodosie. Tatăl, Eftimie, i-a întâmpinat pe ruși. El, Ilie, i-a așteptat pe americani, dat fiind faptul că nepoții au aceleași gusturi ca bunicii. S-a întâmplat să vină italienii. Un mieunat îl readuse la realitate. În jurul lui se găseau vreo treizeci de pisici.

- Hai, mă, Ilie, că n-o să-ți fie ușor. Ia-l și pe Coco.

Moș Drăgan deschise o papornită și din ea zbughi Coco, motanul cel roșcovan al Lucreției.

Embargou

Alaiul de câini traversa strada în marș forțat. O „Dacia” apărută brusc de după colț frână cu disperare, lăsând în urmă două dungi negre. Speriată, mireasa își întoarse pentru o clipă capul și se refugie cu tot cu alai sub un „Moskvich” parcat pe trotuar. „La naiba!” - își zise Otto în gând, privind plictisit la câinii ce se pierdeau după colț. Nu pricepuse niciodată de ce aceștia, atunci când aleargă, o făceau dând impresia că aleargă în lateral, aidoma unor câini handicapați.

Otto căscă. Se întinse și lovi din greșeală claxonul. Cel din „Dacia” cea nouă din față puse ziarul pe bancheta de alături, iar pe ziar, ochelarii. După care privi în oglinda retrovizoare. Văzu un tip cu ochelari, pe Otto, cu părul de-un blond spălăcit, care se holba la el. Se uită repede în față, mai mult din instinct, nu cumva, pe neobservate, coloana de mașini înaintase mai aproape de benzinărie, însă totul era la fel de încremenit ca în urmă cu o zi. Și-atunci de ce-o fi claxonat, nenorocitul, ce anume nu-i convenea? Așteptă să cla-xoneze din nou, iritat că individul părea că nici nu clipește, stând în aceeași poziție nu de acum câteva clipe, ci de acum cinci-șase ore. Parcă sesiză pe fața celui alt un zâmbet. Drept pentru care își roti privirea, sperând în adâncul sufletului să găsească acolo răspunsul și la claxonat și la zâmbetul enigmatic al tipului cu „Trabant” din spate. Dădu cu ochii de „Moskvich” și de haita de câini ce tocmai ieșea de sub mașină. Cu toată încrâncenarea și pornirea de mai înainte, Petre nu se putu abține să nu zâmbească. În frunte, o cățea neagră, lăfoasă, cu țâțele atârânănd, care era îndeaproape urmată de vreo șapte-opt maidanezi de toate mărimile și culorile, cu limbile scoase și ochii bulbucați.

Claxonă scurt, în semn că se prinsese de jocul celui din „Trabant”. Așteptă câteva momente, numai că nu primi nici un fel de răspuns. Mai apăsă o dată butonul de plastic, ușor, chiar prea ușor, astfel că nu auzi nici el aproape nimic.

Otto coborî fără să-i acorde vreo atenție. După care deschise portbagajul „Trabantului”, de unde luă o lădiță din lemn, băiuită, lăcuită, o așeză cu grijă pe bordura din dreapta a șoselei și o deschise. Scoase întâi din ea un trepid metalic, pe care-l înfipse în iarbă, apoi o spirtieră pe care imediat o și aprinse, iar în cele din urmă un ceaun de două porții, în care turnă conținutul unui sufertaș. Un timp, Petre ur-mări intrigat mișcările celui alt, însă când văzu cum Otto își pu-ne cu po-lonicul într-o farfurie de aluminiu tip cantină ceva lichid, a-burind, din ceaun, se așează pe un scăunel cu trei picioare, lângă „Trabant”, și începe să înfulece cu poftă, i se făcu deodată dată foame. Fără să-și dea seama, deschise portiera și se dădu jos. Abia în aerul răcoros de aprilie sesiză că foamea fusese cea care-l împinsese la o asemenea acțiune. Mormăi îmbufnat, supărat pe sine însuși. Urcă înapoi, nu înainte de a face câteva mișcări pentru a-și dezmorți, chipurile, mădularele. Luă ziarul de pe bancheta de alături. Pentru a treia oară în ziua respectivă, parcurse absent rubrica de știri. Auzi cum îi ghiorăie mațele. Strânse din dinți. Privirea i se ridică singură la oglinda retro-vizoare de pe parbriz. Celălalt continua să mănânce cu poftă.

O lovitură surdă în tâblăria „Daciei” îl făcu să tresară. Era Iasmina, fiică-sa mai mică. Nu reacționează imediat. Abia când fetița mai bătu o dată și ridică un sufertaș până în dreptul ochilor lui, reuși să se dezmeticească. Deschise portiera, coborî precipitat, aproape că smul--se recipientul din mâna micuței, o sărută pe frunte și o împinse ușor din spate.

- Acum fugi acasă, că e frig!

- Dar aş mai sta aici, cu tine - se smiorcăi ea, dar chipul aspru al tatălui o convinse că era mai bine să plece... Mi-e frică de câini - adăugă îndepărtându-se.

Petre scoase din portbagaj o măsuță de weekend și două scaune pliante. Puse apoi sufertașul pe masă. Se așeză pe unul din scaune, astfel încât să stea cu fața la Otto.

- Pofțiți la masă, șefu! - zise satisfăcut.

Otto îl măsură nedumerit.

- Mulțumesc, dar aproape că am terminat - îi răspunse, zdră-n-gânind cu limba prin blidul metalic după ceea ce mai rămăsese din ciorba de fasole cu costiță.

Petre nu mai zise nimic. Îndepărtă capacul sufertașului, să vadă ce este înăuntru. Apoi la „Dacia” lui cea nouă. În sufertaș, câțiva cartofi fierți, două-trei linguri de spanac și două chiftele. Înghiți în sec. Asta mâncase și ieri. Acum ar fi preferat chiar și un sandviș cu untură de porc, sare și boia de ardei. Dinspre ceaunul celui alt continua să vină mirosul ademenitor de fasole cu afumături. Scoase din buzunarul de la pantaloni un briceag multifuncțional, îi desfăcu furculița minusculă și o înfipse cu ciudă într-unul din cartofi.

- Salut, Petrică! Și tu pe-aici?! Nu-mi vine să cred că domnul director stă la rând la benzină când toți șperțarii intră în față... nu este adevărat, este de-a dreptul imposibil...

Dumicatul i se opri în gât. Înghiți cu greu.

- Dar ce ai de mâncare, că mi-e și mie foame... ia te uite ce bunățuri... îți iau o chifteluță... ai scăpat ieftin, nici mie nu-mi place spanacul lui Popeye.

Nu se uită cine se opri lângă el, fiindcă vocea îi fusese îndeajuns pentru a recunoaște persoana. Privi doar mâna aceea plină de motorină și ulei ars de motor care apucă una din chiftelele din sufertaș. Nu schiță nici un fel de împotrivire, chiar dacă doar ce nu vomită.

- Dar e bună, deși e mai mult cu pâine și cartofi - zise Ștangă, mecanicul auto la care-și reparase până acum vechea „Dacie”.

- Tu cu ce treburi pe-aici?

- Eh, am un transport pentru la noapte. Sparg și eu em-bar-goul. Ce să fac, directoare, lumea nu prea mai vine la reparat rablele. Și le fac singuri, rahații. Îmi mai rotunjesc bugetul de familie. Știi - se apropie celălalt de urechea lui, am prins o filieră, un vameș a-ntăia care-și face acuma o vilă cu etaj..., ar închide ochii dacă aş duce-o peste graniță și pe mă-sa. Pe cuvânt dacă nu! Numai alaltăieri am transportat dincolo o banchetă plină ochi. O sută optzeci de litri dintr-un foc, îți dai seama? Și asta sub ochii poliției care dădea cu flagrantu’. Numai cine riscă câștigă - concluzionează Ștangă, scobindu-se printre dinți cu ungiă neagră a degetului mic. Hai că mă duc. Zău, te-am văzut și nu mi-a venit să cred că stai la coadă. Chiar nu ai pe nimeni? Îți aranjez eu când mă întorc. Sari cu ceva bun... nu, nu la mine, ci la benzinar, și totul se rezolvă. Unde-s bani, puterea crește și concurența nu sporește, ha, ha, ha! Vezi că rimează. Sună-mă acasă, sea-ra după zece, chiar și după unsprezece. Eu nu mă culc prea devreme, iar nevastă-mea ci-tește ca apucata niște cărți scrise de una Sanda sau Sandra, cum naiba o cheamă, dracu să le ia că nici de mine nu mai are timp... Hai, salut!

Celălalt se îndepărtă mestecând cu poftă ceea ce mai rămăsese din chiftea. Petre îl ur-mări cu privirea până ce ajunse Ștangă la „Ford”-ul său gri metalizat. Ce-o fi cu afirmația cum că „Numai alaltăieri am dus din-colo o banchetă plină ochi”? - așa cum afirmase acesta, nu reușea nicidecum să priceapă. „Da, da,” - își spuse într-un târziu, amintindu-și de o trecere prin vamă în interes de serviciu, când văzuse peste o sută de canistre confiscate pline ochi cu benzină, dar și ceva ce semăna cu o banchetă de mașină, făcută numai din metal. „Despre asta e vorba. Ștangă spar-ge embargoul cu bancheta. O sută optzeci de litri dintr-un foc. Dacă el plătește pentru benzină.... da, îi mai dă ceva și benzinarului... îi dă apoi vameșului... Cel puțin două sute de mărci germane la o trecere... aproape salariul meu pe o lună...” Își trecu palma peste capota strălucitoare a „Daciei”. Ștangă demară în trombă. În câteva clipe, „Ford”-ul dispără după colț. Se auzi scheunatul unui căi-ne. Apoi nu se mai auzi nimic.

- Nu mai vin aștia cu cisterna de benzină - zise trabantistul, scobindu-se în dinți cu o scobitoare albă.

- Cine știe... - îi răspunse Petre mai mult absent, cu gândul încă la bancheta metalică plină cu mărci.

Era încă nedumerit și de faptul că Ștangă oprise și nu-i spusese de ce anume o făcuse. „Probabil să mă umilească” - își zise. „Să văd că el se descurcă, iar eu stau la coada asta nenorocită.”

- Am auzit că ar fi construit ai noștri o conductă pe sub apele Dunării - spuse bărbosul posesor al unei „Dacii” verzi, staționată la vreo două mașini mai în față. Se apropiase pe nesimțite de Petre și de Otto și auzise discuția celui dintâi cu fordistul. Ținea în mână un scăunel pliant tip „pescar”. Îl desfăcu și-l așeză lângă măsura lui Petre.

Soarele se lăsa dincolo de Calea Șagului. Orașul se liniștise brusc. Un stol uriaș de ciori se întorcea mut de la groapa de gunoi de la Parța la cuiburile din Pădurea Verde. Dinspre „Prințul turcesc” răzbătu plânsul unui copil, apoi țipătul unei femei. Pomiră să latre câțiva câini. Cineva porni un radiou pus pe frecvența unui post care tocmai transmitea știri.

Otto își aprinse o țigară.

- Numai armata putea să construiască atât de rapid o conductă flexibilă pe sub Dunăre - mai spuse bărbosul. De fapt, ăștia lucrează mână în mână cu contrabandiștii.

- Păi nici nu se poate altfel - adăugă Petre. Am fost săptămâna trecută, în interes de serviciu, până într-un sat de lângă Dunăre. Am văzut cu ochii mei sonda de care s-a scris prin ziare. Are cel puțin vreo șaptezeci de metri înălțime. Se vede de la douăzeci de kilometri. Se află în grădina unui sătean, chiar pe malul Dunării. Nici nu vă vine să credeți!

- Ba, eu cred - aprobă Otto. Dar cică ar fi totuși vorba de galeria unei mine, care a fost săpată încă de pe vremea când românii căutau prin zonă aur și argint. Se întinde pe sub Dunăre până dincolo.

- Da - interveni bărbosul, dar ați auzit că vecinii ridică pe malul lor statuia contrabandistului? O chestie grozavă.

- Dați-mi și mie cinci sute, să-mi iau de mâncare - scânci un copilăș de nouă-zece ani, apărut pe neașteptate lângă ei.

Purta un sacou cenușiu, zdrențuit, cu mâncile atârându-i până la genunchi. Ochi, aidoma unor boabe necoapte de măsline, să-reau ba la fața lui Petre, ba la sufertașul de pe măsura, ba la lădița lăcuită a lui Otto.

- Iar ai venit? Nu ți-am mai dat aseară o mie de lei? - îl luă Petre la rost.

- Da, dar i-am cheltuit deja... - răspunse puștiul făcându-i cu o-chiul.

- Și eu i-am dat cinci sute alaltăseară - adăugă bărbosul. ăștia sunt și obraznici. Le întinzi un deget și-ți iau toată mâna. Hai, întinde-o la alții. Să-ți mai dea și alții.

- Dar ceva de mâncare nu-mi dați?

Bărbații se uitară unul la altul, fără să răspundă. Petre mângâie instinctiv capota mașinii. Nu se îndura să-i dea chiar resturile din sufertaș. Otto își întorsese privirea.

- Hai... hai... vezi că nu avem nimic - îl repezi bărbosul pe puști.

În clipa aceea, de sub mașini ieșiră vreo șapte-opt câini, în frun-tea cărora se afla aceeași cățea neagră, flocoasă, cu țafele atârând.

Petre luă sufertașul în care mai rămăseseră două jumătăți de car-tof și o lingură de spanac. Deșertă conținutul pe asfalt. Mărâind unul la altul, câinii se repeziră hămesiți la resturile de mâncare. După care se uitară întrebători la oameni, așteptând să li se mai dea ceva. Între timp, copilul dispăru cu tot cu lădița lui Otto.

- Marș de-aici, fir-ați ale dracului de potâi! - strigă bărbosul, aplecându-se după o bucată de beton din șosea.

Câinii o luară la sănătoasa scheunând. Se așternu iar liniștea. Otto aruncă țigara și strivi chiștocul cu piciorul.

- Credeți că mâine aduc ăștia benzină? - întrebă apoi căscând.

Se făcuse întuneric de-a binelea.

- Cine poate ști - răspunse Petre. Zice-se că rafinăriile au vândut cea mai mare parte din benzină în străinătate. Susțin că le este cu mult mai rentabil decât să ne-o vândă nouă.

- Ar trebui să aprindem focul - își dădu bărbosul cu părerea. Eu stau la casă particulară și am adus câteva lemne.

- Și eu - sări Petre. Apoi tăcu. Ceilalți nu trebuiau să știe că luase câteva scândurele de la locul său de muncă. Se ridică, se duse la port-bagaj și le scoase. Ar trebui câțiva stropi de benzină, să se aprindă imediat.

- Aduc eu - zise Otto.

Peste câteva clipe, vâlvățile luminară maidanul din stânga dru-mului și blocurile de locuințe din dreapta. O bună bucată de vreme, urmărirea tăcuți dansul dezlănțuit al flăcărilor. După ce benzina cu care stropise Otto lemnele se termină, vâlvățile se domoliră.

Din întuneric apărură două umbre. Erau doi bărbați, unul înalt și unul scund și îndesat.

- Hop și noi! - glumi careva dintre ei, punând un scăunel pliant lângă foc. Am adus cu noi câteva lădițe vechi, tocmai bune de ars. Le-am tot ținut pe balcon, în ideea să fac din ele cuibare pentru porumbei, știți, eu am crescut la sat și-mi plac porumbeii, însă nu m-a lăsat nevasta. Cum să fac eu cuibare și să țin porumbei în balcon, să deranjez vecinii și alte chestii de genul ăsta.

Zgomotul scândurelelor aruncate pe asfalt alungă liniștea. Noii-veniți se așezară lângă foc și scoaseră o sticlă de țuică.

- E din dade, de acum doi ani. Am ținut-o pentru nunta lui fiu-meu, dar a șters-o prăpăditul în Franța. I-a intrat în cap Legiunea Străină. Dar o să-l văd eu cum dă de dracu... Acolo se face armată, nu teatru de amatori... N-o s-o țin până la sfântu-ășteaptă - încheie bondocul și trase câteva înghițituri bune. După care întinse sticla prietenului său, lunganul.

- Am auzit de la nașu-meu, care e ceva mare sculă pe la Fisc - interveni acesta luând sticla - că de aia nu se găsește benzină pentru că ăștia o țin stocată până li se aprobă să-i ridice prețul.

- Asta se tot spune încă de săptămâna trecută, exact în același loc. Au trecut șase zile și tot nimic, nici o mărire de preț. Vă spun eu - spuse Otto încercând să pară foarte convingător - benzină este, dar se duce toată la vecini. Prin galeria acelei mine de aur. Pe-acolo au construit o conductă care încalcă embargoul. Credeți că americanii nu știu, că sunt atât de proști să nu se prindă de șmecherii? Ei văd din satelit tot ceea ce mișcă în zona asta. Văd până și un ac cu gămălie de la reverul sacoului meu. Nu, domnule, cu ăștia nu te joci.

- Fii serios, bătrâne - interveni bondocul. Înșiși americanii le duc vecinilor benzina. Tot embargoul ăsta e de ochii lumii. Să ne distragă atenția de la probleme mult mai importante. Pur și simplu, americanii, care oricum le-au luat-o înainte rușilor în ceea

ce privește cucerirea planetei Marte, au treburi mai importante. Embargoul a fost inventat exact pentru a le da rușilor de lucru. În acest timp, iancheii colonizează Planeta Roșie. Vă spun sigur.

Bărbații strănși în jurul focului se uită înmărmuriți la el.

- Da, iar chestia cu stația orbitală „Mir”, cu echipajele alea mixte, e tot un fel de amăgire a rușilor. Un fel de praf în ochi.

- Las-o domnule, nici chiar așa - sări Petre. Nu or fi nici alții atât de proști. Mă... lasă... ! - strigă și o luă la goană după o umbră ce reuși în cele din urmă să se facă pierdută printre blocuri. Se întoarse ținând în mână sufertașul în care-i adusese fiică-sa spanacul cu chiftele și cartofi. Era să rămân fără el... - îngăimă, punând obiectul în portbagajul mașinii sale și încuind. A fost țigănușul de acum jumătate de oră. Nu ești un pic atent și ai și rămas fără ceas, fără servietă, fără mașină... Aștia se descurcă de mici...

- Exact așa și cu americanii. Cum nu ești un pic atent, te-au și lăsat în pielea goală. Aceasta este geopolitica. Legea lui Darwin. Cel mai tare câștigă, cel mai slab dă colții - spuse bondocul și trase apoi o dușcă de țuică din sticlă.

- Totuși, sper să vină mâine benzina. De o săptămână nu am înaintat nici măcar un centimetru. Pur și simplu nici un centimetru. O să-mi încolțescă până la urmă din cauciucuri cine știe ce ierburi. Cum vin trei-patru tone, cum s-a și terminat. Cum se termină, zău că nu pot să-mi dau seama. Parcă ar fi la benzinărie o gaură neagră, pe unde se scurge toată benzina... - bolborosi Otto.

- Ehei - mormăi bărbosul. Și ce gaură neagră...

Ceilalți răsău în hohote.

- Dar... mai știi - continuă Otto, fără să ia în seamă întreruperea, poate chiar aici, la benzinăria asta se află un capăt de conductă unde dispare totul și se duce la vecini...

- Nimic nu este exclus - prinse bărbosul din zbor. Acum patru zile am văzut niște tipi ce săpau de zor chiar lângă benzinărie. Au apărut dimineața pe la vreo cinci, era încă departe de a se lumina de ziua, și s-au apucat să sape. Întii cu o macara, până au dat la o parte bucățile de beton, pe urmă cu hârlețele. Au săpat așa până pe la vreo unsprezece, după care au plecat. S-au întors a do-ua zi dimineață, tot atât de devreme, și au săpat în continuare. Pe urmă nu știu ce s-a întâmplat, fiindcă vreo două zile mi-a ținut locul cum-natul meu. A treia zi, când m-am dus, de curiozitate, să văd ce au mai făcut muncitorii, nu am mai găsit decât o parcelă de pământ proaspăt răvășit. Poate au în-gropat ceva...

- Să nu fi fost cei de la telefoane... - își dădu careva cu părerea.

- Nu, nicidecum...

- Așa este. Dacă din închisoare poți scăpa săpând tunele fără să se prindă gardienii, care gardieni sunt puși să urmărească exact astfel de treburi, cu atât mai ușor sați lângă o benzinărie fără să te urmărească nimeni - spuse bărbosul.

Focul fu iar magnetul care atrase pentru minute în șir privirile celor așezați în jurul său. Un țipăt de femeie sfâșie însă tăcerea.

- Iar își bate bețivanul nevasta - zise careva arătând spre unul dintre blocuri.

- Ar trebui castrat! - răsă bondocul.

- Dar chestia cu îngropatul m-a pus pe gânduri - mormăi Petre.

- Zău că vorbesc serios - adăugă bărbosul.

- Dacă nu ai găsit decât pământ răvășit - interveni Otto, nu poa-te fi vorba de vreo conductă. Am fi văzut mișcare. O astfel de conductă nu se pozează pe nesimțite.

- Cred că ar trebui să vedem ce anume au îngropat - se precipită individul înalt, care venise împreună cu cel mic de statură și îndesat. Eu am în portbagaj o lopată de pescar, una dintr-acelea cu care scot râme când mă duc la pescuit. Ploaia încă nu a bătut pământul, așa că vom săpa foarte ușor.

- Și dacă nu găsim nimic? - întrebă Otto.

- Măcar vom fi liniștiți că benzina ce se aduce rămâne în rezervoarele benzinăriei și avem șanse să ne umplem și noi rezervoarele.

- Totuși - interveni bărbosul, meditativ - de atâtea zile nu am înaintat nici măcar un centimetru, iar benzina de adus s-a tot adus. E drept că nu multă, însă destul pentru a ajunge și noi la rând. Dar cum vine, așa dispăre, de parcă ar intra în pământ. Eu sunt totuși convins că ăia au instalat o conductă pe sub pământ...

- Ce iese din pământ în pământ se-ntoarce - replică individul înalt, la care nu se auzi decât un „da” aprobator și un singur hohot de râs destul de anemic.

- Aveți perfectă dreptate - interveni Otto. Din cele peste o sută cincizeci de mașini înscrise pe listă, numai două au ajuns să ia alaltăieri benzină. Au adus patru tone, deci șase mii de litri împărțit la șizeci de litri în medie cât ar avea rezervoarele ar fi... câte mașini... cel puțin o sută, fiindcă nu toate au rezervoare de șizeci, ci și de patruzeci...

- Sunt și din alea cu optzeci, cu o sută optzeci...

- Adică ajungem la... banchete-rezervor... și tot nu se duc șase tone, dom-le...

Calculule le zăpăciră mințile. Focul aproape că se stinsese. Pe la ferestrele blocurilor din stânga șoselei luminile se stingeau una câte una. Lumea se pregătea de culcare.

- Nu, vă zic eu că așa este - zise Otto. Toată benzina se duce prin conducta de lângă benzinărie.

- Fii, dom-le, serios, nici nu-ți închipui câți polițiști au intrat în față.

- Chiar că regret că l-am lăsat pe cumnatul meu să-mi țină locul timp de două zile. Știam acum cu certitudine ce-au îngropat a-colo.

- Și dacă n-au îngropat nimic? - întrebă Otto, mai mult pentru el.

Ceilalți îl fixară nedumeriți. O bună bucată de vreme nu mai spu-se nimeni nimic.

- Ajut... aj... ajutor... mă omoară...! - țipă o femeie.

- Iar o bate bețivanul!
- Eu vă propun să mergem să vedem. Nu știu de ce, dar am eu o presimțire - bolborosi individul cel înalt.
- Ajutor.. mă omoară...!
Se auzi un geam spart.
- Ar trebui să o lăsăm pentru dimineață. Acum nu se vede nimic - interveni bărbosul.
- Dacă mă împingeți până acolo, putem săpa la lumina farurilor. Bateria mi-este nouă, așa că... - zise Petre. Ei, ce spuneți?
- Dar ce facem cu focul?
- Simplu - sări bondocul și se descheie la șliț.
Ceilalți i se alăturară râzând copilărește. Tăciunii sfârșiră câteva clipe, după care nu se mai auzi nimic. Oameni și mașini se scufundară în întuneric.
- Credeți c-a omorât-o? - sparse careva tăcerea.
- Hai să mergem - îi îndemnă bondocul. Sper să te putem scoate de-aici - i se adresă apoi lui Petre, arătând cu mâna spre „Dacia” cea nouă. Hei, trabantistule, împinge-ți măgăoaia mai în spate, să avem loc de manevră.
Petre urcă în mașină. La a doua manevră se strădui și reuși să iasă din coloană. Împins din spate, autoturismul prinse să ruleze cu repeziciune pe șosea. Îi aprinse farurile. Drumul era pustiu pe-un sens și ticsit de mașini pe celălalt. Stopurile, de toate formele, reflectau lumina aidoma unui imens șirag de mărgel portocalii.
- Auziți! - întrebă Otto oprindu-se.
- Ce s-auzim? - întrebă individul cel înalt.
- Sirena Poliției - răspunse bondocul.
Petre nu auzea nici un fel de sirenă. Nu auzise nici măcar ce vorbiseră cei doi mai înainte. Dar când zări în față, pe celălalt sens, lu-minile colorate, rotitoare, ale mașinii Poliției, frână brusc.
- Împingeți înapoi! - strigă deschizând portiera.
Numai că în spate nu mai era nimeni. Coborî și se căzni să urnească „Dacia” din loc. Nu reuși. Poliția era tot mai aproape. Fază lungă, fază scurtă, în semn să elibereze șoseaua. Își desfăcu larg mâinile, a neputință.
- Dă-te, mă, la o parte, n-auzi! - se răsti un polițist la el, de îndată ce mașina se opri scrâșnind dinaintea „Daciei” lui.
- Nu pot, îngăimă.
- Dă-te, mă, la o parte, paștele mă-tii! - strigă polițistul de la volan, scoțându-și capul pe geam.
Petre se căznea tot mai mult. Picături mari de sudoare îi năpădiră brusc fruntea. Deodată simți cum îi fuge mașina de sub mâini. Privi speriat în față. Doi polițiști împingeau „Dacia” ca niște apucați.
- Trage, mă, volanul spre stânga! - țipă unul.
Petre se supuse. În același moment, roata din spate, din stânga, săltă pe bordură și imediat îi urmară și celelalte trei. Vru să sară în cabină, să pună frână, însă nu apucă. „Dacia” i se blocă cu roțile din spate în căminul pentru apă rece al unuia dintre blocurile ce mărgineau la stânga șoseaua. Privi neputincios la „Renault”-ul Poliției, care se opri scrâșnind la vreo cincizeci de metri mai încolo, exact în dreptul „Trabant”-ului. Căută disperat după colegii de stat la coadă. Le văzu capetele ițindu-se pe după mașinile trase pe dreapta. Un minut mai târziu, se auzi sirena „Salvării”.
- Nu sunt..., nu sunt vinovat... nu am făcut nimic... - strigă un bărbat.
Se trânti ușa de la intrarea unui bloc. Doi polițiști ieșiră ținând de subsioară un cetățean înbrăcat doar în pijama.
- Asta o fi bețivanul ce-și bătea nevasta - auzi Petre vocea bondocului.
„Salvarea” apărură în trombă de după colțul dinspre Piața Traian. Opri în fața mașinii Poliției.
- Credeți c-a omorât-o - se auzi iar vocea bondocului.
- Cine știe - răspunse careva.
Câteva zeci de secunde mai târziu, pe aceeași ușă de bloc ieșiră doi brancadieri cărând pe targă o femeie gemând. „Renault”-ul porni în manșarier. La fel și mașina „Salvării”. Minute în șir după aceea, li se auziră sirenele în noapte.
Dezmeticit, Petre dădu roată „Daciei” sale. În mod cert, trebuia remorcată. Simțea în suflet un gol imens. Nu atât din pricina situației, aparent fără ieșire, ci din cauza moșiciei celor ce-l împinseseră până acolo și-l lăsaseră baltă chiar la apariția polițiștilor. Dar mai ciudă-i era pe sine însuși, pentru voluntaritatea de care dădu-se dovadă. De nu ar fi fost atât de curios să vadă de ce anume se săpase lângă benzinărie, acum ar fi fost foarte liniștit, la locul său, în coloana de autoturisme.
- Hai să-l scoatem de-acolo - răzbătu până la el șușotitul bon-docului.
- Absolut normal - aprobă vocea baritonală a individului înalt și slab.
„La dracu să vă ia!” - exclamă Petre în sinea lui, înfuriat mai mult pe propria slăbiciune decât pe ceilalți.
- Asta e șosea, fir-ar mama lor a dracului de arhitecți pupători în fund...! - înjură Otto.
- Nu sunt ei de vină - sări bondocul. Sistemul a fost de vină. Și ei au fost puși să facă un asemenea drum...
- Puteau să spună „nu” - răbufni cel înalt, întreprându-se spre mașina lui Petre.
- Atunci putem spune că suntem toți de vină pentru drumurile astea pe care nu pot trece două autoturisme unul pe lângă altul. Noi am fost sistemul - mormăi careva, fără ca Petre să-i poată recunoaște vocea.
- Ce rost mai are să discutăm - interveni bondocul, împăciuitor. Betonul s-a întărit. Avem pământ pentru agricultură, dar nu avem agri-ultori, asta e.
Ajunseră lângă Petre. Dădură și ei o dată roată „Daciei”, țăfâind care mai de care.
- Suntem prea puțini s-o săltăm din spate. Apoi mai trebuie împinsă ori trasă - decretă Otto.
- Să încercăm, totuși, că e mai goală de-un rezervor, nu-i așa? - răsă cel înalt.
Răseră cu toții. Mai puțin Petre, neliniștit că a doua zi va vedea toate îndoiturile și zgârieturile caroseriei. Un accident și mai stupid nici că se mai putea.

- Unu, doi, trei și....
- Acum împingeți... ține volan dreapta... așa... gata, am scăpat. Urcă și ține tot înainte...
Petre abia mai apucă să sară în cabină și să îndrepte volanul. Pentru o clipă avu senzația că va intra în mașina din față, însă de data aceasta norocul ținu cu el. Nu mai apucase să le spună că renunță, că nu-l mai interesează ce anume fusese îngropat sau dezgropat lângă benzinărie. Nu dură nici un minut și ajunseră în fața hardughiei de ta-blă unde jucau benzinarii poker ori șeptic american. Dinaintea lor, în lumina farurilor „Daciei” lui Petre, câțiva bărbați cu răngi de fier și ciomege în mâini.

- Voi, încotro? Vreți să intrați în față? - se burzului un individ la vreun metru nouăzeci înălțime și vreo sută de kilograme.
Preț de o fracțiune de secundă, nu știură ce să-i răspundă.
- Vrem să vedem ce-au ascuns în groapă! - bolborosi bondocul, arătând cu mâna undeva lângă benzinărie.
- Ce s-astupe, dom'le, las' că știm noi trucurile astea. Le-a învățat pe de rost de când putrezim pe-aici - tună vocea cuiva.
Și voi cu enbargou', a? Nu vă mai satură Cel de Sus, a? Credeți că noi,ăștia din față nu știm că cisterna oprește la voi, la capătul cozii, a? Iar la noi nu mai ajunge nimic...
- De asta am și avut benzină să ajungem cu mașina asta până aici - răspunse bondocul în doi peri.
- Să nu fim copii - interveni Otto. Aici, lângă benzinărie, a fost instalată o conductă secretă, prin care se duce toată benzina - sfârși el pe un ton ferm, care nu mai suporta nici un fel de contradicție.
Și, într-adevăr, șovăielile celor ce se postaseră în mijlocul drumului părăură a se fi risipit.
- Da, au săpat. Inclusiv ieri.
- Păi... atunci să vedem ce este. Dar de ce ați adus rabla asta până aici? - întrebă tipul cel solid.
- E nouă - mormăi Petre.
- S-avem lumină când săpăm.
Trecură pe lângă pompele de benzină, scufundate și ele în beznă.
Otto înfipse cu sete cazmaua în pământ. Lama acesteia străbătu ușor primii zece centimetri, apoi se opri în ceva elastic.
- Am dat de ceva! - strigă Otto, bucuros.
- E ud... de ce-o fi ud... te pomeni că e de la benzină... - bolborosi bondocul ducând palma plină cu pământ la nas. Nu, nu e benzină...
- O fi de la câinii ăia mulți care se tot plimbă pe-aici - zise careva, dând semnalul la o partidă de răs. Numai că nu râse nimeni.
Individul cel înalt îi smulse lui Otto lopățica din mână și o roti deasupra capului.
- Să nu pierdem timpul - zise și imediat înfipse unealta în pământul afănat.
Lama pătrunse foarte ușor primii zece centimetri, apoi se opri iar în ceva tare.
- Asta este! - exclamă Otto. Conducta!
- Nu e nici o conductă, nu vă amăgiți - spuse careva din cei care se precipitaseră mai adineaori în fața mașinii lui Petre.
- Dar de unde știți dumneavoastră că nu este nici o conductă? - îl întrebă Otto.
- Păi știu foarte bine - i se răspunse.
Lunganul continuă să dea țărâna la o parte. În fundul gropii nu se vedea nimic, însă metalul cazmalei se oprea în același material care opunea rezistență la săpat în adâncime.
- Trăgeți-vă din calea farurilor! - ceru bondocul. Să vedem de-spre ce naiba este vorba.
- Pare-se că este un cauciuc de mașină - concluzionă Petre pipăind ceva la fundul gropii și puțin lipsi să nu-i taie lunganul degetele. Da, este un cauciuc.
Lunganul pipăi și el.
- V-am spus eu că nu este nici o conductă.
- Sapă jumătate de metru mai încolo - îl îndemnă Petre pe lungan. Așa, acolo, exact acolo!
Lunganul izbi icnind. Cazmaua pătrunse adânc în pământul afănat, fără a se mai opri în nimica tare. O scoase și izbi din nou, la o palmă mai încolo. Câțiva centimetri lama păru că intră-n gol, însă când toți crezură că nu-i va mai sta nimic în cale, aceasta se opri. La fel a doua, a treia și a patra oară.
- Alt cauciuc - zise Petre dezamăgit, privind la cei strânși în jurul celei de a doua gropi
Într-adevăr, nu era decât un al doilea cauciuc.
- Dar ce sunt astea? - întrebă Otto pipăind cu palma suprafața aparent netedă a cauciucului.
Careva aprinse o brichetă. Din anvelopă ieșeau o mulțime de firicele fragile, albe la bază, cu doi-trei noduli spre vârf.
- Ce să fie, sunt sârmele scheletului, asta este!
- Nu, nu... seamănă mai mult cu niște plante - se burzului Otto încercând să rupă unul, însă ceea ce părea un fir se întinse fiind parcă de gumă.
- Sunt bavurile de la turnarea anvelopei - spuse cel cu alură herculeană, sprijinit în ranga pe care încă o mai ținea în mână.
- Bavuri cu frunze?! - îl repezi Otto. Uite! - flutură el din degete.
- Nu se vede nimic - bombăni lunganul. Dă să văd!
- O fi vreun bob de fasole răsărit în praful prins în cutele anvelopei, nimic altceva...
- Ia priviți! - exclamă bondocul.
Ținea flacăra unei brichete aproape de fundul gropii și dădea cu grijă la o parte pământul de pe anvelopă. Ieșeau la iveală tot mai multe plante, nu mai înalte de zece-doisprezece centimetri, însă cu două-frunzulițe bine dezvoltate în vârf. Secunde în șir, nu mai spuse nimeni nimic, fiecare încercând să ajungă să rupă măcar unul din firele fragede răsărite direct din cauciuc.
- Nu, nu vă mai atingeți de ele! - strigă lunganul. Nu vă mai atin-geți că este păcat... Nu, vă rog foarte mult nu vă mai atingeți... este o minune a naturii... aceștia sunt... sunt arbori de cauciuc...

Pe lângă ei trecu un alai de câini. În frunte, aceeași cățea neagră, lăptoasă, cu țâțele atârând. În urma ei, nouă-zece maidanezi, de toate rasele și mărimile, cu boturile larg deschise. Parcă râzând.

Mărirea și decăderea genialului poet Țițu

Se făcea că el, Țițu, stătea agățat de-un zmeu uriaș, făcut din hârtie albastră, de învelit caietele de școală și de pus în geam, să nu intre soarele în casă. De picioare avea legată o sfoară, iar la celălalt capăt al sforii se afla Bică, milițianul satului. Acesta ba trăgea de sfoară, ba-i dădea drumul și o forță nevăzută se părea că-l absoarbe pe bietul Țițu spre înaltul unui cer negru, nedefinit. Îi venea să strige la milițian, să-l lase în pace, că el, Țițu, n-a furat de la gospodăria agricolă colectivă nici măcar o pânusă de porumb.

Nu-i vedea lui Bică fața, dar era convins că nu putea fi altcineva decât Bică. Deodată simți cum smucește plutonierul de sfoară și atunci Țițu se simți eliberat. Nu-și dădea seama dacă sfoara se rupsesse ori celălalt îi dăduse efectiv drumul, însă era convins că pământul de sub el se îndepărta vertiginos. „Nu-mi da drumuuuul!”, strigă el la milițian. Dar acesta râdea cu gura până la urechi și lui, lui Țițu, chiar chiar i se păru că simte stropi mărunți de salivă udându-i obraji. Îl înjură pe Bică de mamă. „Grijiania mă-ti de pramatie!”, îi răspunse Bică și atunci lui Țițu i se urcă stomacul în gât de spaimă: el, Țițu, tocmai cădea. Se trezi gemând. Auzi cotcodăcitură speriată al unei cloști, pusă pe ouă într-un coș chiar alături, în șpais. Prin întunericul clisos reuși să distingă geamul și se ridică în șezut. Apoi în picioare. Se apropie băjbâind de comutator. Șterse de câteva ori peretele și, după câteva încercări ratate, reuși să-l dibuie. Odaia se umplu dureros de brusc de lumina albă a becului din tavan. Țițu deschise ușa de la șpais. Cloșca cotcodăcea și mai tare.

- Taci, dracului, să nu spargi ouăle!

Pipăi în spatele unui dulap vechi de haine, în care nu mai erau nici haine, nici murături, ci doar borcane goale, pe care nevastă-sa nu apucase să le mai ia după partajul averii. Trase de acolo un sul de hârtie albastră, din care voia să facă un zmeu mare. Încrămeni. Unul din capetele sulului era ferfelniță. Privi mai atent. O gaură considerabilă se căsca și pe la jumătate. Pe peretele dinspre curte, o șuncă uscată. Roasă și aceasta. Auzi câteva chițcăituri. Dădu la o parte un vas pentru untură, îndărătul căruia se găseau câțiva saci de iută. Acolo, într-un pumn de bucățele de hârtie albastră, câțiva șoricea rozalii, cu ochii închiși, târându-se unul peste altul.

Țițu își puse mâna la gură. Privi la sulul de hârtie, apoi din nou la cuibul de șoareci. Strânse din dinți. Oftă din rărunchi. El nu va mai apuca să zboare peste Mureș cu zmeul. Și abia ce reușise să facă rost de hârtia asta albastră, că era mai tare decât cea de la magazinul Icei, folosită pentru împachetatul untului de balenă sau a marmeladei. Pe tot sulul dăduse câteva duzini de ouă clasa întâi. Și acum... Oftă iar.

Ieși până în coridor.

- Hai, fir-ai tu al naibii de mât puturos!

Pisioiul, trezit din somn de pe bucata de rogojină din fața intrării, se arcui și căsca. Țițu îl trase cu piciorul în coridor. Acesta micună stins și porni să se gudure languros pe lângă picioarele lui. Un nou șut și bietul animal rămase închis în șpais, alături de cloșcă și șoricea.

***

Dimineața, se trezi buimac. O stare aproape ca de mahmureală. Încă în izmene, luă din șpais bucata de șuncă de pe policioară, înlătură bucata începută de șoareci, după care-și tăie și sieși o felie. Încă o jumătate de ceapă, o felie mare de pâine și micul dejun fu înfulecat cu poftă. O cană mare de apă, îmbrăcatul, spălatul pe față cu apă din ciubărul de sub streășină și Țițu era apt pentru o nouă zi de tăvăleală, cum îi plăcea lui să spună. Adică de muncă pe rupte. Luă din magazie un hârleț, un topor și-un târnăcop, după care ieși pe uliță. Privi înciudat la șirul de salcâmi bătrâni. Pe de altă parte, însă, se bucura că va avea lemne bune pentru foc, mult mai bune decât amărătele de paie ori tuleie de porumb care-i amărau zilele din toamnă până-n primăvară. Dar îl bucura și mai mult gândul că, după ce va planta cei douăzeci de puiți de prun, în câțiva ani va avea prune pentru țuică.

Nici nu apucă să doboare primul salcâm când auzi soneria unei biciclete. În dreptul său opri Grăvilă Poștaru, cu tolba sa plină de ziare și scrisori.

- Ce faci, Țițule, tată? Sănătos, a? – îl întrebă acesta chinându-se să-și găsească echilibrul. Dar ce naiba faci? Tai copacii?

- Rachiul de acasă nu se poate uita. Gustul și mirosul lui te urmăresc până și dincolo de moarte! – răspunse Țițu, apăsător.

- De unde știi? – îl întrebă Grăvilă, mijindu-și ochii.

- Mi-a spus moșu meu, Mitru.

- Da moșu' tău îi mort înainte să te fi născut tu! – îl luă poștașul în târbacă.

- Auzi – se apropie Țițu de el, când îl visez aproape în fiecare noapte și-mi spune că ar bea o răchie ca la noi, crezi că este o invenție de-a mea? Nu, Grăvilă, înseamnă că...

- Înseamnă că tu vorbești cu morții – răsă celălalt, cu gura până la urechi.

- Zău, dacă-ți spun...

- Da hai să-ți zic eu una care-i adevărată. Poți s-o-nțrebi și pe baba Sida, că a fost și ea la drumul de piatră. Or adus grănicerii niște magneți mari, cât roata de la tractorul „UTB” din spate. Erau puși pe niște remorci cu două roți, așa cum sunt popotele mobile, că știi și tu, că doar ai făcut armata...

- Da, știu, am văzut și eu...

- Ce! Magneții?

Țițu se făcu a nu fi auzit ultima întrebare, însă răspunse iute cu un „da” apăsător.

Grăvilă se apropie de Țițu, mai să-l dărâme. Nu vedeau niciunul că înspre ei venea, șontâc-șontâc, baba Zorca, vecina lui

Țițu.

- Asta am vrut să-ți zic. Au vrut unii să fugă peste graniță, peste Mureș, cu zmeele. Atunci s-au pus grănicerii pe ei.

- Or tras? – sări Țițu.

Nu. Au pus magneții în funcțiune. Știi cum veneau ăia înapoi, în contra vântului? Ca mâții legați cu ață. Unul câte unul.

- Da’ cine să fi fost, că n-am auzit până acum? – se miră Țițu, surprins. Mă, Grăvilă, tu-mi vinzi prune verzi, luate-ar naiba de șmecher!

- Țițule, copilul lu’ tati, noi doi nu ne cunoaștem de ieri, de alaltăieri. Ții minte că am fost odată și colegi de bancă...

- Da – mormăi Țițu, aducându-și aminte de ghionturile pe care le primise atunci de la Grăvilă.

- Da’ știi ce-o pățit unul dintre ăia? Nu l-au putut atrage cu magnetul fiindcă nu avea blacheuri la papuci. Când s-a dus la Heteș să-i bată niște blacheuri, ăla tocmai și-a făcut cu ciocanul un deget chisăliță. Așa că a fost musai să-și pună tenișii albi, de duminică. Știi, din ăia chinezești, de la librărie...

Baba Zorca se opri în dreptul lor. Scutura din cap ca o apucată. Prea Milostivul o pricopsise cu un Alzheimer păcătos.

- Ei, p-ăsta...

- Da’ cine să fi fost? – îl întrerupse Țițu, gânditor.

- Nu știu, asta n-am aflat.

- Da’ restul cine ți-a spus?

Celălalt nu răspunse imediat. Încălecă din nou bicicleta, după care aranjă mai bine tolba cu ziare și scrisori de pe portbagaj.

- Știi tu cine – șopti, făcându-i semn cu ochiul.

- Șeful de p...

- Taci, mă... Și cum îți spuneam, p-ăsta nu l-au putut trage până la malul nostru, de partea noastră de graniță. Da’ i-au încetinit zborul. Și știi de ce? Avea o gaică de metal la șliț...

- Bată-vă Dumnezeu să vă bată că numa la muieri vi-i gândul! – îi blestemă baba Zorca și o luă din loc, dând și mai iute din cap.

- Și ce s-a întâmplat după aia? – întrebă Țițu, extrem de curios.

- Chiar atunci s-a mai domolit vântul ce bătea atunci dinspre sârbi și bietul om s-a prăbușit cu tot cu zmeu în Mureș și s-a înecat – oftă poștașul.

- Săracul! Înseamnă că n-a fost din sat. Dacă s-a înecat, se oprea în grătarele de la Seghedin...

- Mă duc, mă, Țițule, că mai am multe de împărțit... Da... vezi, să nu spui la nimeni ce ți-am spus că mă-mpușcă ăia, grănicerii... O, era să uit,... ai o scrisoare...

Grăvilă Poștaru scotoci îndelung prin tolba, scoase de acolo un plic albastru și i-l întinse lui Țițu. Preț de câteva secunde, celălalt se holbă la ea ca blocat. Bucata de hârtie avea culoarea albastră și tot ce era albastru venea de la Miliție. Cel puțin așa credea el. Întinse încet palma și aproape că o smulse dintre degetele poștașului. Grăvilă încălecă pe bicicletă și se duse. Țițu privi îndelung în urma lui. Apoi își strânse uneltele, mai călcă de câteva ori în jurul salcâmului abia doborât și intră în curte, cu scrisoarea la piept.

- Du-te mă dracului de mâț! – șuieră la pisica ce tocmai ieșise din șpais, lingându-se pe bot.

După ce dădu cu piciorul în pisica ce i se gudura la picioare, puse zăvorul, apoi se duse pe coridor și se prăbuși pe o canapea veche, din nuiele împletite. Privi iar bucățica de hârtie vânăță. Degetele îi tremurau ușor. Pe plic scria cu litere de-o șchioapă: „Pt. Țițu”. Nici o semnătură, nimic. Rupse cu grijă plicul și scoase coala albă de hârtie. O despătură încet-încet, ca pe un loz în plic. „Tovarășului Țițu...” „La dracu! – exclamă el în gând. Asta nu-i de la Miliție. Țștia nu mi-ar fi scris pe numele de poreclă.” Citi mai departe. „Sunteți invitat a lua parte la întâlnirea cu tov. Bandu, marele poet al Raionului nostru, propus recent pentru marele premiu de Stat pentru Literatură. Cu acest prilej va fi lansată culegerea de versuri «Spicul din spic», un extraordinar elogiu adus oamenilor simplii, făuritori ai socialismului de la sate și a bunăstării poporului nostru harnic și muncitor. Întâlnirea va avea loc la căminul Cultural din localitatea noastră, în ziua de 15 septembrie, de la orele 17,00 fix. Trăiască clasa muncitoare!”

Țițu simți că ia foc. Începu să se întindă pe canapea. Întâi își puse un picior, apoi, se puse pe-o rână, după care își ridică și celălalt picior. Simțea că plutește. El, Țițu, grăjdarul Bicăriei, el care întreaga zi este slujbaș la un armăsar Nonius, la trei vieri Alb de Banat și la un taur Bălțata Românească, el este invitat la... „nu știu ce” de la Căminul Cultural. Atunci sări și pisoiful alături de el și porni să toarcă.

- Du-te, mă, dracului de mâț, tu știi...

Îl aruncă jos. Privirea-i căzu pe chipul pozat al neveste-si, agățat de unul din stâlpii coridorului. Se ridică în coate. Apoi în șezut. Pe urmă se ridică de tot de pe canapea, fluturând cu scrisoarea dinaintea portretului alb-negru al femeii.

- Mă, dracu te-o pus să mă lași, că acum te duceam și pe tine la Cămin să-l vezi pe tov Bandu. Vezi tu cine mi-s io mă, ha?

Femeia nu-i răspunse. Se mulțumea să-l privească zâmbind șters, parcă în batjocură. Țițu coborî în curte în pași de dans. Pisica, după el. Deodată, Țițu se opri trăsnit. Pisica nu era nicidecum motanul său, Corci vârgatul. Nu era decât Roxana, tot vârgată, o pisică de prin vecini. Alergă spre șpais. Un cărâit de găină. Era cloșca dintre cele două coșuri de nuiele puse unul peste altul.

Apoi un chițcăit de șoareci. Privi în jur. Pe urmă pe dulapul plin cu brocane goale. Pe dulap, motanul său vărgat. Era rece și țepăn. Alături de acesta, o bucată de slănină rozalie. Găsise momeala otrăvită pentru rozătoare...

Se duse la Răcanu, câinele său „de vaci”, o javră de talie mijlocie, cu părul negru, creț, legată lângă o cupă de tului. De bucurie, Răcanu îl umplu pe față de bale. Iar când nu mai simți cureaua de la gât, o zbughi drept pe uliță, pe poarta lăsată deschisă.

- Mă, dobitocule...! – mai apucă Țițu să fluture scrisoarea albastră. M-a invitat tov Bandu, mă...!

***

Când se trezi a doua zi dimineață, găsi scrisoarea cu tov Bandu sub el, mototolită, aproape ruptă. De fapt, îl trezise goarna de alamă a lui Biboanță Țiganu, hingherul jumătății de sat în care trăia Țițu. Tot în izmene, așa cum dormise, Țițu își puse dinainte un șorț albastru, din pânză de doc. Se repezi în cămară, luă de pe o poliță bucată de șuncă începută de șoareci și alergă în stradă. Doar ce nu dădu nas în nas cu hingherul.

- Na ho! – strigă acesta, făcându-și semnul crucii.

- N-am vrut să te sperii, mormăi Țițu în loc de bună dimineața. Mă, Biboanță, ce zici tu dacă mi-o murit mârțanu'? Așa-i că nu-i mare bai?

Țiganului îi sticliră ochii. Mai cu seamă că Țițu își ținea mâinile în buzunarul cel mare de la piept al șorțului și acolo putea să fie plata pentru căratul motanului mort.

- La dracu, de ce să fie mare bai? Îți aduc io zece pui de mât, Țițule... Zece.

- Morți, ha? – îl zgândări celălalt, hâtru. Știi tu ce am în buzunar, mă, Biboanță?

- Clisă...

- Dar pe lângă clisă? Ha? Nu știi? Am o scrisoare, mă.

- Vânăță... – sări hingherul.

- Ce...?

Țițu se uita blocat la tuciuriu.

- Și tu... ai primit?

- Da, da' nu cred că-i a bună. Cred că mă cheamă la Miliție – băjbăi Biboanță, vizibil crispat. Să știi că io n-am făcut nimic, io-s un țăgan cinstit, io nu fur, să-mi sară ochii dacă te mint. Da', să-mi sară ochii dacă te mint... Uite-o – zise și scoase un plic albastru.

Țițu i-l smulse. Scoase foaia albă și o despături tremurând. „Sunteți invitat a lua parte la întâlnirea cu tov...”. Se opri din citit și se uită încrunțat la Biboanță.

- Ai belit-o, Biboanță, ai belit-o... E de la Miliție, mă... – zise, se întoarse brusc pe călcăie și intră valvârtej în curte.

- Da' cu mâțu' ăla mort cum rămâne, mă? – auzi în urmă. Încuie poarta și intră în casă furios. Și până a doua zi dimineață nici nu mai ieși în stradă.

***

Primul lucru pe care-l văzu de cum păși pe uliță fu albul pomilor proaspăt văruiți de prin vecini. Iar el nici măcar nu-și dusesese înăuntru salcâmul tăiat cu o zi în urmă. Încă-i mai stăruia în minte faptul că la întâlnirea cu tov Bandu fusese invitat și Biboanță. Se îndreptă spre nevasta lui Cap de Pomană, aflată la câteva case mai încolo. Era furios că el nu aflase că trebuie să văruiască pomii, de sărbătoare.

- I s-o spart lu' Pișta Dubași duba. S-o pus beat cu curu' pe dubă și i s-o spart. N-or mai avut cum să ne anunțe. Io am tot bătut așeară la tine-n poartă, da' n-ai răspuns.

- Da' de ce-ai bătut? – întrebă Țițu.

- C-o să vină după-amiază un om mare...

- Ai primit și tu...? – sări Țițu.

- Ce să primesc?

- Scrisoare?

- Ce scrisoare? – se aprinse femeia.

- Păi... cu tov Bandu?

Nevasta lui Cap de Pomană se cruci.

- Măăă, da' io nu mi-s așa de mare să-mi scrie mie Bandu... Da' ție ce ț-o scris?

- Da, da... mormăi Țițu și se îndepărtă, pipăind scrisoarea de la piept.

Cu greu trecu dimineața. Pe urmă și prânzul. Țițu își pregăti bicicleta de damă. Rămăsese cu bicicleta de damă, fiindcă, după divorț, din grabă să plece de la el, fosta nevastă luase din greșeală bicicleta bărbătească a lui. Și nici nu i-a mai cerut-o înapoi. Reuși cu chiu, cu vai să găurească apărătoarea din față cu un cui. În gaură puse un șurub, iar prins de șurub, un arc răsucit din sârmă de legat baloții. Dintr-o cravată de pionier, rătăcită la el nici acum nu știa cum și de unde, tăie un steag triunghiular micuț, pe care-l cusu și-l puse pe arc. Așa văzuse că avea și Paia Șcătulă. Când mergea Paia cu bicicleta prin sat, arcul se balansa în toate direcțiile și flutura grozav de frumos steagul roșu. Acum avea și el un steguleț roșu ca sângele. Poate-l va vedea tov Bandu și-l va felicita pentru idee. Împleti între spițe câteva fășii de hartie creponată de diferite culori. Iar când se făcu ora 16,00 fix, își trase pe el helanca albă, de silon. Se uită îndelung în oglindă. Se duse în soba mare, cea dinspre uliță, deschise vechiul dulap al bunicului și scoase de-acolo o pălărie neagră, cu panglică de mătase, tot neagră. Își făcu o cruce mare. Era pălăria bunicului. Uitaseră să-l înmormânteze

cu tot cu acoperământul de cap și acesta rămăsese acasă. N-a mai vrut nimeni să vină de la cimitir și să-i ia pălăria până nu da popa dispoziție să se bată capacul sicriului în cuie.

Pălăria-i stătea grozav și acest lucru îl bucură. „Dar cum dracu să primească și Biboanță Țiganu invitație?”, îl fulgeră un gând nenorocit. „A furat-o!”, se liniști tot el. Scoase sticluța cu spirt din sertarul unui armoar ros de carii. Îi desfăcu cu grijă căpăcelul. Puse în palmă câțiva stropi și-și dădu pe față. Mirosea bine... Trase o dușcă, strâmbându-se.

***

În gară așteapta fanfara lui Vundăr Neamțul. În centru, un ringhișpil și o grămadă de copii. Babe cu năframe negre. De tarabe cu nimicuri, nici pomeneală. Țițu auzi până la urmă că le interzisese milițianul. Cică nu voia să aibă probleme. A permis însă instalarea unui cort plin cu borcane, cu tot felul de ciudățenii în ele.

- Mă, cât spirt aici! – se mira lumea.

- Păi de știam nu mai aruncam alaltăieri cățeei. Unul a avut trei ochi, din care unul după urechea stângă – zise careva, mucalit.

- Eu le-o aduceam pe soacră-mea, dacă n-ar fi dat ortu popii acum trei săptămâni. Că i-o crescut barba ca la moș Velea: de-o palmă – îi ținu un altul isonul, holbându-se la cilindrii de sticlă, plini cu un lichid gălbui.

Țițu nu spunea nimic. Era fericit că nu-l văzuse pe niciunde pe Biboanță Țiganu.

- Hai, toată lumea la Căminul Cultural! – se auzi vocea ca de tunet a milițianului.

Țițu își scoase ceasul din buzunar: mai erau zece minute și trebuia să înceapă întâlnirea cu tov Bandu. Se precipită, se împinse, dădu câteva ghionturi și reuși să ajungă în rândul al doilea de scaune, la doi pași de scenă. Rândul întâi era gol, însă acolo nu-l lăsă secretarul de la Sfatul popular. Cică era rezervat pentru ai mari. Încet-încet, sala se umplu de oameni. Pe pereți și pe tavan fălfăiau panglici colorate. Se făcu repede cald. Mirosea a transpirație. Câțiva bărbați deschiseră geamurile. Trecu aproape jumătate de ceas și întâlnirea încă nu începea. Gălăgia devenea tot mai mare. Și, deodată, în sală se făcu liniște. Țițu își întoarse capul. Nu se întâmpla nimic. Și-n acel moment în ușă se ivi silueta inconfundabilă a lui Biboanță Țiganul. Țițu doar ce nu înjură. Se liniști rapid. În spatele lui Biboanță se ivi Bică, milițianul. Țițu văzu cum dispar amândoi. Și-n locul lor apărură un ins înalt, cu o pălărie maro pe cap, cu mustăți...

- Tov Bandu... – murmură Țițu.

Lumea porni să bată din palme. Da, era tov Bandu. Acesta se apropie de scenă, urcă cele trei trepte de scândură și se așeză la masa roșie, alături de secretarul de partid, de secretarul de la sfat și de profesorul de matematică, mare poet de țară. Lui Țițu i se umeziră ochii. Apoi nu mai văzu decât o pată de lumină difuză. Își scoase batista.

- Stai jos, Țițule, că nu vedem nimic – strigă cineva din spate și Țițu simți o mână grea pe umăr.

Întâi vorbi secretarul de partid. Cum că satul este onorat de vizita lui tov Bandu, marele poet al Raionului. Apoi vorbi Leana, de la Pomicultură. Apoi Mircu, președintele G.A.C.-ului. Profesorul de matematică vorbi însă cel mai mult. Îl compară pe tov Bandu cu însăși matematica, cu Thales din Milet, cu Pitagora... Țițu începu să caște. Lumea în jur fremătă.

- Și acum, va recita din poeziile sale de neasemuită frumusețe tov Bandu – rupse secretarul de partid pisica-n două.

Tăcere. Lumea din sală amuți. Abia se mai auzeau respirațiile. Se făcuse și mai cald. Tov Bandu își lepădă pălăria și o așeză pe masa acoperită cu pânză roșie. După care se ridică, își dresă glasul, bău o jumătate de pahar de apă, privi îndelung în sală, scoase de la buzunarul de la piept al sacoului un sul de hârtie și începu să recite. După fiecare poezie, la semnul secretarului de partid, lumea aplauda frenetic.

- „Căci Partidul, soare de lumină

Fără de apus și fără de hodină

Spre nalturi fâlnic mărșăluiește...- încheie tov Bandu.

Încă o serie de aplauze. Cineva strigă „bis”. I se alăturară și alții.

- Dragi... dragi... nu mulțumesc, e timpul să recite și reprezentanții dumneavoastră – se împotrivi tov Bandu.

Sala amuți.

- Da, știu că există și aici o mulțime de talente. Satul nostru este un izvor nesecat pe veci de talente latente ... – spuse tov Bandu.

Oamenii se uitau unii la alții, dând din umeri. Nu avea nimeni curajul să spună că în satul lor nu există poeți.

- Hai, hai...! – îi zori și secretarul de partid.

- Hai, Țițu, spune și tu ceva! – auzi Țițu din spate vocea baritonă a lui Bică.

Sângele parcă-i înghețase în vene. Nu avea curajul nici să se întoarcă, nici să scoată vreun cuvânt.

- Hai, Țițule! – strigară și câțiva săteni.

Țițu țâșni din scaun ca o rachetă „Vostok”. Secunde întregi se chinu să deschidă gura. Simțea ochii lui tov Bandu ațintiți asupra sa. Își scoase batista și se șterse pe față. Își simțea capul în flăcări. Se așeză moale ca o cârpă.

- Țițu, drepti! – îi șuieră Bică aproape de ureche.

Se ridică din nou. Își trase gulerul de la helancă. Apoi luă o mină de om foarte serios, își dresă glasul, așa cum îl văzuse și pe tov Bandu, și începu:

- „Pagu-mi p...a-n Baba Giula

C-o mâncat tătă păsula,

Păsula s-o strâcat

Și baba s-o constâpat!”

În sală, tăcere. Nu aplaudă nimeni. Atunci, dintr-o dată, tov Bandu bătui din palme. Câțiva îl imitară anemic. Câteva râsete înfundate.

- Constat existența unui filon extrem de autentic și de expresiv în poezia tovarășului... mă scuzați, nu am reținut cum vă numiți...

Țițu se însenină brusc.

- Da p-asta o știți: „Au Doamne Păvăluț, io-s beteagă tu mă f...?”

- Gata, nemernicule! Ieși afară, nenorocitul, chiabur împutit, dușman al clasei muncitoare! Afară! – urlă secretarul de partid.

Mult timp după aceea, Țițu încercă să-și explice ce anume a urmat. Tot ceea ce mai reținea e că Bică l-a scos nu în stradă, ci în curtea Căminului Cultural. Și bastonul acela pe care nu l-a văzut niciodată atât de aproape. Și mult, mult întuneric. Și un zbor îndelung, deasupra norilor. Fără zmeu.

Un tramvai cu roți de gumă

Bandriș zăcea în pat pe spate, cu ochii larg deschiși. O lacrimă apărută din senin deveni deranjantă de două ori: o dată pentru că Bandriș se descoperi pe sine însuși a fi, de fapt, un mare sentimental, iar pe de altă parte fiindcă ochiul drept îi era acum umed și nu putea urmări pe albul abia ghicit al peretelui de lângă pat jocul umbrelor unor frunze din liliacul de lângă geam. Își apropie dosul palmei de obraz și se șterse. Mâna îi puțea a pește. Strâmbă din nas. Uitase să se spele cu săpun și acuma-i era tare greu să se mai scoale. Fusese toată ziua la pescuit și nu prinsese nimic, absolut nimic, ceea ce nu i se întâmplase de multă vreme. Își lipi palma stângă de perete. Apoi se întoarse pe-o parte, își puse o pernă micuță peste ureche și jumătatea de față întoarsă spre tavan și încercă să adoarmă. Zadarnic. Acum nu mai auzea lătratul înfundat al câinelui său, Piți, ci bătăile ca de ceasornic ale propriei sale inimi. Fiecare bătaie părea a fi un bubuit de tun. Numai că nu zgomotele, cântatul cocoșului, lătratul lui Piți sau bătăile inimii erau cele care nu-l lăsau să doarmă, ci o imagine, o imagine banală, de vagon de tramvai galben, cu roți de gumă, care, oricum și-n orice parte se întorcea, îi ajungea tot dinaintea ochilor.

De fapt, Bandriș se culcase furios. Nici măcar nu gustase din papricașul făcut la amiază de nevastă-sa, Filomela, o moldoveancă de prin părțile Iașului pripășită în sat, care lucra în schimbul de noapte la o fabrică de împletit sârme colorate pentru mașini americane, în orașul din apropiere. Pur și simplu, după ce venise acasă de la pescuit, aruncase plasa și undițele în gura podului, bău o cană de apă și se puse în pat. Ceea ce-i spusese vecinul Gaia l-a întors pe dos: traseul tramvaiului între Țigănia Românească și Țigănia Nemțească avea să fie prin cartierul Hibl, prin ulița unde locuia Bismark, ultimul neamț rămas în sat, ceilalți plecând care pe unde apucase. Așadar, el a fost pur și simplu mințit de primar atunci când acesta i-a promis că se va ține cont de propunerea lui și anume că traseul între cele două Țigăanii să treacă și pe strada sa din cartierul Satu Nou. De fapt, gândea el, era traseul cel mai bun, chiar dacă drumul nu era nici măcar pietruit și pe vreme de ploaie tramvaiul putea să rămână înțepenit în noroiul de pe uliță. Dar, după cum spunea, traseul propus de el era un compromis: tramvaiul nu avea să circule nici pe Ulița Mare, nici pe Ulița Lungă și împăca astfel pe toată lumea. Se și văzuse în vagon, mergând sau venind de la pescuit, cu plasa de un leu plină cu pește din balta lui Liupco. Și, brusc, primarul schimbă traseul după cum vruseseră creierii lui, exclamase Bandriș. Mai mult decât atât, la tramvai vor fi folosiți caii lui Bismark, doi cai Nonius negri, bătrâni și costelivi, iar birjar va fi nimeni altul decât Credli Țiganu, un ins măruntel, care nu avea nimic de-a face cu țiganii, dar i se spunea astfel fiind pipiriu și negru ca tăciunele. „Adică cum, cu ce-i mai bun Credli decât mine sau decât tine?”, l-a întrebat el pe vecinul Gaia. Acesta l-a privit surprins, parcă abia atunci descoperind și el că ceva nu era în regulă. „Și io am votat pentru Brebu, că mi-or plăcut trandafirii lui. Ai văzut ce faini trandafiri are în curte?” „Lasă-i dracu să-i ia de trandafiri că nu ăia mă dor pe mine. Da’ una-mi spune când stau omenește de vorbă cu el și alta face, banditu’...banditu’... usca-i-s-ar trandafirii să i se uște...!” Gaia l-a măsurat atunci din cap până-n picioare. Apoi s-a apropiat de el parcă pentru a-i spune un mare secret: „Mă, Bandrișule, mă, fii cuminte, mă, că și mie-mi plac trandafirii. O zis Brebu că-mi dă și mie la primăvară niște rădăcini de trandafir...” „No atunci du-te și tu la dracu cu tot cu Brebu și cu trandafirii lui, bine?”, s-a răstit Bandriș, și-a luat sculele de pescuit de jos și a plecat spre casă.

Adică cum, până și Gaia, care-i era vecin și care ar fi și el câștigat dacă ar trece tramvaiul prin Satu Nou, s-a dat și el cu primarul? „Canci, Gaio, de-acum încolo să nu-ți mai cauți găinile pe la mine prin curte. Gaia îți le mănă, nesimțitul. Te-ai dat cu Brebu, prăpăditule...!”

Auzi dinspre curte niște zgomote înfundate. Nu mai erau propriile bătăi de inimă în urechi, ci cu totul altceva. Aruncă pernuța cât colo. Zgomotele încetară. Pe perete dansau aceleași umbre de frunze, iar lumina lunii pline părea a se fi accentuat. Maidanezul său, Piți, scânci. Un cârâit de găină străbătu până în cameră. Apoi glasul unui cocoș supărat. Bandriș zâmbi pe întuneric. Mai mult ca sigur că vreun șobolan dădea târcoale cotețului vecinului său, Gaia. Ale sale muriseră toate încă din primăvară, secerate de boală, și Măria Lunga, hingherița cartierului, o femeie înaltă și slabă, fără dinți, trebuise să vină de două ori și să le adune. Zâmbetul îi dispăru brusc. Imaginea tramvaiului cu roți de gumă îi deranja din nou retina.

Nu pricepea nici în ruptul capului de ce schimbăse primarul traseul tramvaiului. Nu reușea nici în ruptul capului să ghicească motivele care-i determinaseră pe Brebu să ia o asemenea hotărâre, mai cu seamă că-i promisese lui, lui Bandriș, în mod ferm, că va ține cont de părerea lui. Știa că primarul avea o firmă pe numele nevestei, ba chiar divorțase de nevastă, dar continuau să stea împreună. Lumea vorbea prin sat că divorțase că așa era la modă, să pui firma pe seama nevestei cât ești primar, iar pe din dos să-i dai de lucru. De ce trebuia să treacă tramvaiul pe ulița lui Bismark? Are neamțul vreo firmă?... Bandriș dădu cu pumnul în

întinericul din fața sa. Găsise răspunsul. Păi prăpăditul acela de neamț a fost mare și tare când au venit ălalți nemți, cei din Germania, cu ajutoare. El a făcut liste, el a avut cuțitul în mână și a împărțit hainele, zahărul și guma de mestecat după cum l-a tăiat capul. Brebu i-a spus: „Herr Anton (așa-l chema, de fapt, pe numele mic), tramvaiul e al dumitale, împarte tu ajutoarele!” Și neamțul le-a împărțit. Mai mult celor pe care nu-i cunoștea, mai puțin celor pe care-i cunoștea și mai nimic ori chiar nimic celor care, cândva, l-au înjurat de mama nemțoaică a lui.

Cu Bismark fusese coleg de școală. Au fost în clase paralele. Asta s-a întâmplat pe vremea când în sat au fost atâția copii încât, în clasa a cincea, atunci când Bandriș a aflat că sunt și nemți prin sat, erau trei clase paralele de a cincea, dintre care una numai de nemți. Și ce de bătaie se mai încingeau prin școală sau prin zona școlii, cei hăituiți fiind nemții... Că la Toni Mozi, cinematograful comunal, raionul trimitea numai filme rusești, de război. Ba chiar s-a și chelfănit cu Bismark, atunci când acesta a ochit mai bine monezile de la jocul de Americana și l-a lăsat fără bilete la „Winetou”.

Ce interese să aibă Brebu în Hibl, cartierul cândva german? Se întorcea când pe-o parte, când pe cealaltă, mototolind așternutul, și tot nu reușea să dea de răspuns. Ce se putea căra cu tramvaiul între Tigănia Română și Tigănia Germană și se găsea în cartierul nemțesc? Cartofi, porumb, sicrie cu sau fără morți când moare careva, pământ galben...? Eee, aici e-aici, își spuse. În primăvară auzise că niște italieni vor să facă în sat cărămizi și Brebu i-a cărat prin Hibl, la groapa de pământ galben. Aici e-aici, jubilă el și se întoarce iar pe partea cealaltă. Până să iasă copiii de la școală după prânz, tramvaiul poate să facă deja două-trei ture plin cu pământ galben, pe care să-l care la... Aici nu mai știa răspunsul. O fi având Brebu vreun plaț în Hibl și lumea nu știe. La atâtea case părăsite și parcele libere, nu mai știa nimeni care al cui este.

De-ar fi știut nemții ce probleme ridică acum tramvaiul, poate n-ar mai fi venit deloc cu nici un fel de ajutor. Și cât hai s-a făcut atunci, la venire... Au ajuns în sat tot felul de ziarști de la Timișoara, ba chiar și de la București. Primarul a organizat o primire triumfală. Gara satului a fost împodobită cu flori și ghirlande din hârtie creponată. A fost adusă fanfara CFR-ului. Au fost pregătiți câțiva recitatori ca-n vremurile bune, când copiii purtau cravate roșii la gât. Unul dintre prichindei s-a chinuit aproape trei săptămâni să spună „Cățeluș cu părul creț” în limba germană. Au stat în gară vreo patru ceasuri. Până când a venit Mișa Pizdici și le-a spus că la Primărie au sosit niște nemți cu un tramvai cu roți de gumă și că vor să plece înapoi în Germania cu tot cu ajutoare, fiindcă satul părea pustiu, iar la Primărie n-a fost decât el, Mișa Pizdici, paznicul. Atunci s-a dezmeticit lumea și a început alergarea. Unii pe jos, alții pe biciclete, doar primarul cu „Trabantul”. Într-adevăr, în fața Primăriei se odihnea un vagon de tramvai, superb. De-un galben strălucitor. Plin cu abțibilduri în nemțește. De nemți, nici vorbă. După un ceas și jumătate au dat și de nemți. Aceștia beau bere, în system „bruderscahft”, la Jana Sârboaică, birtășița din Ciucovăț. Evident, bucuria vederii a fost reciprocă. „Bruderscahftul” a devenit molipsitor. A urmat un concurs de băut până s-a dat bătută însăși Jana Sârboaică. Pe ea de ce n-a anunțat-o nimeni de un asemenea chef, că se pregătea și ea din timp cu mai multă bere, chiar felurită, chiar și nemțească, ba chiar și cu mâncare ca-n Banat, să nu uite nemțălăii de unde au plecat. Cel mai rău a ieșit Brebu.

În fața căminului, puhoi de lume. Brebu nu știa de e sărbătoare sau altceva. Era primul ajutor pe care-l acceptase din decembrie 1989 încoace. „Adică cum, se întreba el întotdeauna când vedea ajutoare de prin străinătate, noi chiar crăpăm de foame? N-avem ce mânca ori îmbrăca?” Acceptase ajutorul numai pentru că donarea tramvaiului fusese condiționată de acceptarea unor ajutoare simbolice. Comuna lui Brebu devenise faimoasă în Germania pentru refuzurile constante de ajutor și chiar trimisese trei vagoane de grâu la niște inundații de prin Germania. Atunci nemții s-au simțit cumva ofensați și au început atacul. Așa a trebuit Brebu să accepte. Tramvaiul nu fusese decât un cal troian, decretase Șolomba, profesorul de istorie de la școala din sat. „Ș-acum o să-nceapă ș-alții să trimită ajutoare. Cu zdrențe, cu pixuri uscate, cu păpuși schiloade, cu farbă veche...” îl completase Giuca, șeful peste Bicăria din Satu Nou. Evident că nu toată lumea era de acord cu asemenea puncte de vedere. „Cu farba veche poți să aprinzi focul de păpuși schiloade, zdrențe purtate și pixuri uscate”, a conchis Vicheș și lumea l-a aplaudat. Adică Brăglă și Cipiripi, bețivanii de la „Trei păduchi”, birtul oficial din Satu Nou, ținut de Ivan, sârbul care mai trăgea și-acum de-o „Volgă” albastră, pe motorină. Când s-au dezmeticit a doua zi, nemții au spus „Gutten tag” și duși au fost. Șolomba, profesorul de istorie, a triumfat. „Vedeți, ce v-am spus eu. Ne-am adus tramvaiul numai ca să ne bage pe gât ajutoarele din el.” Seara, însă, televiziunile locale au dat pe larg interviuri cu nemții care aduseseră tramvaiul. Vezi Doamne, ce aventură a fost pentru ei să urce într-un tramvai cu roți de gumă, adaptat pentru șoselele din România, și să pornească într-o caravană al cărei denumire mai toți au tradus-o drept „Tramvaiul Aproapelui De Bine”, toate cuvintele fiind scrise cu majuscule la început, așa cum se învață mai nou pe la facultățile de jurnalistică de modă englezească și americană din țară.

O întreagă teravură a fost când s-au adunat consilierii comunali să decidă la ce să fie folosit acest tramvai. Unii l-au vrut muzeu pentru fiare de călcat, alții au dorit să-l vândă la fier vechi, fierul fiind la mare căutare, iar alții au propus să fie folosit drept obiectiv turistic, așa cum cei de la Buziaș au în parc un avion. Cei care au avut în cele din urmă câștig de cauză au fost sătenii. Care și-au impus punctual de vedere. Dacă este un tramvai, atunci să fie folosit ca tramvai, au decis ei. Consilierii s-au supus bombăind. Ba, mai mult, doi și-au dat demisia.

Traseele propuse au fost inițial mai multe, însă cu toții au fost de la bun început de acord ca stațiile terminus, respectiv capetele de linie, să fie Tigănia Română, denumită așa, fiindcă romii de aici țineau sărbătorile creștine după ritul ortodox, și Tigănia Nemțească, unde romii țineau sărbătorile catolice. Motivul: se găseau una în sudul satului și cealaltă în nordul satului. În ceea ce privește traseul, deși linia, și-anume Ulița de Piatră, acum asfaltată, era drumul cel mai scurt între cele două extreme, s-a căutat o soluție de compromis: traseul să aibă formă de buclă. De aici a început scandalul. Unii au vrut traseu pe Ulița Lungă, alții, respective el, Bandriș, pe ulița Sub Pădure. Ca acum, tam-nesam, primarul să hotărăscă de la sine putere că traseul va trece prin Hibl, doar fiindcă în zona aceea locuiește Bismark, ultimul neamț al satului. Cică drept omagiu pentru autoarele aduse de nemți, treizeci de monitoare de calculator, o duzină de calorifere, câteva sacouri cam roase pe la coate și chiar vreo sută de pixuri uscate pe motiv că vama a durat prea mult și au ieșit din garanție. „Fiți fericiți, a urlat primarul, supărat pe atâtea obiecțiuni privind calitatea ajutoarelor, alții au primit cucuruz și mazăre cu gărgărițe!” Evident că iar a fost contract. Cucuruzul stricat și mazărea cu gărgărițe se pot fierbe și da la porci. În natură nimic nu se pierde, a replicat Pișta, profesorul de fizică-chimie.

Bandriș auzi din nou niște zgomote suspecte venind dinspre curte, de data aceasta dinspre propria sa curte. Își trase repede plapuma peste ochi. Nu-i plăcea niciodată când lucra Filomela în schimbul de noapte. Se simțea abandonat. Într-un timp se gândise la modul cel mai serios să-și cumpere o pereche de pui de câine lup. S-a împotrivit nevastă-sa pe motiv că le-ar mânca până și urechile. O bufnătură surdă nu mai ținu cont de nici o opreliște și ajunsese până la urechile sale. Da, ținea perfect minte când, după ce a divorțat, mama lui găsea dimineața în curte tot felul de făcături, cum le spunea ea. Adică niște răvașe ciudate, cu mesaje absurde care, după ce el i l-a arătat profesorului de educație cetățenească, acesta i-a spus să nu le ia în seamă că sunt aidoma leacurilor băbești. Acest gând parcă-i dădu puteri. Întâi își scoase de sub plapumă o mână, apoi cealaltă și, în cele din urmă își descoperi fața. Toporul era tocmai după ușă... Dar dacă a uitat să încuie ușa? Aruncă plapuma la perete, se încordă...

- Au!

Junghiul de sub coastele din dreapta îl seceră și-i frânse astfel elanul. Se ridică greu, cu mâna sprijinită de pat. O nouă bufnătură. Prinse de coada toporului, descuie ușa și ieși în curte. De sub nas țâșniră două ghemotoace: unul cu siguranță era, cel puțin după culoarea deschisă a blănii, motanul său, Coco, cel mai viteaz motan din Satu Nou, cum îi plăcea lui să spună. Celălalt nu putea fi decât descurantul, Giică, motanul vârgat al vecinului Gaia. Toporul zbură anemic în urma lor.

- Fire-ați ale dracului de jigodii! - îi afurisi și reintră în casă.

Răsuci comutatorul și lumina îl liniști. Ceasul „Aradora” arăta patru fără zece dimineața. Bătu perna să împrăștie penele uniform. Trase și de cearșaf. Nu-i plăcea să se pună înapoi în pat atunci când acesta era mototolit. Păstra, spunea el, toată oboseala sa de dinainte de culcare. Închise lumina și se apropie de pat, băjbând. Se întinse cu mișcări largi, exersate ani de zile. Doar ce-și trase plapuma până sub bărbie că și revăzu tramvaiul galben, cu roțile sale mari, de gumă. „Și ăștia au lepădat roțile de lemn și au pus la căruțe roți de gumă!”, a răs el când a văzut prima dată tramvaiul adus de nemți. A recunoscut însă imediat că roțile de gumă erau un avantaj: tramvaiul putea circula pe oriunde și de aici toată povestea cu traseul. Da... traseul! „Brebă ăsta o să-i aducă iar pe nemți în sat” - i-a șoptit la ureche Beşiktaş, unul de prin cartierul Ciucovăț care s-a lăsat de „făcut turcii” și s-a apucat de politică, devenind în scurt timp și consilier comunal. Lui Bandriș nu-i plăcea deloc acest Beşiktaş, fiindcă niciodată nu l-a văzut beat. Indivizii ăștia, zicea, nu prezintă nici un dram de încredere. Adică așteaptă să te îmbeți, după care-și rād în barbă și a doua zi de povestesc la întreg satul cum ai dat la rațe prin șanțurile înfundate ale comunei. Acu, însă, părea a-i da lui Beşiktaş dreptate. Primarul are interese la nemți și de aceea a acceptat ajutoarele și l-a uns pe Bismark conducător de tramvai. Simți cum îl furnică brusc din cap până în picioare. Strânse instinctiv din palme. Nu, nu putea să accepte ideea că tramvaiul nu va circula pe ulița lui. Noroiul nu era un argument solid că, vezi Doamne, când plouă e noroiul prea mare și tramvaiul se poate împotmoli. Poate chiar de aceea i-au și pus nemții roți de gumă. Nu s-a lăsat împotmolit nici Ion al lui Lăbășan când venea acasă cu tot cu „Steagul roșu”, camionul ăla verde, rablagit, de la gospodăria agricolă de stat, pe scurt GAS. Când ploua torențial și Ion era surprins cu jucăria în fața casei, dimineața era limpede că va cheltui cel puțin zece-cincisprezece snopi de coceni de porumb pentru a scoate camionul până pe Ulița de Piatră. Vede și-acum roțile camionului mestecând harnice clisa neagră de pământ și pe uica Lăbășan aruncând cu snopii sub ele. Păi așa se poate și cu tramvaiul. El însuși... Gândul i se frânse. N-avea în curte nici măcar un snop de tulei, nici un balot de paie. Au venit italienii și le-a vândut lor cele cinci hectare moștenite de la tatăl său. Ce atâta porumb, că pentru bibilici ajunge și-un sac de grăunțe pe an, și-a spus și Filomela a fost întru totul de acord cu el. Nu mai avea în curte decât o pereche de bibilici care-l exasperau pe Gaia, fiindcă le plăcea să zboare pe casa lui și să facă o zarvă de mai mare dragul, de ieșea bătrânul și dădea după ele până și cu papucii de casă.

Așadar, pica și chestia cu snopii... Dar de ce să nu se pună pietriș și pe ulița sa, așa cum s-a pus pe cele alăturate? Fiindcă s-a luat boul de Mircuțu de primar? Dar și pe Mircuțu prea des îl mănâncă limba. Acum, din cauza lui, nu doar că nu s-a pietruit drumul, dar nu s-a făcut nici trotuar. Și nici apă nu s-a tras pe ulița Sub Pădure.

Din curte se auzi lătratul nervos al lui Piți. Ceva se întâmpla undeva în sat și ei, câinii, știau și-și transmiteau mesajul unii altora, gândea Bandriș. „Dracu să-i ia de câini, că n-au altceva de făcut!”, îi afurisi el și-și propuse să adoarmă, mai cu seamă că urma o zi grea. Trebuia să curețe closetul, un lucru care-i întorcea întotdeauna stomacul pe dos. Chiar îi spusese Filomelei să se ușureze cât mai des la serviciu, că e mai ieftin.

„Ăștia n-au adus roți de rezervă!” - îl fulgeră un gând, până atunci ascuns pe undeva prin cutele creierului. „Ie, ie, ie!” - exclamă, dar numai în gând, așa cum auzise că exclamă tinerii la barul Janei când văd fete drăguțe trecând pe uliță. „Dar dacă...?” Întrevăzuse rezolvarea tuturor problemelor pe care le crease tramvaiul de când fusese acesta adus de nemți în sat. Stărnise prea multe patimi. Prea multă lume era certată din pricina lui.

Aruncă plapuma direct pe podea. Un picior îi rămăsese prins în ea și căzu grămadă peste mormanul de lână și pânză. Orbecăi până reuși să se elibereze și aprinse lumina. În curte, Piți continua să latre. Își trase pe el nădragii, o cămașă și un sacou. Încălță adidașii fără să-și pună ciorapi. Își pipăi buzunarele. Briceașul era în pantaloni, în buzunarul special pentru asemenea unelte. Când îl văzu în curte, Piți se puse și mai tare pe lătrat. Abia deschise poarta de la stradă că animalul dispăru în noapte în direcția cartierului Hibl. Acum auzea și Bandriș corul de patrupeze din sat. Câinii lătrau ca niște apucați. Nu era un lucru tocmai liniștitor și inima lui Bandriș prinse să bată cu înverșunare. Luă în mână parul ce sprijinea poarta și porni spre Hibl.

Pe stradă, voci. Nu distingea cuvintele, dar auzea pași. Nu se apropia, nu se îndepărta. Concluzionă că mergeau în aceeași direcție și păreau a fi cel puțin trei oameni. O poartă trântită, tot undeva în întunericul din fața sa. Pe lângă el trecu în goană, lătrând, un câine. Cineva înjură de mamă. Tocmai începuse să plouă mărunț, rece.

Încetini pasul. Dacă cei din față mergeau tot spre tramvai, nu-și va putea duce la capăt planul salvator. Ideea că, totuși, dacă nu merg acolo, îi dădu ceva curaj. Atât cât să nu abandoneze.

În fața casei lui Căpăț cât pe-aci să dea-ntr-o umbră.

- No, da' cine-i? - întrebă umbra și Bandriș se liniști.

- Io-s, Mihai, îi răspunse.

- Mă, Bandrișule, mă, da' unde-ai plecat și tu, mă, pe ploaia asta?

Nu era decât Mia lui Căpăț, ăla de lucra la cefereu și avea o bicicletă la care jinduiau toți puștii de pe uliță.

- Iaca... - răspunse Bandriș furios. Nu știa cum să facă să se întoarcă. Planul său părea a fi căzut de tot. Dar putea măcar să meargă să vadă ce se întâmplă în sat de-au turbat toți câinii. Briceagul nu-i mai servea acum la nimic dacă nu mai putea să taie roțile de gumă ale tramvaiului. Stătea cuminte în buzunarul special de la pantaloni.

- Or turbat câinii, spuse Mia.

- Da. O fi dat vreo vulpe turbată, îi răspunse.

- La dracu, de unde vulpi turbate. Poate vreo mătă...

- Da' ce zici că nu mai vrea să lase prăpăditul ăsta de primar tramvaiul pe ulița noastră? - încercă Bandriș să-l tragă pe Mia de limbă. Ce-are de împărțit cu noi? Că și tu l-ai votat...

- Lasă-l, mă, dracului de tramvai, că-i bou-vagon. Ce tramvai e ăsta de nu poți să mergi ca cu trenu', în compartiment?

Păi așa tramvaie proaste ne aduc nemții ăștia? Da' ce te interesează, mă, Bandrișule, cu cine am votat io? Că doară știi că-i secret, ce mama dracului mă-ntrebi?

- Asta am spus și eu, aprobă Bandriș. Da' tu unde mergi?

- Păi n-auzi? Latră câinii. Așa n-au latrat niciodată, de când mă știu eu în satul ăsta. Nici când or adus ăia ai lui Centa somnul ăla de o sută nouăzeci de kile, de-i atârna coadă în spatele cociei. Ții minte, nu?

- Am observat și eu că latră prea ai dracului... Auzi, am auzit că Brebu a vrut să taie roțile tramvaiului, să nu mai circule pe niciunde.

- Da' cum să le taie? Ce, îs ale lui? Întâi să ne întrebe și pe noi, că d-ăia l-am votat... Știi ce, mă Bandriș, și eu le-aș tăia. Ce ne trebuie nouă tramvai?

- Cum să le tai, ești nebun? De ce să nu ne ducă și pe noi la pescuit până sub pădure?

- Am auzit că n-o să-l lase să circule toată ziua. Ci numai când vin nemții cu ajutoare - șopti secretos Mia lui Căpăț.

- Și-atunci de ce l-au mai adus? Să bage zăvanie-n oameni? Păi e frumos să facă așa ceva? - întrebă celălalt.

Pe lângă ei trecu o arătare uriașă, un soi de mătă cât măgarul lui Giuca. În urma arătării, o haită de câini lătrând ca apucații. Bărbații se opriră nedumeriți. Nu deschidea nici unul gura, însă întrebarea era aceeași: ce putuse să fie? Bandriș strânse de par. Cu bucată aceea de lemn în mână se simțea ceva mai sigur.

Din față se auzeau tot mai multe voci. Și tot mai tare. Apoi pași alergând. După două-trei secunde, în dreptul lor opriră două persoane foarte agitate. Doi bărbați pe care nu-i puteau vedea bine la față din cauza întunericului. După voce, nu erau din sat.

- L-ați văzut? - întrebă unul dintre necunoscuți.

- Pe cine să vedem, uico? - se burzului Bandriș, cumva ironic, supărat pe faptul că necunoscutul nici măcar nu le dăduseră bună-dimineața.

- Pe leu, pe cine, omule? ăsta e-n stare să ucidă o jumătate de sat, pricepi? - îi răspunse străinul pierzându-se în noapte, pe urmele câinilor.

- Ai văzut, mă, Bandrișule, ăsta o avut o suliță-n mână? Ca negri ăia din junglă... Mă, chiar să fie un leu la noi în sat?

- Io nu cred nimic, răspunse Bandriș, luând-o grăbit din loc.

- Ce nu crezi?

- Cred că ți s-o fi părut că ai văzut un negru cu suliță...

- Nu ăsta, mă, Bandrișule. Ți-am zâs că așa arată negrii ăia din junglă la televizor. ăsta era îmbrăcat.

- Hai, lasă-l dracului cu mătă lui cu tot. De-o prind câinii i-o fac praț. Unde ai mai văzut tu să fugă un leu de câinii de la noi din comună? Da' asta ce-o mai fi...?

Doar ce dădură colțul și dinaintea ochilor, pe platoul din fața terenului de fotbal al satului, se ivi o pădure întreagă de tramvaie cu roți de gumă. Toate galbene, cu mânerle nichelate de la uși scânteind în luminile becurilor de pe stâlpii de curent. Bandriș căută cu privirea tramvaiul comunal, primit cadou de la nemți. Nu-l zărea niciunde. Părea că se multiplicase în oglindă. Între vagoane, plin de lume. Mulți străini, îmbrăcați destul de ciudat pentru gusturile lui Bandriș. Mai, mai să întrebe ce e cu cortorarii ăștia în sat, c-o să-i fure acum și perechea de bibilici ce-i mai rămăsese după ce-i vânduse italianului cele cinci hectare de cernoziom gras precum clisa porcului de Bazna. Unele vagoane aveau prinse la geamuri o grămadă de beculețe colorate. Se afla acolo și Brebu, primarul. Gesticula de mama focului și înjura pe nemțește. Bandriș strânse de mânerul briceagului și se apropie să audă ce tot spune. Acum, că au adus nemții atâtea ajutoare, putea să bage un tramvai și pe ulița lui, Sub Pădure. Se și vedea alergând pe uliță să prindă măgăoaia. Apoi, el în vagonul galben, cu undițele în mână, iar Filomela în cadrul porții, făcându-i drăgăstoasă cu mâna.

- Leeeuuuu, măăă! - strigă cineva și mulțimea se risipi într-o clipită.

Doar Bandriș rămase stană de piatră. În fața sa, un leu în carne și oase. În spatele animalului, un tramvai galben, pe care scria cu litere gotice „Cirkus”.

Caschetă pentru întreaga planetă

Iustin stătea pe vene și visa. Nu era o poziție grozavă, fiindcă simțea deja mii de ace împungându-i pe dinăuntru mușchii picioarelor, dar la ideea ce-i venise merita să rumege pe îndelete. Nu-l mai deranja nici insecta ce i se cățărara pe laba piciorului

stâng, nici foșnetul frunzelor uscate de porumb, nici măcar faptul că de undeva din spate se auzeau pașii cuiva. Și cum să-i mai pese când o maratonistă s-a oprit la Londra în plină cursă, s-a ușurat de față cu mii de spectatori, și-a reluat cursa și a câștigat un milion de dolari?

Ceea ce era acum cel mai important era faptul că avea o idee. O idee cu nimic mai prejos decât maratonul și maratonista cu pricina. Adică de milioane. Își imaginase un pompier mergând liniștit pe stradă. În afara serviciului și în lipsa oricărui incendiu în clipele acelea. Pompierul avea un coif de pompier pe cap. Iar de coif era prinsă o torță, una mică, evident. Lumea de pe stradă se uita la pompier și la torța sa și știa că era vorba de un pompier. Iustin smulse un smoc de iarbă și-l folosi în modul în care îl folosiseră mii de generații până la inventarea hârtiei, în general, al celei igienice, în special.

- Mă, Iustine, gata ți-i treaba? Da văd c-ai lucrat, nu glumă! Hai să terminăm și ultimele două rânduri de cucuruz și gata pentru astăzi!

- Vin, dar ai grijă pe-unde calci... Ție ți-ar trebui un știulete de cucuruz prins la pălărie - îi zise lui Capdepomană.

- Da' de ce? - întrebă celălalt, crucindu-se.

- Să știe lumea că ești un culegător de porumb.

Capdepomană tăcu. Iustin prinse curaj. Dar, când să deschidă gura, o frunză de porumb cu muchia ca lama unui cuțit îi tăie mâneca de la cămașă. Înjură în gând. Se pipăi în locul atins și simți ceva calduț. Își privi mâneca. O tăietură mică și sânge.

- Doctorii ar trebui să umble cu seringi lipite de pălărie - spuse.

- Da' de ce, mă, Iustine?

- Să știe lumea că sunt doctori.

- Și ăia care curăță closetele ce să-și pună la cap? - întrebă Capdepomană, hohotind. Un closet sau... un rahat? Iustin amuși. Nu știa ce să răspundă. Nici nu mai spuse nimic și nici nu se mai gândi la ideea cu caschetele împodobite cu însemnul muncii.

***

Se despărțiră abia seara târziu, după ce dădură pe gât la birtul lui Șimon câte-o halbă de vermut alb. Capdepomană ajunsese în dreptul cinematografului, cândva al lui Toni Mozi. Pe stradă, țipenie. Când să dea colțul, în față-i răsări o umbră mătăhăloasă.

- Stai! Nu clipi, că trag!

Capdepomană răsufli ușurat. Nu era decât Pantelimon, șeful de post, un regățean rătăcit prin Banat. Numai că ușurarea nu dură decât preț de-o secundă. Adică exact atât cât îi trebui mâinii milițianului să ajungă la gâtul lui. Omul simți că se sufocă, mai mult de sperietură decât de surprindere. Pantelimon continua să strângă. Capdepomană începu să sufle greu și să-și dea ochii peste cap.

- Care furați găini, mă, fir-ar mama voastră de hoți? Credeți că eu nu știu? Că nu aflu? Spune, mă, banditul!

- Da... zzz... zău... că... nu știu... pe cuvânt...

- Tu ești, bă, Capdepomană? Umblați noaptea prin sat, 'reați ai dracu' să fiți de boanghine, și-mi dați mie de lucru, a? Hai, cară-te... Bă, ia stai puțin... Ce-ai aruncat mai înainte?

- Dom' șef, da' n-am aruncat nimic, să-mi sară ochii dacă vă mint!

- Ia... ia... ia stai mățăluță puțintel... fii atent... eu mă fac că n-am văzut, ai priceput?

- Dom' șef, să-mi sară ochii...

- Gura! - îl apucă milițianul de guler. Ți-am spus, eu închid ochii, da' tu, de astăzi înainte, ți-i vei deschide. Ai văzut cum se uită la tine pisicile când treci cu roata căruței peste ele?

- Da...

- Așa te vreau. Așa să te uiți la tot ce mișcă-n jurul tău. Și p-ormă vii și-mi raportezi, ai înțeles?

- Da am înțeles, da'...

- Atât, nici un cuvânt în plus, ai priceput, Capdepomană? Ochi de pisică. Hai, întinde-o, că eu unul n-am văzut nimic.

- Da' ce să văd, dom'șef?

- Mă, când vezi pe vreunul că pleacă de la câmp cu doi-trei știuleți în vasul de apă, ori cu boabe de grâu în pompa de bicicletă vii iute la mine și-mi spui. Acum ai priceput?

- Da, dar...

- Nu mai vreau s-aud nimic. Aici nu negociem ca la piață. Hai, întinde-o!

***

Ajuns acasă, bulversat după întâlnirea cu Pantelimon, șeful de post, Capdepomană nici nu se mai atinse de cartofii cu găluște, mâncarea sa preferată, făcută de nevastă-sa, Milica. Adică el să fie făcut hoț în față? El, care n-a furat în viața lui... ba da, o singură dată... guma colegului de bancă, o gumă adusă din Iugoslavia de mătușa acestuia. Avusese guma aceea o formă interesantă și niște culori interesante și el n-a mai rezistat tentației, mai cu seamă că amicul și colegul său, Nicu, se lăuda cât era ziua de mare cu pixurile, gumele de șters și de mestecat pe care i le aducea aproape lunar mătușa aceea a lui, care avea un pașaport de mic trafic. De fapt, nici măcar n-a furat-o, ci a împrumutat-o până a doua zi. După care i-a înapoiat-o. Da, e-adevărat, pe furis... Iar chestia cu turnatul... Iustin avea dreptate. Perfectă dreptate. Dacă ar avea și hoții o caschetă, un coif ori orice altceva pe cap, cu însemnul meseriei de hoț, miliția se putea desființa imediat. Dar ce fel de însemn? Poate niște zăbrele, își spuse, căscând îndelung și atât de tare că Milica, aproape adormită, îi dădu un ghiont zdravăn în coaste. „Semn bun!”, își zise. Însemna că avea dreptate. Avea și Iustin dreptate cu ideea lui. Toți, absolut toți oamenii ar trebui să poarte pe cap un acoperământ cu însemnul muncii sale. Și nici nu e greu. De pildă, gândi, un sudor putea să poarte ochelari sau mască de sudură, un strungar..., la asta se va mai gândi, că doar nu

putea să poarte ditamai strungul, un sondor - o sondă, un contabil - o socotitoare cu bile, un milițian - bulanul din dotare, un pescar - un pește, un morar... la asta se va mai gândi, un croitor - o mașină de cusut, că-s mai ușoare decât strungurile, în...

- Ce dracu' te tot foiești atât că nu pot s-adorm?! - strigă Milica, exasperată de foiala bărbatului.

Capdepomană, de altfel un soț foarte ascultător, își mai permise câteva imagini: un tâmplar - o rindea, un hornar - o perie, un zugrav - o bidinea... poate altceva, că prea seamănă bidinea cu peria, un vizitiu - un bici, un...

Ghiontul care urmă aproape că-i luă răsufierea. Își îndesă o pernuță pe cap și, după câteva minute de idei și imagini confuze, se pierdu în lumea viselor.

***

Când se întâlniră a doua zi dis-de-dimineață în același lan de porumb, adică el cu Iustin, aveau amândoi ochii roșii de nesomn.

- Eu zic să mergem la primar și să-i povestim de ideea noastră - propuse Capdepomană.

Iustin îl măsură lung, din cap până în picioare. Apoi zâmbi.

- Mă, Capdepomană, tu degeaba ai cap. Oare nu eu am fost cel care a venit cu ideea? Păi bineînțeles că trebuie să mergem la primar și să-i propunem să poarte toți caschete cu însemnul muncii lor pe aceste caschete. Tu crezi că eu nu gândesc înainte, adică în avans, cum zice prăpăditul de secretar de partid. Păi cu așa o idee l-am spart, pricepi? L-am spart. Ne vor da ăștia cine știe ce premiu, mă, băiatule, un Nobel ar putea să-mi dea, ai priceput?

Capdepomană se uită surprins la celălalt.

- Ce mă privești așa de urât?

- Adică mie să nu-mi dea nimic, a? - sări Capdepomană, suflându-și nasul între rândurile de porumb. Eu nu merit nimic? Dacă nu eram eu, cui povesteai toate astea, a? Adică eu sunt o p...ă, a? Stau și-ți ascult toate prostiile și când vii și tu cu o idee bună, gata, numai tu trebuie să câștigi, a?

- Ho, mă, băiatule, păi o să primești și tu, că n-o fi mult. Știi la ce mă gândeam acum o secundă?

- Ce, mă?

- Să mergem la bou' ăla de primar și să-i propunem, ce zici?

- Ce să-i propunem, Iustine?

- Chestia cu acoperămintele... cu stemele sau cum le zice? - sări Iustin.

Urmă o pauză în care mai culese fiecare câțiva știuleți.

- Gata, hai să mergem. Suntem mari, mă, Capdepomană, suntem mari, auzi? Îți dai tu seama? Mergi pe uliță și ți se face rău, nu-i așa... te uiți și cauți un om care are pe caschetă o seringă...

- Și dacă nu vezi bine? - întrebă Capdepomană.

- Vede altul și tu ești salvat. Îți trebuie un croitor, te uiți după mașina de cusut sau după foarfece...

- Chiar mă gândeam la o mașină de cusut...

- Păi vezi...? Nici n-ar mai trebui să apară „Drapelu' roșu” cu micile anunțuri...

- Mă, tu ești prost? Te-aude cineva și te-nchid ăștia cât ai zice pește...

- Păi hai să mergem, murmură Capdepomană, îngrozit de imaginea apărută brusc în minte: el purtând o caschetă cu zăbrele pe cap.

***

Cu bicicletele le-a fost ușor să ajungă la Primărie. La Primărie, aproape pustiu. Nu mai era pe-acolo decât Iancu, secretarul.

- Nu știe la io unde este tov primar... Cred că dus să mânce acasă și vine inapoi... că vine delegaț de la oraș. În control... nu deranjați la el că se supără foarte tare.

Iustin și Capdepomană rămaseră pe holul mirosind a motorină. Femeia de serviciu dăduse podelele cu motorină și mirosea urât în toată Primăria.

- Da' cum dracu' să-i spunem, că-i și secretar de partid? - mormăi Iustin. Apoi se întoarse brusc către celălalt. Mă, Capdepomană, nu care cumva să te iei de secretarii ăștia de partid...

- Ăstora ce semne le punem pe cap? Secera și ciocanul? - întrebă Capdepomană, râzând.

- Mă, tu chiar ești prost, mă... Vrei să ne trimită și pe noi la muncă, la casa aia a poporului?

- Ce să facem, să cărăm mortar sau să culegem cucuruz?

- Taci, că vine primaru'...

- Mă, parcă văd pe capul lui numai secera, ha, ha, ha...!

Brusc, nu mai spuse nici unul nimic. Primarul, un individ scund și gras, îmbrăcat într-un flanel gri, se apropia cu pași vioi de ei. Cei doi îl priveau tot mai nedumeriți. Acesta purta pe cap o caschetă care nu semăna cu nici o caschetă din cele văzute de ei până în clipa aceea. Nici de milițian, nici de ceferist, nici de poștaş.

- ăsta poartă ciocan... - mormăi Iustin.

- Da, mă, nici n-aș fi crezut c-a fost cizmar...

- Poate-a fost pantofar sau opincar...

Primarul ajunsese la câțiva pași de ei. Atunci izbucniră amândoi în râs. Un râs pe care nu și-l mai puteau stăvili.

- ăsta a fost cizmar!- chicoti Capdepomană.

- Ți-am spus că poate a fost pantofar, mă... sări Iustin.

Primarul îi privea încruntat. Cu siguranță că despre el era vorba. Cei doi se uitau în continuare la el și râdeau.

- Iancu! - strigă. Cheamă-l pe șeful de post.

Pentru o clipă, amenințarea primarului le reteză din forța râsului, dar trecură iute peste acest hop. Și parcă și voioșia lor se amplifică. Deoarece însemnul de pe cascheta primarului li se părea acum cu mult mai mare și mai concludent.

Primarul dispăru în biroul său și cei doi continuau să hohotească pe holul mirosind a motorină, spre disperarea lui Iancu, secretarul.

- Mă, Capdepomană, nici n-aș fi crezut că primarul a fost pantofar...

- Poate a fost potcovar...

- Sau lăcătuș...

- Ori cioplitor la cimitir...

Brusc, râsul le dispăru și, foindu-se, dădură să iasă. Numai că trupul uriaș al lui Pantelimon umplu tot cadrul ușii primăriei. Telefonul lui Iancu avusese efect. Iat postul de poliție era alături de Primărie.

- Voi, iarăși tu, Capdepomană... Păi ce-am vorbit noi doi aseară? - întrebă șeful de post, privindu-l furios pe țăran.

La rândul său, Iustin se întoarce și el spre Capdepomană. La care acesta nu mai răbdă și izbucni din nou în râs, însă într-un râs în hohote, de nestăvilit. Iustin îi ținu imediat isonul. Priveau unul la altul și hohoteau cutremurându-se.

- Un găinaț...ha, ha, ha, un găinaț, mă Iustine... ha, ha, ha...

- Un găinaț, mă, Capdepomană, un găinaț, ha, ha, ha...!

Pe cascheta lui Pantelimon, un banal găinaț de zburătoare, așa cum, poate, i s-a întâmplat oricărui dintre noi.

Lumea lui Baiski: de la Bercică și Ihliebedih până la Doamna Chang Shiang Hua și dincolo de Zona Maris

Am fost martor când Dușan Baiski a citit pentru prima dată la cinaclul „H. G. Wells” de la Casa Studenților din Timișoara. Să fi fost prin '76 - '77. Era o povestire plecând de la motivul Meșterului Manole. Nu mi-a plăcut. Nu că așa fi avut ceva împotriva curentului *ethno* (mai degrabă: *mythological ! science fiction*). Doar că mi se părea o pălărie prea mare. În plus, scriitura se vădea minată de accente strident-naive. Ar fi trebuit să am în vedere că autorul de-abia trecuse de 20 de ani.

A zburat o vreme în care nu am mai fost atent la ce făcea domnul Dușan Baiski. Și, deodată, m-am trezit în fața altui prozator, stăpân pe „teleme și mijloacele” sale. Doar el știe cum s-au petrecut aceste avatari.

Debutând în volum (*Averse izolate*, 1984), nu a fost scutit de formula frustrantă din acei ani, conform căreia mai mulți autori - fără afinități - trebuiau compactați între scoarțele aceleiași cărți. Dar adevărata ieșire în lume a însemnat-o *Radiografia unui caz banal* (Facla, 1988), când critica de întâmpinare s-a pronunțat pertinent (și, uneori, impertinent !, așa cum vom vedea). Mircea Iorgulescu (*Existența și procedeele*, „România literară”, 20.07.1989) depistează „o umanitate a cărei diversitate onomastică [...] amintește de universul prozei lui Sorin Titel” (asta, pentru că amândoi prozatorii sunt bănățeni, zic eu), iar în cazul textelor cu alură fantastică, prudent, cronicarul spune că „sunt parcă înrudite cu proza lui Ștefan Bănuțescu” (s-ar putea, în măsura în care, și la Baiski, unele „narațiuni se constituie după tehnica montajului de situații, stări, reacții ale colectivității la un eveniment impus ca destin”, iar „planul istoriei este proiectat anistoric, confruntat cu datele unei mentalități «tribale», ale unei vârste «mitologice»” - Ion Marcoș, „Bănuțescu Ștefan”, în Mircea Zăciu, coord., *Scriitori români*, Editura științifică și enciclopedică, 1978, p. 69), „dar și cu acea a lui Miodrag Bulatović” (deoarece, nu-i așa, amân-doi sunt sârbi).

De o lectură mai atentă beneficiază Dușan Baiski din partea lui Iulian Costache (*Radiografii la post-restant*; „SLAST”, 29.04.1989): „proza [lui D.B.] reprezintă [...] tentația transcenderii «cazului banal» într-un spațiu al imponderabilelor metafizice” pe două căi: una fantast-onirică, „prin care o întâmplare își regenerează identitatea”, asociată cu „propensiunea pentru parabolă”, și alta „a notației, însoțită de un minim comentariu auctorial, care izbuteste să dea niște mici caligrame ale realității”.

Adrian Dinu Rachieru (*Un autor silențios*, „Paradox”, 1989) reține că „eroii, în majoritate niște învinși trăind în așteptare, se refugiază în copilărie sau practică visătoarea, într-un necurmat balans [...] între închipuire [...] și șocul realității”.

Un singur cronicar își exersează, în epocă, maliția și pseudo-cutezanța, situându-l pe prozator printre autorii onești, dar suficienți, care, „cu perseverență, mai poate scoate o carte” (Al. Țion, „Astra”, nr. 3/1989). Pronostic catastrofal ! D.B. chiar că a făcut performanță, dând impresia că nu forțează, mai mult, s-a extins asupra unor zone care intră sau nu prea sub incidența literaturii. La loc de frunte trebuie puse traducerile din romancierii de talie europeană, cum ar fi Miloš Crnjanski și Vuk Drašković. Apoi - tălmăcirile consistente din poezia chineză. Nu s-a apucat să blesteme Internetul, așa cum o fac numeroși oameni de cultură, mult prea atașați de tradiția plaivazului, ci a căutat să valorifice, dacă nu totdeauna partea cea bună a lucrurilor, măcar aceea care merită să fie studiată cu atenție. D. B. este promotorul revistei digitale *Literra*, preocupată de transpuneri literare din și în limba română ; este autorul romanului-labirint *Zona Maris*, lansat în spațiul virtual acum cinci ani ; a scris incitanta carte *Război pe Internet*, care analizează dintr-o altă perspectivă confruntarea NATO - fosta Iugoslavie ; a făcut și face jurnalistică ș.a.m.d. Trebuie avută în vedere și creația sa în limba sârbă, pentru că, așa cum observă Claudio Magris (*Danubius*, Univers, 1994, pp. 293-294) atunci când discută cazul altui scriitor, Franz Liebhard alias Reiter Robert, aici „înveți să gândești cu mentalitatea mai multor popoare”.

Cât despre proza sa, aceasta a evoluat în mod semnificativ. Octavian Soviany („Contemporanul - Ideea europeană”, nr. 41/ 1994): „Fantasticul provine mai puțin din ocurența canoanelor «clasice» ale genului, cât mai cu seamă dintr-o insolită a perspectivei...” Paul Eugen Banciu („Orient latin”, nr. 3/1994): „Luna și tramvaiul 5 îl situează pe autor în rândul tinerei generații

de scriitori ce au o bună percepție a realității, reușind să scoată din nimicul oferit de marea masă a semenilor, cu ironie, umor, sarcasm, personaje și situații atât de neobișnuite încât, fără cea mai mică glisare a realului, reușesc să intre direct în zona fantasticului, ori să-și găsească rezolvarea numai acolo.”

Volumul de față prezintă un Dușan Baiski în formă maximă. Nu mă voi apuca să-l povestesc. Mă voi mulțumi să ating câteva repere. În trecut, cred că Rachieru (*art. cit.*) s-a grăbit când a afirmat că D. B. „nu are temperament de avangardist”; de fapt, e vorba, mai degrabă, de o neclarificare a conceptelor, specifică unui sfârșit de epocă (1989). Despre distincția dintre atitudinea *avangardistă* și cea *postmodernă* se discuta cu folos, încă în 1985, la Cercul de critică al lui Eugen Simion (apud Ion Bogdan Lefter, *Postmodernism*, Paralela 45, 2000, p. 13). (Pentru aprofundare, vezi și distincția dintre *novatorismul* majoritar al anilor '60 - '70, care reface legătura cu modernismul interbelic, și *experimentalismul* minoritar al aceleiași perioade, care generează postmodernismul. - I. B. Lefter, *op. cit.*, pp. 100 ș.u.) Fără a înscrie neapărat proza lui Dușan Baiski în „tendența postmodernistă”, trebuie spus că, în anii '80, aceasta din urmă se constituia din „neașteptata explozie a unei literaturi de texte scurte care a știut să surprindă, în tipare cu o mare forță de convingere, esența cotidianului și imaginarului societății românești” (Gh. Crăciun, V. Marineasa, „În loc de prefață”, în *idem, Generația '80 în proza scurtă*, Paralela 45, 1998, p. 10), în timp ce prozatori consacrați abordau „temele politice mari”, cu învoire și cu indicații de la partid. Când i-am propus lui Gheorghe Crăciun să-l includem pe D. B. în antologia generației '80, acesta, după ce l-a citit, a fost total de acord, observând că proza acestuia are afinități cu cea a lui Ioan Groșan. Cine își închipuie că optzecismul, în integralitatea sa, este egal cu textualismul se înșală. Proza scurtă a generației '80 „e o proză normală [...], în care reprezentarea se întâlnește cu anti-reprezentarea, realismul cu oniricul, cotidianul cu o întreagă bibliotecă culturală, parabola cu adevărul spus direct, subconștientul cu rațiunea, analiza psihologică cu povestirea tradițională” (*ibid.*, p. 12). Din acest punct de vedere, proza lui D. B. nu face excepție. Cât despre ipostaza sa de webmaster, care coexistă cu pasiunea pentru spații uitate de lume, populate de personaje care incorporează date ancestrale bruiate de asediul unor vremuri postmoderne, aceasta nu trebuie să ne surprindă; se întâmplă și la alte case: Ihab Hassan e de acord cu Baudrillard atunci când acesta „consideră Japonia țara cea mai postmodernă”, căci acolo „coexistă civilizația electronică cu mentalitatea feudală cea mai puternică...” (apud I. B. Lefter, *op. cit.*, p. 271). (Poate că tot astfel trebuie găsită explicația faptului că D. B. se arată fascinat de China, de Taiwan, de doamna Chang Shiang Hua...)

Câte ceva despre toposul baskian. Cum s-a mai observat, spațiul predilect este cel al graniței (citim aici Cenadul copilăriei sale, vechea Morisena, reședința lui Ahtum, dar și sediul episcopiei întemeiate de Sfântul Gerard), o graniță aflată, ca la Dino Buzzatti, într-o expectativă moleșită, tulbure. Însă, dacă la marele prozator italian, așteptarea dobânda dimensiuni metafizice, la Baiski, aceasta cade în derizoriu și în grotesc, în tragicomicul la care este expusă condiția umană într-un regim opresiv. Sigur, stările se schimbă sub ochii noștri, frontierele ar trebui „să se spiritualizeze”, numai că rămân celelalte, ce țin de mentalitatea și de frustrările oamenilor, de sentimentul că toate survin prea târziu sau în chip distorsionat. Pe lângă acest spațiu pe care-l valorifică meticolos și în variante neașteptate, D. B. își anexează încă unul - așezarea minieră în care exploatarea au fost abandonate (cu potențial... fantastic, încă de la E.T.A. Hoffmann) „la comanda bancherilor mondiali”, cum se vede în ampla povestire *Când zăpada fură amintirile*; cele două planuri ale textului sunt abil interferate, transa colectivă are pregnanță, dar stăruie senzația că autorul aplică istoriei o prea groasă tentă de parabolă.

Personaje-cheie sunt la D. B. *șeful de post* (cel ce captează, plenar și glorios, stupiditatea și lipsa de suplețe a autorităților) și *veneticul* (cel ce insolitează [pseudo]ordinea încremenită). Prin felul în care își tratează „eroii” atât de specifici locului, D. B. se aseamănă cu *Tușa Anka* (originară din Biserica Albă/ Bela Crkva), personaj (și coautor pe anumite pasaje!) din splendida carte-reportaj-roman nonfictiv-eseu care este *Danubius* a triestinului Claudio Magris (*op. cit.*, p. 426): „...critică cu înverșunare toate naționalitățile [din Banat], fără excepție; aceste critici negative adresate tuturor - când sunt cu adevărat imparțiale, când nu lasă deoparte nici o naționalitate - alcătuiesc premisa unei toleranțe reciproce mai autentice decât toate complimentele oficiale retorice ce și le adresează reprezentanții popoarelor la întâlnirile diplomatice.”

Viorel MARINEASA

CUPRINS:

- Păsări pătrate pe cerul de apus
- Portretul
- Calul lui Doja, tractorul lui Spek și veriga lipsă
- Când zăpada fură amintirile
- Bombă cu șosete și ceas C.F.R.
- Tablou sentimental cu vaci Siementhal
- Măseaua de minte
- Lae față în față cu „Sfântul”
- Mâțele italianului sau privatizare cu succes
- Embargou
- Mărirea și decăderea genialului poet Țițu
- Un tramvai cu roți de gumă
- Caschetă pentru întreaga planetă
- Lumea lui Baiski: de la Bercică și Ihliebedih până la Doamna Chang Shiang Hua și dincolo de Zona Maris - postfață de Viorel Marineasa
- Biografie